CRNA GORA
DRŽAVNA REVIZORSKA INSTITUCIJA
Broj: 03-035/24-397/21
Podgorica, 17.06.2024. godine

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA I PRAVILNOSTI POSLOVANJA MINISTARSTVA POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE ZA 2022. GODINU

-Konačni izvještaj-

Podgorica, jun 2024. godine

SADRŽAJ

I MIŠLJENJE I PREPORUKE ... 3
II OPŠTI DIO ... 22
UVOD ... **22**
1. PRAVNI OSNOV ZA VRŠENJE REVIZIJE ... **22**
2. CILJ REVIZIJE ... **23**
3. VRSTA REVIZIJE ... **23**
4. DJELATNOST I ORGANIZACIJA SUBJEKTA REVIZIJE ... **24**
5. RAČUNOVODSTVENI SISTEM ... **27**
6. PREDMET I OBUHVAT REVIZIJE ... **28**
II METODE REVIZIJE I KONTROLA KVALITETA VRŠENJA REVIZIJE ... **29**
2.1 METODE REVIZIJE ... **29**
2.1 MATERIJALNOST ... **30**
2.2 KVANTITATIVNI ASPEKT MATERIJALNOSTI ... **30**
2.3. KVALITATIVNI ASPEKT MATERIJALNOSTI ... **31**
2.4 RIZIK REVIZIJE ... **31**
2.5 ODREĐIVANJE UZORKA ... **32**
III PROGRAM REVIZIJE ... 32
3.1 PRIPREMA I PLANIRANJE BUDŽETA ... **32**
3.1.2. PROGRAMSKI BUDŽET ... **35**
3.2 FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ... **41**
3.3. IZDACI MINISTARSTVA POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE ... **45**
3.3.1 Bruto zarade i doprinosi na teret poslodaca ... 45
3.3.2 Ostala lična primanja ... 53
3.3.3 Rashodi za materijal (pozicija 413) ... 54
3.3.4 Rashodi za usluge (pozicija 414) ... 55
3.3.5 Rashodi za tekuće održavanje (pozicija 415) ... 65
3.3.6 Renta (pozicija 417) ... 67
3.3.7 Subvencije (pozicija 418) ... 68
3.3.8 Ostali izdaci (pozicija 419) ... 68
3.3.9 Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru ... **74**
3.3.10. Kapitalni izdaci ... **77**
3.3.11 Otplata obaveza iz prethodnog perioda ... **83**
IV SISTEM UNUTRAŠNJIH FINANSIJSKIH KONTROLA I UNUTRAŠNJA REVIZIJA ... 84
V IMOVINA ... 97
VI JAVNE NABAVKE ... 106
VII SUDSKI SPOROVI ... 110
VIII SREDSTVA NA RAČUNIMA I BLAGAJNI ... 112
IX KONCESIJE U OBLASTI VODOPRIVREDE I ŠUMARSTVA ... 114
X ZAKONSKA REGULATIVA ... 122

I MIŠLJENJE I PREPORUKE

- Državna revizorska institucija je, na osnovu Odluke o vršenju revizije broj: 03-035/23-2489/2 od 17. oktobra 2023. godine i Godišnjeg plana revizije DRI Interno broj: 06-038/23-319 od 26. decembra 2023. godine, izvršila reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja i pravilnosti poslovanja Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede za 2022. godinu, bez sredstava Agrobudžeta.

Kolegijum DRI u sastavu Zoran Jelić, senator - rukovodilac Kolegijuma DRI i dr Branislav Radulović, senator – član Kolegijuma DRI, na sjednici održanoj 17. juna 2024. godine, usvojio je:

KONAČNI IZVJEŠTAJ

o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja i pravilnosti poslovanja Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede za 2022. godinu

Obzirom da je Državna revizorska institucija prethodno izvršila reviziju efikasnosti korišćenja subvencija za proizvodnju i pružanje usluga u poljoprivredi iz sredstava budžeta o čemu je sačinjen Izvještaj broj 02-035/22-46/8 od 11. februara 2022. godine predmet ove revizije je Godišnji finansijski izvještaj i pravilnosti poslovanja Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede za 2022. godinu, bez sredstava Agrobudžeta.

Odgovornost rukovodstva subjekta revizije za finansijske izvještaje

Rukovodstvo subjekta revizije je odgovorno za pripremu i fer prezentovanje podataka u finansijskim izvještajima, u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja, kao i za usklađenost poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.
Odgovornost Državne revizorske institucije je da, na osnovu izvršene revizije, izrazi mišljenje da li su finansijski izvještaji Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede za 2022. godinu, u svim materijalnim aspektima sastavljeni i prezentovani na fer i objektivan način u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja. Pored odgovornosti za izražavanje mišljenja o finansijskim izvještajima, odgovornost DRI je izražavanje mišljenja da li su finansijske i druge radnje subjekta revizije, u svim materijalnim aspektima usklađene sa zakonima, drugim propisima i aktima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu. Revizija je izvršena u skladu sa Zakonom o DRI, Poslovnikom Državne revizorske institucije i Međunarodnim standardima revizije za javni sektor (ISSAI).

MIŠLJENJE

FINANSIJSKOM REVIZIJOM Godišneg finansijskog izvještaja Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede za 2022. godinu[1], nadležni Kolegijum DRI stekao je razumno uvjerenje da finansijski izvještaji daju istinit i objektivan prikaz iskazanih primitaka i izdataka u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijkog izvještavanja za javni sektor.

Za finansijsku reviziju je određena materijalnost za finansijske izvještaje kao cjelinu u iznosu od 0,90% ukupnih izdataka, odnosno 479.082,69€.

REVIZIJOM PRAVILNOSTI poslovanja Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede utvrđene su neusklađenosti koje imaju i materijalan i prožimajući efekat. Neusklađenosti su utvđene u oblasti Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, Zakona o budžetu Crne Gore za 2022. godinu, Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica, Zakon o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru, Zakona o državnoj imovini, Zakona o javnim nabavkama, Zakona o državnim službenicima i namještenicima, Zakona o radu.

Na osnovu navedenog, nadležni Kolegijum DRI izražava:

- **pozitivno mišljenje** na finansijski izvještaj Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede za 2022. godinu i
- **negativno mišljenje** na pravilnost poslovanja.

NALAZI I PREPORUKE

FINANSIJSKA REVIZIJA

Nalaz 1

Na osnovu dostavljenih podataka iz Ministarstva finansija (baza) utvrđeno je da je u 2022. godini vršeno **interno preusmjeravanje** sredstava po pojedinim pozicijama između pojedinih programa po pozicijama Ministarstva poljoprivrede, u iznosu od **787.100,00€,** od čega je dozvoljeno prekoračenje u iznosu od **675.127,06€** a preusmjeravanje preko dozvoljenog limita iznosi **111.972,94€.**

Članom 45 stav 3 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti propisano je sledeće: „Potrošačke jedinice, uz odobrenje Ministarstva finansija, mogu preusmjeriti odobrena sredstva po programima, potprogramima, aktivnostima, projektima i pojedinim izdacima, u visini do 10% od sredstava utvrđenih zakonom o budžetu države za programe, potprograme, aktivnosti, projekte i izdatke čiji se iznos umanjuje."

[1] Revizijom nijesu obuhvaćena sredstva Agrobudžeta jer su u prethodnom periodu obuhvaćena revizijom efikasnosti korišćenja tih sredstava.

Preporuka

F1 Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je dužno da preusmjeravanja vrši u skladu sa članom 45 stav 3 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

REVIZIJA PRAVILNOSTI

Priprema i planiranje budžeta

Nalaz 1

Zahtjev za dodjelu budžetskih sredstava Ministarstva poljoprivrede za 2022. godinu, koji je dostavljen Ministarstvu finansija, nije pripiremljen i sačinjen u skladu sa odredbama članova 24, 29 i 30 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti i Stručnim uputstvom Ministarstva finansija, jer je za 2022. godinu zatraženo znatno više sredstava od limita određenog Smjernicama makroekonomske i fiskalne politike za period 2020 – 2023.godina. Limit potrošnje za Ministarstvo poljoprivrede za 2022. godinu određen je u iznosu od 37,02 miliona evra, a Ministarstvo poljoprivrede je budžetskim zahtjevom za 2022. godinu za svoje aktivnosti zatražilo sredstva u iznosu od 69.229.010,88€, što je za 32,2 miliona evra više od limita za 2022. godinu.
Zahtjev je bez jasnih argumentovanih obrazloženja i objašnjenja dvostruko većeg zatraženog budžeta u odnosu na 2021. godinu. Obrazloženja za zahtjevanu budžetsku potrošnju su nejasna i neargumentovana i nijesu utemeljena na realnim potrebama i mogućnostima a u skladu sa utvrđenim politikama, ciljevima i planiranim aktivnostima u okviru predloženih budžetskih sredstava.

Preporuka

P1 Preporučuje se Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede da planira budžet i priprema zahtjeve za dodjelu budžetskih sredstava utemeljene na realnim potrebama i mogućnostima sa jasnim obrazloženjima. Zahtjev treba sačinjavati u skladu sa odredbama članova 24, 29 i 30 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, odredbama o planiranju programskog budžeta i određivanju indikatora učinka u skladu sa Odlukom Vlade o načinu pripreme i sadržaju programskog budžeta potrošačkih jedinica ("Službeni list Crne Gore", br. 075/17 od 09.11.2017, 117/20 od 07.12.2020.**), limitom potrošnje određenim Smjernicama makroekonomske i fiskalne politike i Stručnim uputstvom Ministarstva finansija.**

Nalaz 2

Državni revizori nijesu dobili na uvid Izvještaj o realizaciji programskog budžeta Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede za 2022. godinu. Na osnovu uvida u Zahtjev za dodjelu budžetskih sredstava Ministarstva poljoprivrede za 2022. godinu konstatuje se da Ministarstvo

poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede ima budžet koji se planira za četiri programa sa potprogramima i aktivnostima, da su određeni indikatori kojima nijesu mjerljivi i transparentni pokazatelji uspješnosti realizacije programa, potprograma i aktivnosti. Ne može se znati jesu li opredijeljena sredstva za realizaciju programa, potprograma i aktivnosti ekonomično, efikasno i efektivno utrošena. Ne može se znati da li su programski ciljevi ostvareni. Programi nemaju određene kvalitetne indikatore učinka ili uspješnosti. Programski budžet u pravom smislu treba da sadrži indikatore učinka ili uspješnosti, kojima može da se vidljivo prikaže efikasnost i učinkovitost trošenja državnog novca tj. da se jasno vide kvantifikovani postignuti efekti. Kod Ministarstva poljoprivrede se vidi koliko je planirani i potrošeni budžet za programe sa potprogramima i aktivnostima, ali se ne vide jasno efekti ulaganja sredstava za određenu namjenu.

Preporuka

P2 Preporučuje se da Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede prilikom planiranja budžeta postupa u skladu sa Odlukom Vlade o načinu pripreme i sadržaju programskog budžeta potrošačkih jedinica ("Službeni list Crne Gore", br. 075/17 od 09.11.2017, 117/20 od 07.12.2020**.) i instrukcijama Ministarstva finansija tako što će prilikom planiranja budžeta za programe i potprograme odredjivati i primjenjivati indikatore učinka ili uspješnosti, kojima su mjerljivi i transparentni pokazatelji uspješnosti realizacije programa, potprograma i aktivnosti. Preporučuje se da Ministarstvo poljoprivrede redovno prati izvršenje programa i polugodišnje i godišnje dostavlja izvještaj o realizaciji programskog budžeta Ministarstvu finansija, kako je propisano članovima 7 i 8 Odluke Vlade**.

Nalaz 3

Revizijom su utvrđene nepravilnosti - prekoračenja prilikom internih preusmeravanja odobrenih sredstava po programima, aktivnostima, projektima i pojedinim izdacima.

Preporuka

P3 Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede treba da sa dužnom pažnjom vrši realno planiranje izdataka za zarade i pripadajuće poreze i doprinose na zarade i druge izdatke.

Nalaz 4

Uvidom u dostavljenu dokumentaciju o preusmjeravanju sredstava Ministarstvu poljoprivrede u 2022. godini, utvrđeno je da je Ministarstvo poljoprivrede u 2022. godini koristilo 6.000.000,00€ sredstava iz tekuće budžetske rezerve na poziciji 4181-Subvencije za proizvodnju i pružanje usluga po osnovu zaključka Vlade broj:04-1683/2 od 17.03.2022. godine na iznos od **5.000.000,00€** i zaključka broj:04-2238 od 14.04. 2022. godine na iznos od **1.000.000,00€,** po osnovu kojih je Ministarstvo finansija donijelo rješenja o preusmjeravanjima sredstava iz tekuće

budžetske rezerve Ministarstvu poljoprivrede na poziciju 4181-Subvencije za proizvodnju i pružanje usluga, u iznosu od **6.000.000,00€.**

Po Izvještaju o načinu utroška sredstava tekuće budžetske rezerve je Ministarstvo poljoprivrede u 2022. godini koristilo 1.822.764,67€ sredstava tekuće budžetske rezerve na poziciji 4181-Subvencije za proizvodnju i pružanje usluga. U Izvještaj je unesen iznos od 1.500.000,00€, koji je Ministarstvo finansija iz tekuće budžetske rezerve direktno uplatilo na račun AD „13 JUL PLANTAŽE“ po osnovu zaključka Vlade broj:07-7852/2 od 08. decembra 2022. godine i 10.450,00€ za mljekare Doo "Milmark group" i Doo "Nika" po osnovu zaključka Vlade broj:04-373/2 od 10.02.2022. godine. **Državni revizori su nakon izjašenjenja subjekta revizije dobili na uvid dokumenta o korišćenju sredstava iz tekuće budžetske rezerve u iznosu 312.314,67€.**

Zaključak Vlade broj:07-3705 od 23. jula 2020. godine na koji subjekt revizije poziva u dostavljenim rješenjima za subvenciju kamate na kredite od IRF-a je iz decembra 2020. godine i iz juna 2021. godine. Ovaj zaključak Vlade ne sadrži nazive pravnih lica i iznose kamata koje se subvencioniraju. Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i Ministarstvo finansija su u 2022. budžetskoj godini, bez saglasnosti Vlade Crne Gore, odobrili subvenciju kamate na kredite što je suprotno članu 43 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti koji glasi:

„Za neplanirane i nedovoljno planirane izdatke tokom fiskalne godine koriste se sredstva tekuće rezerve.

Za hitne i nepredviđene izdatke tokom fiskalne godine koriste se sredstva stalne rezerve.

O korišćenju sredstava tekuće i stalne rezerve, uz prethodnu saglasnost Vlade, odlučuje Ministarstvo finansija.“

Preporuka

P4 Preporučuje se da Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede koristi sredstva tekuće budžetske rezerve u skladu sa članom 43 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca

Nalaz 5

Revizijom je utvrđeno da je Ministarstvo sačinjavalo i podnosilo IOPPD obrasce Poreskoj upravi u skladu sa članom 47 stav 2 Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica („Sl. list Crne Gore“ broj 65/01...67/19), s tim što iste nije predavalo Poreskoj upravi u skladu sa rokovima definisanim članom 5 Pravilnika o obliku, sadržini, načinu popunjavanja i dostavljanja jedinstvenog obrasca izvještaja o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosima za obavezno socijalno osiguranje tj. do 15-og u mjesecu za prethodni obračunski period (mjesec).

Preporuka

P5 Potrebno je da Ministarstvo sačinjava IOPPD obrasce u skladu sa članom 47 stav 2 Zakona, i iste podnosi nadležnom poreskom organu do 15-tog u mjesecu za prethodni obračunski period shodno članu 5 Pravilnika.

Rashodi za usluge

Nalaz 6

U postupku revizije je konstatovana praksa, da su se nalozi za službena putovanja za inoputovanja zavodili u pisarnici prije polaska na službeni put, dok su nalozi za službena putovanja u zemlji dominantno zavođeni u pisarnici danom podnošenja izvještaja sa službenog putovanja. Ovakvo postupanje, kada su u pitanju nalozi za službena putovanja u zemlji, **nije** u skladu sa pozitivno-pravnim okvirom (Uredbom o naknadi troškova zaposlenih u javnom sektoru, Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru, internom procedurom).
U 2022. godini, subjekt revizije je koristio dvije verzije formulara Naloga za službeno putovanje, jednu u kojoj je rok za podnošenje izvještaja sa sl. putovanja "5 dana", i drugu u kojoj je rok za podnošenje izvještaja sa sl. putovanja "3 dana").

Preporuka

P6 Preporučuje se subjektu revizije da postupa u skladu sa Uredbom o naknadi troškova zaposlenih u javnom sektoru, Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru, internom procedurama, na način da putni nalozi moraju biti evidentirani u pisarnici (arhivi) prije početka službenog putovanja.

Nalaz 7

Subjekat revizije je na ovoj poziciji evidentirao izdatak od **61,66€** provizije za neto plate za mjesec jun i izdatak od **1.494,80€** za nabavku mobilnog uređaja (telefona) po računu od 28. marta 2022. godine (evidentiran pod br: 04-402/22-2721/1 od 23. decembra 2022).

Preporuka

P7 Subjekt revizije je dužan da izdatke za bankarske usluge (proviziju) za nabavku opreme evidentira na odgovarajućim kontima shodno Pravilniku o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Nalaz 8

U prilogu navedenih ugovora **nije** dostavljen dokaz o radno – pravnom statusu navedenih lica. Takođe, **nijesu dostavljeni** dokazi o referencama navedenih lica, iz kojih bi se moglo nedvosmisleno utvrditi da ista posjeduju ranija iskustva u pružanju konsultantskih usluga. Osim navedenog, ugovori su zaključeni za poslove iz **redovne aktivnosti subjekta revizije** i za poslove za koje već postoje sistematizovana radna mjesta.

Preporuka

P8 Potrebno je da subjekt revizije prilikom obračuna i isplate konsultantskih usluga pribavi dokaz o radno-pravnom statusu angažovanog lica i da u skladu sa Zakonom izvrši obračun, obustavu i isplatu poreza i doprinosa na lična primanja, kao i da iste iskaže u IOPPD obrascu koji se dostavlja Poreskoj upravi.

Nalaz 9

Subjekat revizije je svoje zaposlene službenike (S.O. i M.B.) isplatio ukupno **2.000,00€** na ime školarine za magistarske studije, postupajući po zahtjevima imenovanih za finansijku podršku u školovanju. U prilogu dokumentacije, koja je revizoru stavljena na uvid, **ne postoji akt starješine organa** (odluka/rješenje) kojim se odobrava ovakvo plaćanje, već su plaćanja izvršena nakon potpisa „**saglasan**“ starješine organa.
Osim navedene uplate školarine, i za preostali iznos koji je kontrolisan, subjekat revizije je postupao na isti način, tj. plaćanja su odobravana nakon potpisa „**saglasan**“ starješine organa, a bez donošenja odluke/rješenjea od strane starješine organa. Subjekat revizije je za troškove polaganja ispita za svoje službenike, ukupno isplatio 225,00€, za pohađanje obuka 2.574,00€, za kotizacije i učešće na seminarima 220,00€.

Preporuka

P9 Preporučuje se subjektu revizije da, starješina organa shodno Zakonu o državnim službenicima i namještenicima[2] o pravima i obavezama zaposlenih u Ministarstvu odlučuje donošenjem odgovarajućih akata (odluka/rješenje) na zakonom zasnovanom osnovu.

Nalaz 10

Subjekt revizije je dana 05. decembra 2022. godine, izvršio plaćanje u iznosu od 4.750,00€ po **predračunu** broj 21040087 od 02. decembra 2022. godine, koja je evidentiran pod br: 04-402/22-15754/1 za nabavku novogodišnjih paketića (190 kom.) dobavljaču „Domaća trgovina“

[2] "Službeni list Crne Gore", br. 002/18 od 10.01.2018, 034/19 od 21.06.2019, 008/2, 37/22 od 07.04.2022

d.o.o. Podgorica. U prilogu zahtjeva za plaćanje državnim revizorima je stavljen na uvid i račun br. 451742684 od 19. decembra 2022. godine, na navedeni iznos.
Obzirom da se radi o **nabavci roba** koje su po karakteru pokloni, a ne o pružanju usluga, plaćeni iznos od **4.750,00€ nije pravilno evidentiran,** tj. nije evidentiran na za to odgovarajućoj poziciji. Takođe, avansno plaćanje je shodno važećoj pozitivno-pravnoj regulativi odobreno kao izuzetak pod jasno definisanim okolnostima.

Uvidom u analitičke evidencije subjekta revizije konstatovano je da su na predmetnoj poziciji evidentirani izdaci za **provizije za neto plate** u iznosu od **620,21€**, koje je trebalo evidentirati na za to predviđenoj poziciji.

Preporuka

P10 Preporučuje se subjektu revizije da izdatke za nabavku roba evidentira na odgovarajućem kontu shodno Pravilniku o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Rashodi za tekuće održavanje

Nalaz 11

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je po osnovu dopisa broj 19-402/22-396/1 od 20. septembra 2022 izvršio isplatu od **500,00€** službeniku Ministarstva javne uprave A.Đ. U navedenim dopisom je konstatovano da su, usled nedostatka IT stručnjaka u ministarstvu (subjektu revizije), uposleni su prinuđeni da zatraže pomoć gospodina Đ., za intervencije na računarima i štampačima, i iz toga razloga je predložena isplata u navedenom iznosu, za rad službenika A.Đ. za potrebe subjekta revizije. Za navedenu isplatu **nije donijeto rješenje.**

Preporuka

P11 Potrebno je da subjekt revizije (starješina organa), shodno važećoj zakonskoj regulativi prilikom odobravanja plaćanja odlučuje donošenjem odgovarajućih akata (odluka/rješenja).

Ostali izdaci

Nalaz 12

Utvrđeno je da Ministarstvo je tokom 2022. godine angažovalo od 33 do 50 lica zaključivanjem ugovora o djelu na period od čak dvije godine (ugovor o djelu zaključen na 2 godine), za obavljanje poslova koji su iz nadležnosti Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

Preporuka

P12 Potrebno je da subjekt revizijeda razmotri mogućnosti za rješavanje radno – pravnog statusa lica angažovanih po ugovoru o djelu.

Nalaz 13

Na osnovu analize dostavljenih ugovora, konstatuje se da su svi ugovori o djelu zaključeni sa opisom poslova koji spadaju u osnovnu djelatnost poslodavca. Radi se o poslovima koji su sistematizovani u opisima poslova radnih mjesta iz Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede. Državni revizori konstatuju da zaključivanje ugovora o djelu za vršenje poslova iz opisa sistematizovanih radnih mjesta **nije** u skladu sa Zakonom o državnim službenicima i namještenicima kojim je propisano **da poslove kojima se ostvaruje Ustavom, zakonom i drugim propisima utvrđena nadležnost tog organa vrše državni službenici, tj. lica koja su zasnovala radni odnos u tom organu.**

Revizijom je utvrđeno da je kod subjekta revizije u septembru 2022. godine, angažovano 17 izvršioca na period od **2 godine neprekidno** (ugovorena mjesečna neto naknada u iznosu od 450€).

Konstatuje se da kod subjekta revizije nije uspostavljen adekvatan nadzor i kontrola sprovođenja zaključenih ugovora. Nijesu definisana jedinstvena pravila i procedure u pogledu angažovanja (izbora) lica putem ugovora, visine naknade, trajanja ugovora, izvještavanja o obavljenom poslu, potrebne stručne kvalifikacije i sl., tako da nije obezbijeđeno da će se ugovoreni poslovi obaviti na najbolji način i po najboljoj cijeni.

Preporuka

P13 Potrebno ja da Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, u skladu sa definisanim potrebama, donose Plan angažovanja lica po ugovorima o djelu, kojim bi se definisale aktivnosti, poslovi, broj izvršilaca i očekivani efekti predmetnih ugovora kao i da se istim obezbijedi izvještavanje o sprovedenim aktivnostima po zaključenim ugovorima kao i nadzor i kontrola.

Nalaz 14

Iznos plaćenih **provizija** na prenos navedenih sredstava ukupno je evidentiran u iznosu od **628,57€**, i isti shodno Pravilniku o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština, **ne pripada** ovoj budžetskoj poziciji (kontu), te je navedeni iznos trebao biti evidentiran na za to odgovarajući konto (budžetsku poziciju).

Preporuka

P14 Preporučuje se subjektu revizije da izdatke za proviziju evidentira na odgovarajućem kontu (poziciju 4144) shodno Pravilniku o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru

Nalaz 15

Sredstva na ime jednokratnih pomoći zaposlenima planirana su na poziciji 4318 – Ostali transferi pojedincima.

Ostali transferi pojedincima (račun 4318) su ostvareni u iznosu od 6.176.819,21 € ili 99,66 % u odnosu na tekući budžet.

Shodno odredbama Granskog kolektivnog ugovora za oblast uprave i pravosuđa, Ministarstvo je vršilo isplate jednokratnih pomoći zaposlenima u iznosima od 9 do 15 obračunskih vrijednosti koeficijenta za jednu vrstu pomoći. Odlukom o obračunskoj vrijednosti koeficijenta za zaposlene u javnom sektoru za fiskalnu 2022. godinu utvrđena je vrijednost koeficijenta 90,00€ u bruto iznosu. Isplaćene jednokratne socijelne pomoći se odnose na pomoći u liječenju zaposlenih, smrtne slučajeve u porodici i sl. Ukupno je isplaćeno 19.120,00 € po tom osnovu.

Preporuka

P15 Preporučuje se subjektu revizije da jednokratne pomoći zaposlenima, a koje se odnose na pomoći za liječenje, smrtne slučajeve u porodici i slične socijalne pomoći, planira na poziciji 4136 – Transferi za jednokratne socijalne pomoći shodno pravilniku o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Nalaz 16

Pored izdataka predviđenih Detaljnim planom državni revizor je proširio uzorak na dvije transakcije u iznosima od 63.550,00 € i 14.800,00 € koje su evidentirane na poziciji 4318- Ostali transferi pojedincima - Program staračkih naknada, Aktivnost Socijalni transferi seoskom stanovništvu. Iznos od 63.550,00 se odnosi na isplatu Sindikalnoj organizaciji MPŠV na ime pomoći zaposlenima. Iznos od 14.800,00 € se odnosi na isplatu Sindikalnoj organizaciji MPŠV na ime davanja za 8. mart.

Preporuka

P 16 Preporučuje se subjektu revizije da ne vrši navedene isplate na teret sredstava koja su planirana na Programu staračkih naknada, Aktivnost Socijalni transferi seoskom stanovništvu.

Kapitalni izdaci

Nalaz 17

Revizijom je utvrđeno da povratnih informacija po osnovu uplaćenih 900.000€ lokalnim samoupravama nije bilo. Iako je postojala obaveza lokalnih samouprava da dostavljaju izvještaje o realizaciji projekata kao i činjenice da je od 2023. godine uveden obrazac Izvještaja koji bi trebao da poboljša proces izvještavanja lokalnih samouprava, državni revizori su mišljenja da Ministarstvo u saradnji sa lokalnim samoupravama mora da obezbijedi sistem kontrole nad upotrebom javnih sredstava.

Preporuka

P17 Potrebno je da Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede inicira formiranje nezavisne Komisije koju bi pored predstavnika Ministarstva uključila i predstavnike lokalnih samouprava na čijoj se teritoriji finansirala izgradnja vodovodne infrastrukture od strane Ministarstva u cilju ekonomičnosti i efikasnosti upotrebe javnih sredstava i provjere da li su sredstva iskorišćenja u skladu sa namjenom za koju su opredijeljena.

Nalaz 18

U postupku revizije je utvrđeno da se kao osnov za plaćanje navedenih uplata koristi **rješenje koje kreira zaposleni iz službe računovodstva Ministarstva** na osnovu Instrukcija za plaćanje Direktorata za vodoprivredu koje su potpisane od strane obrađivača, direktora Direktorata za vode i ministra na osnovu zahtjeva fizičkih lica sa dostavljenim fakturama za troškove izgradnje vodovodne mreže (pojedinačni slučajevi), zahtjeva lokalnih samouprava ispostavljenih na osnovu Programa podsticaja projekata u vodoprivredi za 2022. godinu i drugih zahtjeva lokalnih samouprava.

Preporuka

P18 Potrebno je da subjekt revizije saglasno odredbama člana 15 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru obezbijedi da akta po osnovu kojih se vrši plaćanje i evidentiranje poslovnog događaja u računovodstvu kreira lice koje nije iz službe računovodstva.

Sistem unutrašnjih finansijskih kontrola

Nalaz 19

Državni revizori konstatuju da u Službi za finansije, računovodstvo i javne nabavke Ministarstva poljoprivrede nije izvršeno razdvajanje dužnosti pa isto lice rukovodi formiranjem finansijske dokumentacije, kontroliše i potpisuje odobravanje plaćanja i isto lice kontroliše, rukovodi knjiženjem finansijske dokumentacije. Ovo je suprotno članu 15 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru ("Službeni list Crne Gore", br. 075/18 od 23.11.2018.) kojim se propisuje razdvajanje odgovornosti čime se sprječava da jedno lice istovremeno bude odgovorno za odobravanje, ovlašćivanje, odnosno izvršenje, evidentiranje ili kontrolu.

Preporuka

P19 U skladu sa članom 15 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru ("Službeni list Crne Gore", br. 075/18 od 23.11.2018.) **treba izvršiti razdvajanje dužnosti.**

Nalaz 20

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede nije donijelo Plan unapređenja, upravljanja i kontrola na osnovu kojeg se vrši razvoj i sprovođenje upravljanja i kontrola.

Preporuka

P20 Potrebno je da shodno članu 11 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru („Sl.list Crne Gore“, broj 75/18) **odgovorno lice u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, donese Plan unapređenja upravljanja i kontrola na osnovu kojeg se vrši razvoj i sprovođenje upravljanja i kontrola.**

Nalaz 21

Godišnji izvještaj o aktivnostima na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola za 2022. godinu nije zaveden i proslijeđen Ministarstvu finansija i socijalnog staranja do 15. februara tekuće godine za prethodnu godinu.

Preporuka

P21 Subjekt revizije je dužan da, shodno članu 18 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru („Sl. list Crne Gore“, broj 75/18), **dostavi Godišnji izvjestaj o aktivnostima na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola Ministarstvu finansija do 15. februara tekuće godine za prethodnu godinu.**

Nalaz 22

U subjektu revizije nije određeno lice za prijem i postupanje po obavještenjima o sumnjama na nepravilnosti i prevare u subjektu.

Preporuka

P22 Potrebno je shodno članu 52 stav 3 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru („Sl.list Crne Gore“, broj75/18**), i člana 3 stav 1 Pravilnika o načinu uspostavljanja sistema za otkrivanje i postupaje po obavještenjima o sumnjama na prevare u javnom sektoru** („Sl. list Crne Gore“, broj 049/22) **odrediti lice za prijem i postupanje po obavještenjima o sumnjama na nepravilnosti i prevare u subjektu.**

Nalaz 23

Shodno Pravilniku o sadržaju Godišnjeg izvještaja o aktivnostima na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola i načinu izvještavanja, nijesu popunjene postojeće kolone u Godišnjem izvještaju o aktivnostima na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola.

Preporuka

P23 Potrebno je sve kolone u Godišnjem izvještaju o aktivnostima na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola popuniti shodno Pravilniku o sadržaju Godišnjeg izvještaja o aktivnostima na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola i načinu izvještavanja („Sl.list Crne Gore“, broj 71/19).

Nalaz 24

Subjekt revizije nije donio interne procedure koje se odnose na sigurnost informacione tehnologije Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

Preporuka

P24 Potrebno je da subjekt revizije donese interne procedure koje se odnose na sigurnosti nformacione tehnologije, koje će biti dio Knjige procedura Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

Nalaz 25

Državnim revizorima nije dat na uvid Ugovor sa operaterom o pružanju usluga elektronskih komunikacija, Odluka o dozvoljenom limitu koju treba da prati spisak zaposlenih, kojima je određena dozvoljena mjesečna potrošnja telefonskih impulsa koji padaju na teret Ministarstva, kao i izvršena plaćanja kako bi se napravio uvid da li su zaposleni koristili telefonske impulse za mobilne telefone i preko dozvoljenog limita, jer utrošene telefonske impulse iznad dozvoljenog limita zaposleni plaćaju ličnim sredstvima.

Preporuka

P25 Shodno Zakonu o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru („Sl. list Crne Gore“,broj 75/18) **i Pravilniku o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja finansijskog upravljanja i kontrole** („Sl. list Crne Gore“, broj 37/10) **potrebno je dostaviti Ugovor sa operaterom o pružanju usluga elektronskih komunikacija, Odluku o dozvoljenom limitu koju treba da prati spisak zaposlenih kojima je određena dozvoljena mjesečna potrošnja telefonskih impulsa koji padaju na teret Ministarstva, kao i izvršena plaćanja kako bi se napravio uvid i da li su zaposleni koristili telefonske impulse za mobilne telefone i preko dozvoljenog limita, koja zaposleni plaćaju ličnim sredstvima.**

Nalaz 26

Državnim revizorima nijesu dati na uvid nalozi-odobrenja za korišćenje vozila Ministarstva, radi obavljanja službenih poslova koje izdaje i potpisuje ministar, evidencija o korišćenju vozila na utvrđenom obrascu odnosno knjizi. Takođe nijesu dati nalozi za korišćenje vozila, putni nalozi - obrazac PN i nalozi za kontrolu upotrebe službenog vozila i potrošnju goriva, obrazac za kontrolu OK.

Preporuka

P26 Potrebno je da shodno članu 6 Pravilnika o uslovima i načinu korišćenja službenih vozila Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, nalog-odobrenje za korišćenje službenih vozila radi obavljanja službenih poslova izdaje i potpisuje ministar. Potrebno je da Shodno članu 10 Pravilnika o uslovima i načinu korišćenja službenih vozila subjekta revizije, svaki službenik odnosno namještenik, vodi evidenciju o korišćenju vozila na utvrđenom obrascu i da najkasnije do 5-og u mjesecu dostavi podatke o potrošnji goriva i maziva.

Nalaz 27

U Odjeljenju za unutrašnju reviziju subjekta revizije nijesu popunjena radna mjesta višeg unutrašnjeg revizora i mlađeg unutrašnjeg revizora.

Preporuka

P27 Shodno članu 36 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru („Sl.list Crne Gore“, broj 75/18), **potrebno je u Odjeljenju za unutrašnju reviziju zaposliti višeg unutrašnjeg revizora i mlađeg unutrašnjeg revizora, kako bi Odjeljenje za unutrašnju reviziju moglo da realizuje sve planirane revizije Godišnjim planom Odjeljenja za unutrašnju reviziju.**

Nalaz 28

Nije izvršena ni jedna revizija jedinice za unutrašnju reviziju od 2019. godine od kada su zaključeni Sporazumi o obavljanju poslova unutrašnje revizije Uprave za šume, Uprave za vode i Uprave za bezbijednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove.

Preporuka

P28 Obzirom da od 2019. godine od kada su zaključeni sporazumi o obavljanju poslova unutrašnje revizije Uprave za šume, Uprave za vode i Uprave za bezbijednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, nije urađena ni jedna revizija, potrebno je Godišnjim planom unutrašnje revizije, planirati revizije istih ili predložiti formiranje posebnog Odjeljenja za unutrašnju reviziju u navedenim upravama radi efikasnije unutrašnje kontrole.

Imovina

Nalaz 29

Konstatuje se da nije izvršen popis sredstava na računima kod banaka, popis obaveza i nije usaglašeno stanje popisa sa knjigovodstvenom evidencijom jer se u računovodstvu ne vodi evidencija pokretne i nepokretne imovine već samo u excel-u postoji tabela osnovnih sredstava koja se koristi za unos podataka prilikom popisa i obračuna amortizacije.

Državnom revizoru tokom terenskog rada nije dato knjigovodstveno stanje osnovnih sredstava na osnovu kojih je Popisna komisija sravnila stanje utvrđeno popisom.

Preporuka

P29 Potrebno je da se prilikom popisa izvrši popis sredstava na računima kod banaka, popis obaveza i usaglasi stanje popisa sa knjigovodstvenom evidencijom koju treba uspostaviti jer se u računovodstvu ne vodi evidencija pokretne i nepokretne imovine.

Nalaz 30

Nije donešeno rješenje o formiranju Popisne komisije do 31. decembra godine za koju se vrši popis.

Preporuka

P30 Potrebno je da se rješenje o formiranju Komisije za popis nepokretne i pokretne imovine donese prije dana otpočinjanja popisa imovine i obaveza, najkasnije do 31. decembra za godinu za koju se vrši popis.

Nalaz 31

Nije formirana Komisija za popis blagajne, računa kod banaka i obaveza. Takođe, nije formirana komisija za popis imovine kancelarija za savjetodavne poslove u stočarstvu i savjetodavne poslove u biljnoj proizvodnji.

Preporuka

P31 Potrebno je da se u subjektu revizije formira komisija za popis blagajne, računa kod banaka i obaveza i donesu rješenja članovima komisija. Takođe je potrebno da se formiraju komisije za popis imovine kancelarija za savjetodavne poslove u stočarstvu i savjetodavne poslove u biljnoj proizvodnji i donesu rješenja članovima komisija. Popisne komisije moraju imati najmanje tri člana.

Nalaz 32

Utvrđeno je da članovi popisne komisije obavljaju finansijske i računovodstvene poslove.

Preporuka

P32 Shodno članu 5 Pravilnika o načinu i rokovima za vršenje popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem („Sl. list Crne Gore“, broj 34/09) **članovi Komisije ne rukuju imovinom, odnosno nijesu zadužena imovinom koja se popisuje, ne vode evidenciju imovine.**

Nalaz 33

U računovodstvu se ne vodi evidencija pokretne i nepokretne imovine već u tabeli u excel-u u elektronskoj formi. Nadležnom organu nijesu dostavljeni podaci o pokretnim i nepokretnim stvarima na propisanim obrascima do kraja februara tekuće godine za prethodnu godinu:

- Obrascu „ PS-1“ za pokretne stvari,
- Obrascu „ PS-2“ za pokretne stvari,
- Obrascu „ NS-1“ za nepokretne stvari,
- Obrascu „ NS-2“ za nepokretne stvari.

Preporuka

P33 Potrebno je shodno članu 9 Uredbe o načinu vođenja pokretnih i nepokretnih stvari o popisu stvari u državnoj svojini („ Sl. list Crne Gore“, br.13/10) **nadležnom organu dostaviti podatke o pokretnim i nepokretnim stvarima na propisanim obrascima do kraja februara tekuće godine za prethodnu godinu.**

Javne nabavke

Nalaz 34

U pozivu za nadmetanje i odluci o izboru najpovoljnije ponude utvrđen je rok plaćanja 15 dana od dana ispostavljanja fakture.
Ugovorom za usluge izrade Strategije šumarstva br. 19-426/22-1221/5 od 16. decembra 2022. godine određena je isplata ugovorene cijene usluge u sljedećim rokovima: 50% ugovorene cijene u roku od 15 dana od dana potpisivanja ugovora i 50% ugovorene cijene nakon isporučivanja dokumenta od strane Izvršioca Naručiocu. U predmetnom slučaju ugovoreni rok plaćanja nije u skladu sa rokom koji je zahtijevan tenderskom dokumentacijom.

Preporuka

P34 Ugovoreni rok plaćanja treba da bude u skladu sa rokom plaćanja koji je naveden u tenderskoj dokumentaciji, izabranoj ponudi i odluci o izboru najpovoljnije ponude shodno članu 149 Zakona o javnim nabavkama ("Sl. list CG", br. 74/19).

Nalaz 35

U pozivu za nadmetanje i odluci o izboru najpovoljnije ponude je navedeno:
- Rok za izvršenje ugovora ne može biti veći od 60 dana od dana zaključivanja ugovora,
- Rok plaćanja je 15 dana od dana ispostavljanja fakture.

U Ugovoru za nabavku i distribuciju plastenika br. 19-426/22-1737/4 od 22. decembra 2022. godine ugovoren je rok za izvršenje ugovora 80 dana od potpisivanja ugovora kao i avansna isplata ugovorene cijene u iznosu od 499.851,00 € sa PDV-om nakon potpisivanja ugovora uz obavezu izvršioca da obezbjedi bankarsku garanciju za avansno plaćanje. U predmetnom slučaju zahtijevani uslovi, rok isporuke i način plaćanja nijesu u skladu sa ugovorenim uslovima.

Preporuka

P35 Naručilac je u obavezi da zaključi ugovor o javnoj nabavci koji mora da bude u skladu sa uslovima utvrđenim tenderskom dokumentacijom, izabranom ponudom i odlukom o izboru najpovoljnije ponude shodno članu 149 Zakona o javnim nabavkama ("Sl. list CG", br. 74/19).

Sredstva na računima i blagajni

Nalaz 36

Karton deponovanih potpisa o ovjeri potpisa i rukopisa je od 18.10.2017. godine za broj računa 535-17202-77:

1. M.S.
2. R.N.

Subjekt revizije je naknadno dostavio Ugovor zaključen sa CKB pri čemu nije dostavio dokaz da je račun otvoren u skladu sa članom 10 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti i Uputstvom o radu državnog trezora. Na kartonu deponovanih potpisa je samo jedno lice dok Uputstvo o radu državnog trezora propisuje da su za raspolaganje sredstvima na državnom bankarskom računu potrebna najmanja dva potpisnika.

Preporuka

P 36 Potrebno je ovlastiti najmanje dva nova lica za potpisivanje naloga obzirom da je Karton deponovanih potpisa od 18.10.2017. godine, kada je otvoren račun broj 535-17202-77 kod Prve banke, na ime prethodnih zaposlenih lica koja su bila ovlašćena za potpisivanje a bankarske račune otvoriti u skladu sa članom 10 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti („Sl. list Crne Gore“, broj 20/14...125/23) **i Uputstvom o radu državnog trezora** („Sl. list Crne Gore“, broj 53/14...32/24) **koje takođe obavezuje da su za raspolaganje sredstvima na sredstvima na državnom bankarskom računu potrebna najmanje dva potpisnika.**

Koncesije u oblasti vodoprivrede i šumarstva

Nalaz 37

Ni za jedan navedeni aneks ugovora iz Ministarstva poljoprivrede nije DRI dostavljena odluka ili zaključak Vlade kojim se daje saglasnost Upravi za gazdovanje šumama i lovištima Crne Gore, da potpiše anekse**. U svakom od dostavljenih osnovnih ugovora na 15 godina u članu 11. stav 2 piše: „2) Izmjene Ugovora se vrše po proceduri njegovog donošenja“ što nedvosmisleno znači da je za izmjene Ugovora potrebna odluka ili saglasnost Vlade, jer Vlada kao koncedent na osnovu sprovedenih javnih oglasa (član 20) i u skladu sa članom 9 Zakona o koncesijama, donosi odluke o davanju koncesija.**

Preporuka

P 37 Preporučuje se da Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede pojačanim nadzorom, zajedno sa inspektorima Odsjeka za inspekciju šumarstva, lovstva i zaštite bilja izvrši nadzor nad zakonitošću i pravilnošću rada Uprave za gazdovanje šumam i lovištima Crne Gore i preduzme mjere u skladu sa zakonom.

Na osnovu člana 15 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji nadležni Kolegijum DRI utvrdio je da obim i karakter utvrđenih nepravilnosti i nedostataka kod subjekta revizije nalaže:

- **da se sa sadržajem Izvještaja o reviziji Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede za 2022. godinu upozna Odbor za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje Skupštine Crne Gore;**

- **da Ministarstvo poljprivrede, šumarstva i vodoprivrede u roku od 30 dana, najkasnije do 17. jula 2024. godine, dostavi DRI plan aktivnosti za realizaciju datih preporuka koji treba da sadrži mjere, nosioce aktivnosti i rokove. Ministarstvo će u roku od 6 (šest) mjeseci, najkasnije do 17. decembra tekuće godine, dostaviti Državnoj revizorskoj instituciji Izvještaj o sprovedenim radnjama po izrađenim i dostavljenim preporukama.**
- **Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je odgovorno za implementaciju preporuka DRI. DRI će radi otklanjanja utvrđenih nepravilnosti i sprečavanja njihovog ponavljanja izvršiti provjeru dostavljenog izvještaja ministarstava o sprovedenim radnjama po izrađenim i dostavljenim preporukama.**

17. jun 2024. godine

Rukovodilac Kolegijuma DRI

Zoran Jelić , senator DRI

II OPŠTI DIO

UVOD

Detaljnim planom revizije Godišnjeg finansijskog izvještaja Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede za 2022. godinu utvrđene su aktivnosti koje treba sprovesti u procesu vršenja revizije.

Saglasno odredbama člana 2 stav 1 tačka 20 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, potrošačke jedinice prvog nivoa su: Predsjednik Crne Gore, Skupština Crne Gore, pravosudni organi, Vlada - Generalni sekretarijat Vlade Crne Gore, **ministarstva**, samostalne potrošačke jedinice i državni fondovi.

Razlozi zbog kojih je revizija Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede za 2022. godinu uključena u Godišnji plan revizija za 2023. godinu je što do sada nije vršena opšta revizija, obim finansijskih sredstava kojima je raspolagalo navedeno ministarstvo u 2022. godini kao i visoko učešće sektora poljoprivrede u BDP i činjenica da su 3 pregovaračka poglavlja u okviru procesa pregovora sa EU direktno vezana za politiku poljoprivrede i sa njom povezanim oblastima i značaj poljoprivredne politike za Crnu Goru.

Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Crne Gore je Zakonom o budžetu za 2022. godinu („Sl. list CG“, br. 144/21,55/22,109/22) planiran budžet u iznosu od 43.114.681,37 € odnosno nakon dva rebalansa iznos od 47.338.681,39 € i preusmjeravanja tekući budžet iznosio 51.642.189,68, dok je utrošeno 53.231.410,09€.

1. PRAVNI OSNOV ZA VRŠENJE REVIZIJE

Pravni osnov za vršenje revizije Finansijskog izvještaja i pravilnosti poslovanja Ministarstva poljoprivrede, šumarsta i vodoprivrede za 2022. godinu sadržan je u:

- Ustavu Crne Gore, član 144 („Sl. list CG“ br. 01/07);
- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji, član 4 („Sl. list RCG“ br. 28/04, 27/06, 78/06 i „Sl. list CG“ br. 17/07, 73/10, 40/11, 31/14 i 70/17);
- Godišnjem planu revizije Državne revizorske institucije za 2023. godinu,
- Odluci o vršenju revizije broj: 03-035/23-2489/2 od 17.10.2023. godine koju je donio **Kolegijum** u sastavu: član Senata i rukovodilac Kolegijuma **Zoran Jelić** i član Senata i član Kolegijuma **dr Branislav Radulović**.

Revizija je izvršena u skladu sa:

- Zakonom o Državnoj revizorskoj instituciji „Sl. list RCG“ broj 028/04...„Sl. list CG“ br. 070/17);
- Poslovnikom Državne revizorske institucije („Sl. list CG“ br. 3/15);
- Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti („Sl. list CG“, br. 07/15);
- Smjernicama za kontrolu kvaliteta vršenja revizija;
- Međunarodnim standardima za vrhovne revizorske institucije (ISSAI- nivo III).

Revizija Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je planirana da se izvrši u skladu sa Međunarodnim standardima revizje (ISSAI-nivo III), što znači da je revizija planirana i sprovedena na način koji omogućava da se u razumnoj mjeri stekne uvjerenje da finansijski izvještaji ne sadrže značajne materijalno pogrešne tvrdnje i da su finansijske transakcije izvršene u skladu sa zakonskim propisima.

2. CILJ REVIZIJE

Cilj revizije je davanje mišljenja o istinitosti i vjerodostojnosti Godišnjeg finansijskog izvještaja i pravilnosti (zakonitosti) poslovanja, odnosno:

Cilj finansijske revizije je izražavanje mišljenja da li su finansijski izvještaji, u svim materijalnim aspektima sastavljeni u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja, odnosno da li su u svim materijalnim aspektima prezentovani na fer i objektivan način u skladu sa datim okvirom.

Cilj revizije pravilnosti je izražavanje mišljenja da li su finansijske i druge radnje subjekta revizije, u svim materijalnim aspektima usklađene sa zakonima, drugim propisima i aktima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju, datim ovlašćenjima i za planirane namjene.

Revizijom je obuhvaćen i rad unutrašnje revizije, data je ocjena sistema unutrašnjih finansijskih kontrola, evidentiranje finansijskih transakcija, postupanje i raspolaganje sa državnom imovinom i primjena Zakona o javnim nabavkama, stanje neizmirenih obaveza na dan 31.12.2022. godine i kretanja iznosa neizmirenih obaveza u prethodnom periodu.

3. VRSTA REVIZIJE

Državna revizorska institucija je izvršila **finansijsku reviziju,** odnosno sveobuhvatan uvid u finansijsko poslovanje subjekta revizije i **reviziju pravilnosti**, što podrazumijeva usklađenost poslovnih transakcija sa zakonskom i podzakonskom regulativom.

4. DJELATNOST I ORGANIZACIJA SUBJEKTA REVIZIJE

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede vrši poslove državne uprave u skladu sa Zakonom o državnoj upravi ("Službeni list Crne Gore", br. 078/18, 70/21,52/22), drugim zakonima i podzakonskim aktima.

Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave ("Službeni list Crne Gore", br. 049/22 od 06.05.2022, 052/22 od 13.05.2022, 056/22 od 27.05.2022, 082/22 od 29.07.2022, 110/22 od 05.10.2022, 139/22 od 16.12.2022) koja je važila u 2022. godini definisane su osnovne nadležnosti Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede za period za koji se vrši revizija.

Odgovorno lice za pravilnost u poslovanju je Vladimir Joković ministar na osnovu Odluke o izboru predsjednika i članova 43. Vlade Crne Gore od 28. aprila 2022. godine a do tada mr Aleksandar Stijović.

Shodno članu 11 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede vrši poslove uprave koji se odnose na: utvrđivanje prijedlog a tekuće i razvojne politike i mjera agrarne politike i politike ruralnog razvoja; predlaganje i konstituisanje sistemskih rješenja u poljoprivredi i preduzimanje mjera za njihovo sprovođenje; zaštitu, iskorišćavanje i unapređivanje poljoprivrednog zemljišta; biljnu proizvodnju; stočarstvo; organsku proizvodnju; fitosanitarnu oblast; veterinarstvo; bezbjednost hrane i hrane za životinje; pčelarstvo; slatkovodno i morsko ribarstvo i marikulturu; jačanje konkurentnosti proizvođača hrane; održivo gazdovanje poljoprivrednim resursima; poboljšanje kvaliteta života i širenje ekonomskih aktivnosti u ruralnim područjima; primjenu savremene tehnike i tehnologije u poljoprivredi; bilans osnovnih poljoprivrednih proizvoda; predlaganje mjera i analiziranje njihovog uticaja na ekonomski položaj i uslove privređivanja subjekata iz oblasti poljoprivrede i agroindustrije; vršenje savjetodavnih poslova u poljoprivredi; razvojnu politiku u oblasti šumarstva; sistemska rješenja za gazdovanje šumama i šumskim zemljištem i njihovu zaštitu; očuvanje, ekonomsko korišćenje i unapređivanje šuma; monitoring planiranja gazdovanja šumama; licenciranje stručnih poslova u šumarstvu; prerađivačku industriju drveta i proizvoda od drveta; razvojnu politiku u oblasti lovstva; sistemska rješenja za gazdovanje i upravljanje sa divljači i lovstvom; obezbjeđenje korišćenja lovišta i izradu programa razvoja lovstva; razvojnu politiku u upravljanju vodama; sistemska rješenja za obezbjeđenje i korišćenje voda, vodnog zemljišta i vodoizvorišta za vodosnabdijevanje, zaštitu voda od zagađivanja, uređenje voda i vodotoka i zaštitu od štetnog dejstva voda; sistemske i druge podsticajne mjere za unapređenje ovih oblasti; vođenje propisanih evidencija; međunarodnu saradnju u oblastima za koje je ministarstvo osnovano; pripremu propisa iz oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja, bezbjednost hrane, veterine, fitosanitarne oblasti, ribarstva, šumarstva, vodoprivrede i drugih oblasti za koje je ministarstvo osnovano; usklađivanje domaćih propisa iz okvira svoje nadležnosti sa pravnom tekovinom Evropske unije; upravni nadzor u oblastima za koje je ministarstvo osnovano; sprovođenje inspekcijskog nadzora u okviru nadležnosti i ovlašćenja utvrđenih zakonom kojim je uređen inspekcijski nadzor i propisima u oblasti poljoprivrede i ribarstva; kao i druge poslove koji su mu određeni u nadležnost.

Na osnovu člana 28 stav 4 Zakona o državnoj upravi ("Sl. list CG", br. 78/18) člana 12 i 61 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave ("Sl. list CG", br.87/18 i 2/19) na prijedlog ministra poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj 01. aprila 2021. godine utvrdila Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede broj 15-041/21-1616/8.

Na osnovu istog člana navedenog Zakona, na prijedlog ministra poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Vlade Crne Gore je na sjednici od maja 2022. godine, utvrdila Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede broj 01-041/22-7159/7 od 25.05.2022. godine.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede iz 2021. godine, pored ministra i dva državna sekretara, sistematizovana su radna mjesta sa 292 izvršioca. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede iz 2022. godine, pored ministra, dva državna sekretara, sistematizovana su radna mjesta sa 337 izvršioca, dok je izmjenom i dopunom Pravilnika broj 01-041/22-7159 iz avgusta 2022. godine povećan broj izvršilaca sa 337 na 340.

Državna revizorska institucija se obratila dopisom broj 03-035/2489/3 od 17. oktobra 2023. godine u kojem je zatraženo dostavljanje dokumentacije ovog subjekata revizije u cilju otpočinjanja revizije. Na bazi dokumentacije koja je zaprimljena shodno dopisu Ministarstva br 03-035/23-2489/11-92 od 10. novembra 2023. godine dostavljeni su primjerci zaključenih ugovora o djelu sa 28 izvršioca posla za 2020., 2021. i 2022. godinu. Takođe je dostavljeno pet rješenja Vlade Crne Gore o postavljanju generalnih direktora direktorata u subjektu revizije.

I ORGANIZACIONE JEDINICE I NJIHOV DJELOKRUG

Za obavljanje poslova iz djelokruga i nadležnosti Ministarstva osnovane su unutrašnje organizacione jedinice Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede:

1. KABINET MINISTRA

Biro za odnose sa javnošću

2. DIREKTORAT ZA POLJOPRIVREDE

Direkcija za biljnu proizvodnju

Direkcija za stočarstvo

Direkcija za zemljišnu politiku, šeme kvaliteta i organsku proizvodnju

Direkcija za savjetodavne poslove u oblasti biljne proizvodnje

Dirkecija za savjetodavne poslove u oblasti stočarstva

3. DIREKTORAT ZA RURALNI RAZVOJ

Direkcija za programiranje

Direkcija za monitoring i evauluaciju IPARD-a, koordinaicju i odnose sa javnošću (PR) ruralnog razvoja

4. DIREKTORAT ZA RIBARSTVO

Direkcija za upravljanje resursima i ribolovnom flotom

Direkcijaza monitoring

Direkcija za strukurne mjere, državnu pomoć, EU fondova i organizaicju tržišta u ribarstvu i akvakulturi

5. DIREKTORAT ZA VODOPRIVREDU

Direkcija za upravljanje vodama

Direkcija za monitoring i evaluaciju

6. DIREKTORAT ZA ŠUMARSTVO, LOVSTVO I DRVNU INDUSTRIJU

Direkcija za šumarstvo

Direkcija za lovstvo

Direkcija za monitoring u šumarstvu i lovstvu

Direkcija za drvnu industriju

7. DIREKTORAT ZA PLAĆANJA

Direkcija za administrativne poslove

Direkcija za IASK mjere

Direkcija za evaluaciju i odobravanje projekata

Direkcija za autorizaciju plaćanja

Direkcija za kontrolu na terenu

Direkcija za mjere tržišne politike
Direkcija za računovodstvo, budžet i izvršenje plaćanja
Direkcija za IT
Direkcija za poljoprivredne registre i regionalnu koordinaciju
Direkcija za upravljanje rizicima i nepravilnostima

8. ODJELJENJE ZA INSPEKCIJSKI NADZOR
9. ODJELJENJE ZA UNUTRAŠNJU REVIZIJU
10. ODJELJENJE ZA EKONOMSKE ANALIZE I TRŽIŠTE
11. ODJELJENJE ZA NORMATIVNO PRAVNE POSLOVE MINISTARSTVA
12. ODJELJENJE ZA MEĐUNARODNU SARADNJU I IPA PROJEKTE
13. SLUŽBA ZA OPŠTE POSLOVE, KADROVSKA PITANJA I SLOBODAN PRISTUP INFORMACIJAMA
14. SLUŽBA ZA RAČUNOVODSTVO , FINANSIJE I JAVNE NABAVKE

5. RAČUNOVODSTVENI SISTEM

Evidentiranje poslovnih događaja u računovodstvu subjekta revizije zasniva se na zakonskim propisima i računovodstvenim standardima primjenom gotovinskog načela u evidentiranju primitaka i izdataka, kao i primjenom modifikovanog načela u evidentiranju imovine, obaveza i potraživanja.

Kartonom deponovanih potpisa Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je utvrđeno da su službenici za odobravanje ministar Vladimir Joković i Vidosava Milačić a službenici za ovjeravanje Marko Radonjić i Vladimir Jevtić.

Računovodstveni poslovi u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede se obavljaju u Službi za finansije, računovodstvo i javne nabavke u okviru koje je sistematizovano 8 radnih mjesta sa 8 izvršioca i to:

Načelnik /ca – 1 izvršilac,

Samostalni savjetnik I - 3 izvršioca,

Samostalni savjetnik III, 1 izvršioca,

Viši/a savjetnik/ca III za javne nabavke – 1 izvršilac,

Samostalni referent – primalac prihoda, 1 izvršilac i

Samostalni referent za obračun zarada – 1 izvršilac

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede (u daljem tekstu Ministarstvo) je povezano na SAP – informacioni sistem Ministarstva finansija. Pristup sistemu je obezbijeđen kroz upotrebu 4 licence.

Pored SAP-a u Ministarstvu se vodi sopstvena glavna knjiga u kojoj su na klasi 2 obezbijeđene evidencije samo za obaveze za zarade (obaveze za redovan rad, sindikalna članarina, porez, doprinos za PIO i nezaposlenost za zaposlenog i poslodavca, prirez po opštinama, Fond rada…). Dakle nijesu obezbijeđene evidencije svih obaveza Ministarstva. Pored dijela obaveza evidentiranih na klasi 2 u Ministarstvu je obezbijeđeno evidentiranje poslovnih promjena na klasi 4 (troškovi – izdaci) i klasi 7 - primici. U postupku revizije je utvrđeno da subjekt revizije ne obezbjeđuje evidenciju imovine nefinansijske – klasa 0 i finansijske – klasa 1 u svojoj glavnoj knjizi. Takođe, uvidom u zaključni list iz glavne knjige moguće je utvrditi da subjekt revizije u istoj nema obezbijeđene evidencije obaveza mimo evidencije obaveza za zarade, kapitala i sl.

Od februara 2022. godine je u primjeni program za centralizovani obračun zarada Ministarstva finansija. Program pored osnovnih podataka obezbjeđuje prikaz svih zaposlenih u Ministarstvu, obustave zarada za zaposlene, isplatne jednice i prikaz radnih mjesta. U program se unose podaci o koeficijentima zaposlenih, minulom radu a omogućeno je sačinjavanje M4 obrazaca i to pojedinačnih i zbirnih za zaposlene.

U postupku revizije su državnim revizorima bili dostupni ugovori, fakture, zahtjevi za plaćanje, kao i prateća dokumentacija uz iste koja se odnosila na predmet revizije.

U postupku revizije je utvrđeno da je u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstava i vodoprivrede obezbjeđeno čuvanje računovodstvene dokumentacije na osnovu koje se sprovodi evidencija (zahtjevi za plaćanje, fakture, ugovori i dr.).

6. PREDMET I OBUHVAT REVIZIJE

Predmet revizije je Godišnji finansijski izvještaj Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede za 2022. godinu i usklađenost finansijskog poslovanja sa važećim zakonskim i drugim propisima.

Ministarstvo je, u skladu sa članom 2,3, i 5. Pravilnika o načinu pripreme, sastavljanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave, u obavezi da Ministarstvu finansija dostavi godišnje finansijske izvještaje u propisanom roku na obrazcima:
Obrazac 3 - Izvještaj o novčanim tokovima III
Obrazac 5 – Izvještaj o neizmirenim obavezama
Obrazac 8 – Izjava o načinu utroška sredstava nakon isteka fiskalne godine
Obrazac 9 – Izvještaj o načinu utroška sredstava tekuće budžetske rezerve.

Na osnovu Odluke o vršenju revizije godišnjih finansijskih izvještaja Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede broj 03-035/23-2489/2 od 17. oktobra 2023. godine koja je korigovana na sjednici Senata DRI i člana 16 alineja 1 Smjernicama za kontrolu kvaliteta vršenja revizija, a u vezi sa članom 23 Uputstva o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti, načelnik u Sektoru III je odredio revizorski tim koji je izvršio predmetnu reviziju:

- **Veselin Urošević**, načelnik – koordinira radom;
- **Veselin Milović**, državni revizorrukovodilac Odjeljenja- koordinira radom na terenu;
- **Siniša Čađenović**, državni revizor;
- **Ljiljana Crnčević,** državna revizorka;
- **Dragan Radenović,** državni revizor;
- **Radovan Popović**, državni revizor;
- **Balša Braletić,** stariji saradnik državnog revizora
- **Ana Rakočević**, saradnica državnog revizora

Revizorski tim je izvršio pripremu za predmetnu reviziju,obavio terensku reviziju kod subjekta revizije i sačinio Zapisnike o reviziji.

II METODE REVIZIJE I KONTROLA KVALITETA VRŠENJA REVIZIJE

2.1 METODE REVIZIJE

Revizija je sprovedena na bazi provjere uzoraka, korišćenjem analitičkih postupaka, suštinskih testova, intervjua, pregledanjem, posmatranjem, ispitivanjem, konfirmacijama kao i drugim relevantnim postupcima kojima se potkrepljuju iznosi i informacije objelodanjene u finansijskim izvještajima. Određivanje rizika, stepena materijalnosti i uzorka je izvršena primjenom metodologije u skladu s ISSAI standardima za preliminarno utvrđivanje rizika, materijalnosti i uzorka i na osnovu profesionalnog prosuđivanja državnih revizora.

Kontrola kvaliteta vršenja revizije vršiće se u skladu sa Poslovnikom Državne revizorske institucije i Smjernicama za vršenje kontrole kvaliteta vršenja revizija.

Dokazi revizora na osnovu kojih su donešeni zaključci sastoje se od izvornih dokumenata iz evidencije Ministrastva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede kao i dodatnih informacija iz drugih izvora. Metoda intervjua je korišćena samo kao smjernica ka utvrđivanju činjeničnog stanja koje mora biti potvrđeno izvornom dokumentacijom.

Izvršene se sledeće revizorske provjere:

- Funkcionisanje sistema unutrašnjih finansijskih kontrola;

- Suštinske provjere transakcija;
- Provjera salda računa;
- Provjera stanja imovinskih knjiga;
- Provjera sprovedenih postupaka javnih nabavki.

Revizija je izvršena testovima pojedinačnih transakcija, testovima kontrole, ispitivanjem evidencija i dokumentacije, računskom kontrolom, analitičkim postupcima i fizičkom provjerom.

2.1 MATERIJALNOST

Prilikom vršenja revizije neophodno je da državni revizori utvrde da li su eventualna izostavljanja ili netačna prikazivanja stavki materijalno značajna u smislu da li mogu, pojedinačno ili kolektivno, uticati na odluke ili procjene korisnika na osnovu finansijskih izvještaja.

Materijalna značajnost zavisi od prirode greške ili veličine izostavljanja ili netačnog prikazivanja prosuđene u datim okolnostima. Priroda ili veličina stavke, ili kombinacija obije, mogu biti odlučujuci faktor. Materijalnost je posmatrana po vrijednosti, po prirodi i po kontekstu.

2.2 KVANTITATIVNI ASPEKT MATERIJALNOSTI

Kvantitativni aspekt materijalnosti je najbolje izražen u situaciji kada se procjenjuje najviši nivo pogrešnog prikazivanja u finansijskim izveštajima u cjelini, za koji se očekuje da će biti prihvatljiv za korisnike izvještaja, a sa namjerom da izrazi istinit, fer i ispravan pogled o izveštajima.

Ukupni izdaci tekućeg budžeta Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede iznose 53.231.410,09€. Izdaci Agrobudžeta nijesu predmet ove revizije. U skladu sa metodologijom, za finansijsku reviziju je određena ukupna materijalnost za finansijske izvještaje u iznosu koji je predmet revizije na nivou **0,90%** ukupnih izdataka subjekta revizije, odnosno **479.082,69€.**

Materijalnost je u svrhe planiranja i sprovođenja **revizije pravilnosti** posmatrana po prirodi i po kontekstu, na način što se neusklađenosti informacija o predmetu revizije u odnosu na odabrane kriterijume, smatra materijalnim. Prilikom procjene prikupljenih dokaza određena je materijalnost utvrđenih neusklađenosti imajući u vidu kriterijume, uzrok i posljedice koje neusklađenosti mogu imati.

2.3. KVALITATIVNI ASPEKT MATERIJALNOSTI

Kvalitativni aspekt materijalnosti je izražen u slučajevima kada se razmatra prihvatljiv nivo pogrešnih prikazivanja koji se odnose na transakcije, pojedine račune i objelodanjivanja upućivanjem na prirodu greške ili neregularnosti i na njihov kontekst u finansijskim izveštajima, a ne samo na vrijednost pogrešnog prikazivanja. Radi se o aspektima materijalnosti koji se najčešcenazivaju materijalnost po prirodi i materijalnost po kontekstu. Kvantitativno nematerijalna transakcija može biti materijalna u kvalitativnom smislu. Za ocjenu kvalitativne materijalnosti revizor razmatra odluke menadžmenta subjekta revizije koje nijesu u okvirima uobičajene prakse i zakonske regulative.

2.4 RIZIK REVIZIJE

Revizorski rizik, kao rizik da se izrazi neodgovarajuće mišljenje u slučaju kada finansijski izvještaj sadrži materijalno značajne greške je procijenjen kroz procjenu njegove tri sastavne komponente: inherentni rizik, kontrolni rizik i rizik otkrivanja.

Inherentni rizik je rizik od mogućnosti da će se pojaviti materijalno značajna greška u finansijskim izvještajima ili pojedinačno na računima, u slučajevima nepostojanja interne kontrole. Pojava inherentnog rizika zavisi od uslova iz okruženja pa je menadžment javnog sektora jedino u mogućnosti da uspostavi posebne procedure rada koje će osigurati realnost finansijskog izvještaja i da uspostavi jake sisteme kontrole. Nakon procjene inherentnog rizika i preliminarne procjene kontrolnog rizika (na osnovu upoznavanja sa subjektovim sistemom finansijskog upravljanja i kontrole), testiranjem kontrolnih procedura je ocijenjen inherentni i kontrolni rizik.

Procjena inherentnog rizika je izvršena u skladu sa standardima revizije i Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti. Nakon upoznavanja sa okruženjem i aktivnostima subjekta revizije identifikovani su indikatori rizika i izvršena procjena. Inherentni rizik je za reviziju Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede procijenjen kao **srednji.**

Na osnovu sticanja razumijevanja o kontrolnom okruženju, upravljanju rizicima i kontrolnim procedurama i upoznavanja sa uspostavljenim sistemom finansijskih kontrola i upravljanja subjekta revizije izvršena je preliminarna procjena kontrolnog rizika. Kontrolni rizik je procijenjen kao **srednji.**

Na osnovu procijenjenog inherentnog i kontrolnog rizika prihvatljivi detekcioni rizik (mogućnost da postoje nepravilnosti, a da ih revizor sprovođenjem uzorkovanja neće otkriti) je procijenjen kao **srednji,** što znači da je bilo potrebno sprovesti veći obim suštinskih testova za prikupljanje dokaza.

2.5 ODREĐIVANJE UZORKA

Za sticanje razumnog uvjerenja o tačnosti finansijskog izvještaja u odnosu na prihvaćeni okvir izvještavanja i **za reviziju pravilnosti** državni revizor se odlučio za statističko uzorkovanje primjenom modela Monetarnog jediničnog uzorkovanja (MUS-Monetary Unit Sampling) koji omogućava izračunavanje ekstrapolacije grešaka.

Vrijednost populacije nije vrijednost ukupnih izdataka (izvršenog budžeta) subjekta revizije.

Nivo materijalnosti je iznos materijalnosti za izvođenje revizije.

Očekivana greška je određena na nivou **10% iznosa materijalnosti** za izvođenje revizije. Očekivana greška je stvar iskustva i procjene revizora. Nigdje nije decidno propisana, tako da su institucije za reviziju prinuđene da same utvrde politiku ili način procjenjivanja grešaka kako se ista ne bi razlikovala od revizora do revizora.

Basic precision pricing (**BPP**) je maksimalni mogući procenat relativne greške (taint(s)) u okviru populacije. BPP je po difoltu postavljen na 100% i ne treba ga mijenjati osim po preporuci statističara.

Nakon unošenja potrebnih parametara IDEA je selektovala **uzorak izdataka tekućeg budžeta vrijednosti 58,22%** vrijednosti ukupnih izdataka (populacije), stim što je uzorak za bruto zarade 100%. **Veličina uzorka** je **225 transakcije.**

III PROGRAM REVIZIJE

3.1 PRIPREMA I PLANIRANJE BUDŽETA

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je potrošačka jedinica budžeta Crne Gore prvog nivoa, čiji rad se pretežno finansira iz opštih prihoda budžeta, donacija, pozajmica i kredita.

Ministarstvo poljoprivrede je 2015.godine **donijelo Internu proceduru za izradu prijedlog a budžeta Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja**. Uvidom se konstatuje da je Procedura manjkava jer ne sadrži odredbe o planiranju budžeta u skladu sa odredbama članova 24, 29 i 30 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, odredbe o planiranju programskog budžeta, određivanju indikatora učinka u skladu sa Odlukom Vlade o načinu pripreme i sadržaju programskog budžeta potrošačkih jedinica ("Službeni list Crne Gore", br. 075/17 od 09.11.2017, 117/20 od 07.12.2020).

Preporuka

Preporučuje se da Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede dopuni Internu proceduru za izradu prijedlog a budžeta tako što će je uskladiti sa odredbama Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti koje se odnose na pripremu i planiranje budžeta i odredbama o planiranju programskog budžeta i određivanju indikatora učinka u skladu sa Odlukom Vlade o načinu pripreme i sadržaju programskog budžeta potrošačkih jedinica ("Službeni list Crne Gore", br. 075/17 od 09.11.2017, 117/20 od 07.12.2020).

Za preporuku **P1 se** prihvata da je realizovana jer je dostavljen dokaz da je u međuvremenu dopunjena Interna procedura za izradu predloga budžeta i usklađena sa odredbama Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti koje se odnose na pripremu i planiranje budžeta i odredbama o planiranju programskog budžeta i određivanju indikatora učinka u skladu sa Odlukom Vlade o načinu pripreme i sadržaju programskog budžeta potrošačkih jedinica.

Poglavlje **Nalazi i preporuke** neće sadržati preporuku P1obzirom da je u toku revizije Interna procedura za izradu predloga budžeta usklađena sa odredbama Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti i Odlukom Vlade o načinu pripreme i sadržaju programskog budžeta potrošačkih jedinica.

1.1. Planiranje budžeta

U postupku planiranja budžeta Ministarstvo poljoprivrede je obavezno da izrađuje nacrt budžeta za narednu godinu u skladu sa Stručnim uputstvom za pripremanje budžeta potrošačkih jedinica i budžeta opština za narednu fiskalnu godinu koje izdaje Vlada. Nacrt budžeta za narednu godinu kao budžetski zahtjev Ministarstvo poljoprivrede do kraja jula tekuće godine za narednu godinu dostavlja Ministarstvu finansija, na razmatranje i unošenje u Nacrt godišnjeg zakona o budžetu Crne Gore, koji do oktobra dostavlja Vladi. Vlada usvaja Prijedlog godišnjeg zakona o budžetu Crne Gore za narednu godinu i do 15. novembra ga dostavlja Skupštini na usvajanje.

Prilikom planiranja budžeta Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je, kao potrošačka jedinica prvog nivoa, u skladu sa članom 24 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, dužno da svoj budžet i budžete potrošačkih jedinica nad kojima vrši nadzor planira i koordinira u skladu sa limitima potrošnje utvrđenim Smjernicama makroekonomske i fiskalne politike.

Uvidom u Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede konstatuje se da Ministarstvo ima sistematizovane dvije organizacione cjeline za planiranje budžeta, plaćanja i računovodstvo. Prva organizaciona cjelina je sistematizovana u okviru Direktorata za plaćanja pod nazivom Direkcija za računovodstvo, budžet i izvršavanje plaćanja a druga je sistematizovana pod nazivom Služba za finansije, računovodstvo i javne nabavke.

U okviru Direktorata za plaćanja sistematizovano je 155 radnih mjesta, a od toga broja u Direkciji za računovodstvo, budžet i izvršavanje plaćanja sistematizovano je 13 radnih mjesta. Ako se uporedi Direktorat za plaćanja Ministarstva poljoprivrede u kojem je sistematizovano 155 radnih mjesta sa sistematizovanim brojem radnih mjesta Direktorata Ministarstva finansija za državni trezor, koji obavlja mnogo složenije poslove za cijeli budžet Crne Gore, Direktorat za plaćanja Ministarstva poljoprivrede ima približno isti broj zaposlenih kao državni trezor.

Na drugoj strani u okviru Službe za finansije, računovodstvo i javne nabavke sistematizovano je 8 radnih mjesta. Ova služba vrši pripremu projekcije potrebnih sredstava za finansiranje Ministarstva poljoprivrede; izradu i realizaciju Budžeta Ministarstva; izradu finansijskog plana; obradu zahtjeva za budžetsku potrošnju i isplatu sredstava; računovodstvene poslove; knjigovodstvenu evidenciju; javne nabavke; vođenje poslovnih knjiga, periodičnih obračuna i završnih računa; izradu finansijskih iskaza; obračun zarada; blagajničko poslovanje i sl. Služba za finansije, računovodstvo i javne nabavke Ministarstva poljoprivrede obavezna je da vrši pripremu i planiranje budžeta poštujući stručno uputstvo Ministarstva finansija za pripremu budžeta potrošačkih jedinica i Smjernice makroekonomske i fiskalne politike, kojima su određeni limiti potrošnje potrošačkih jedinica za narednu budžetsku godinu.

Nalaz

Državni revizori konstatuju da u Službi za finansije, računovodstvo i javne nabavke Ministarstva poljoprivrede nije izvršeno razdvajanje dužnosti pa isto lice rukovodi formiranjem finansijske dokumentacije, kontroliše i potpisuje odobravanje plaćanja i isto lice kontroliše, rukovodi knjiženjem finansijske dokumentacije. Ovo je suprotno članu 15 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru ("Službeni list Crne Gore", br. 075/18 od 23.11.2018.) kojim se propisuje razdvajanje odgovornosti čime se sprječava da jedno lice istovremeno bude odgovorno za odobravanje, ovlašćivanje, odnosno izvršenje, evidentiranje ili kontrolu.

Preporuka

U skladu sa članom 15 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru ("Službeni list Crne Gore", br. 075/18 od 23.11.2018.) **treba izvršiti razdvajanje dužnosti.**

Smjernicama makroekonomske i fiskalne politike za period 2020 – 2023. godina, limit potrošnje za Ministarstvo poljoprivrede za 2022. godinu određen je do 37,02 miliona eura.

Državni revizori su dobili na uvid Zahtjev za dodjelu budžetskih sredstava Ministarstva poljoprivrede za 2022. godinu i dva zahtjeva za dodjelu budžetskih sredstava rebalansima budžeta Crne Gore za 2022. godinu. Zahtjevi su urađeni samo kao tabele bez jasnih obrazloženja razloga traženja dodjele dodatnih budžetskih sredstava. Državni revizori nijesu dobili na uvid propratni akt na osnovu kojeg bi moglo da se utvrdi kada su zahtjevi podnešeni Ministarstvu finansija.

Ministarstvo poljoprivrede je **Zahtjevom za dodjelu budžetskih sredstava za 2022. godinu** za svoje aktivnosti zatražilo sredstva u iznosu od **69.229.010,88**€, dok je za 2021. godinu Ministarstvo je zahtijevalo budžetskih sredstava u iznosu od **34.046.759,98**€. Ministarstvo poljoprivrede je budžetskim zahtjevom za 2022. godinu zahtijevalo više sredstava za iznos 35.182.250,90€ ili za 103,34% više u odnosu na 2021. godinu.

Nalaz

Zahtjev za dodjelu budžetskih sredstava Ministarstva poljoprivrede za 2022. godinu, koji je dostavljen Ministarstvu finansija, nije pripiremljen i sačinjen u skladu sa odredbama članova 24, 29 i 30 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti i Stručnim uputstvom Ministarstva finansija, jer je za 2022. godinu zatraženo znatno više sredstava od limita određenog Smjernicama makroekonomske i fiskalne politike za period 2020 – 2023.godina. Limit potrošnje za Ministarstvo poljoprivrede za 2022. godinu određen je u iznosu od 37,02 miliona evra, a Ministarstvo poljoprivrede je budžetskim zahtjevom za 2022. godinu za svoje aktivnosti zatražilo sredstva u iznosu od 69.229.010,88€, što je za 32,2 miliona evra više od limita za 2022. godinu.
Zahtjev je bez jasnih argumentovanih obrazloženja i objašnjenja dvostruko većeg zatraženog budžeta u odnosu na 2021. godinu. Obrazloženja za zahtjevanu budžetsku potrošnju su nejasna i neargumentovana i nijesu utemeljena na realnim potrebama i mogućnostima a u skladu sa utvrđenim politikama, ciljevima i planiranim aktivnostima u okviru predloženih budžetskih sredstava.

Preporuka

Preporučuje se Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede da planira budžet i priprema zahtjeve za dodjelu budžetskih sredstava utemeljene na realnim potrebama i mogućnostima sa jasnim obrazloženjima. Zahtjev treba sačinjavati u skladu sa odredbama članova 24, 29 i 30 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, odredbama o planiranju programskog budžeta i određivanju indikatora učinka u skladu sa Odlukom Vlade o načinu pripreme i sadržaju programskog budžeta potrošačkih jedinica ("Službeni list Crne Gore", br. 075/17 od 09.11.2017, 117/20 od 07.12.2020.**), limitom potrošnje određenim Smjernicama makroekonomske i fiskalne politike i Stručnim uputstvom Ministarstva finansija.**

3.1.2. PROGRAMSKI BUDŽET

Nalaz

Državni revizori nijesu dobili na uvid Izvještaj o realizaciji programskog budžeta Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede za 2022. godinu niti dokaz da je Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Ministarstvu finansija dostavilo Izvještaj o realizaciji programskog budžeta ovog minostarstva za 2022. godinu Na osnovu uvida u Zahtjev za dodjelu budžetskih sredstava Ministarstva poljoprivrede za 2022. godinu konstatuje se da se budžet

Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede planira za četiri programa sa potprogramima i aktivnostima, da su određeni indikatori kojima nijesu mjerljivi i transparentni pokazatelji uspješnosti realizacije programa, potprograma i aktivnosti. Ne može se znati jesu li opredijeljena sredstva za realizaciju programa, potprograma i aktivnosti ekonomično, efikasno i efektivno utrošena. Ne može se znati da li su programski ciljevi ostvareni. Programi nemaju određene kvalitetne indikatore učinka ili uspješnosti. Programski budžet u pravom smislu treba da sadrži indikatore učinka ili uspješnosti, kojima može da se vidljivo prikaže efikasnost i učinkovitost trošenja državnog novca tj. da se jasno vide kvantifikovani postignuti efekti. Kod Ministarstva poljoprivrede se vidi koliko je planirani i potrošeni budžet za programe sa potprogramima i aktivnostima, ali se ne vide jasno efekti ulaganja sredstava za određenu namjenu.

Državni revizori nijesu dobili na uvid dokaz da je Ministarstvo poljoprivrede Ministarstvu finansija predalo Izvještaj o realizaciji programskog budžeta Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede za 2022. godinu.

Preporuka

Preporučuje se da Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede prilikom planiranja budžeta postupa u skladu sa Odlukom Vlade o načinu pripreme i sadržaju programskog budžeta potrošačkih jedinica ("Službeni list Crne Gore", br. 075/17 od 09.11.2017, 117/20 od 07.12.2020**.) i instrukcijama Ministarstva finansija tako što će prilikom planiranja budžeta za programe i potprograme odredjivati i primjenjivati indikatore učinka ili uspješnosti, kojima su mjerljivi i transparentni pokazatelji uspješnosti realizacije programa, potprograma i aktivnosti. Preporučuje se da Ministarstvo poljoprivrede redovno prati izvršenje programa i polugodišnje i godišnje dostavlja izvještaj o realizaciji programskog budžeta Ministarstvu finansija, kako je propisano članovima 7 i 8 Odluke Vlade**.

1.3. Preusmjeravanja sredstava

Nalaz

Na osnovu dostavljenih podataka iz Ministarstva finansija (baza) utvrđeno je da je u 2022. godini vršeno **interno preusmjeravanje** sredstava po pojedinim pozicijama između pojedinih programa po pozicijama Ministarstva poljoprivrede, u iznosu od **787.100,00€,** od čega je dozvoljeno prekoračenje u iznosu od **675.127,06€** a preusmjeravanje preko dozvoljenog limita iznosi **111.972,94€ .**

Članom 45 stav 3 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti propisano je sledeće: „Potrošačke jedinice, uz odobrenje Ministarstva finansija, mogu preusmjeriti odobrena sredstva po programima, potprogramima, aktivnostima, projektima i pojedinim izdacima, u visini do 10% od

sredstava utvrđenih zakonom o budžetu države za programe, potprograme, aktivnosti, projekte i izdatke čiji se iznos umanjuje."

Preporučuje se Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede da preusmjeravanja vrše u skladu sa članom 45 stav 3 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti

Revizijom su utvrđene nepravilnosti - prekoračenja prilikom internih preusmeravanja odobrenih sredstava po programima, aktivnostima, projektima i pojedinim izdacima:

-Preusmjeravanje sredstava sa programa Šumarstvo i lov (Programski kod aktivnosti 16 005 002 001) na program Poljoprivreda (Programski kod aktivnosti 16 002) po osnovu Rješenju Ministarstva finansija broj: 02-402/22-1673/2 od 07.12.2022. godine, nije u skladu sa članom 45 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti. Shodno Zakonu o budžetu Crne Gore za 2022. godinu na poziciji 4111 Neto zarade planiran je iznos od 97.389,49€, dok je sa te pozicije preusmjereno 11.000,00€, **što je za 1.261,05€ više od dozvoljenog limita.**

-Preusmjeravanje sredstava sa potprograma Podrška poljoprivredi (programski kod aktivnosti 16 002 001 001) na potprogram Podrška Agenciji za plaćanje (programski kod aktivnosti 16 002 007 001) u okviru programa Poljoprivreda (Programski kod 16 002) po osnovu Rješenja Ministarstva finansija broj: 02-402/22-1673/2 od 07.12.2022. godine nije u skladu sa članom 45 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti. Shodno Zakonu o budžetu Crne Gore za 2022. godinu na poziciji 4112 Porez na zarade planiran je iznos od 53.277,00€, dok su sa iste preusmjerena sredstva u iznosu od 21.000,00€, **što je za 15.672,30€ više od dozvoljenog iznosa.**

-Preusmjeravanje sredstava sa pozicije 4112 Porez na zarade u okviru potprograma Podrška ruralnom razvoju (programski kod aktivnosti 16 002 006 001) po osnovu Rješenja Ministarstva finansija broj: 02-402/22-1082/1 od 18.11.2022. godine nije u skladu sa članom 45 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti. Shodno Zakonu o budžetu Crne Gore za 2022. godinu na poziciji 4112 Porez na zarade planirana su sredstva u iznosu od 11.078,73€, sa koje je izvršeno preusmjeravanje u iznosu od 5.000,00€, **što je za 3.892,13€ više od dozvoljenog limita.**

-Preusmjeravanje sredstava sa pozicije 4112 Porez na zarade u okviru potprograma Podrška vodoprivredi (programski kod aktivnosti 16 006 003 001) po osnovu Rješenja Ministarstva finansija broj: 02-402/22-1082/1 od 18.11.2022. godine nije u skladu sa članom 45 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti. Shodno Zakonu o budžetu Crne Gore za 2022. godinu na poziciji 4112 Porez na zarade planirana su sredstva u iznosu od 6.298,25€, sa koje je izvršeno preusmjeravanje u iznosu od 1.000,00€, **što je za 370,18€ više od dozvoljenog limita.**

-Preusmjeravanje sredstava sa pozicije 4113 Doprinosi na teret zaposlenog u okviru potprograma Podrška Agenciji za plaćanje (programski kod aktivnosti 16 002 007 001) po osnovu Rješenja Ministarstva finansija broj: 02-402/22-1082/1 od 18.11.2022. godine nije u skladu sa članom 45 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti. Shodno Zakonu o budžetu Crne Gore za 2022. godinu na poziciji 4113- Doprinosi na teret zaposlenog planirana su sredstva u iznosu od 121.870,98€, sa

koje je izvršeno preusmjeravanje u iznosu od 21.500,00€, što je **za 9.312,90€ više od dozvoljenog limita.**

-Preusmjeravanje sredstava sa pozicije 4112 Porez na zarade u okviru potprograma Stručni i operativni poslovi Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede (programski kod aktivnosti 16 002 008 001) po osnovu Rješenja Ministarstva finansija broj: 02-402/22-1082/1 od 18.11.2022. godine nije u skladu sa članom 45 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti. Shodno Zakonu o budžetu Crne Gore za 2022. godinu na poziciji 4112 Porez na zarade planirana su sredstva u iznosu od 33.866,00€, dok je preusmjeravanje izvršeno u iznosu od 20.000,00€, što je za **16.613,40€ više od dozvoljenog limita.**

-Preusmjeravanje sredstava sa pozicije 4115 Opštinski prirez u okviru potprograma Stručni i operativni poslovi Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede (programski kod aktivnosti 16 002 008 001) po osnovu Rješenja Ministarstva finansija broj: 02-402/22-1082/1 od 18.11.2022. godine nije u skladu sa članom 45 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti. Shodno Zakonu o budžetu Crne Gore za 2022. godinu na poziciji 4115-Opštinski prirez planirana su sredstva u iznosu od 5.502,00€, sa koje je izvršeno preusmjeravanje u iznosu od 3.000,00€, što je **za 2.449,80€ više od dozvoljenog limita.**

-Preusmjeravanje sredstava sa pozicije 4112- Porez na zarade u okviru potprograma Podrška Agenciji za plaćanje (programski kod aktivnosti 16 002 007 001) po osnovu Rješenja Ministarstva finansija broj: 02-402/22-1082/1 od 18.11.2022. godine nije u skladu sa članom 45

Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti. Shodno Zakonu o budžetu Crne Gore za 2022. godinu na poziciji 4112- Porez na zarade, planirana su sredstva u iznosu od 69.074,25€, dok je preusmjeravanje izvršeno u iznosu od **53.000,00€, što je za 46.092,58€ više od dozvoljenog limita.**

-Preusmjeravanje sredstava sa pozicije 4115 Opštinski prirez u okviru potprograma Podrška Agenciji za plaćanje (programski kod aktivnosti 16 002 007 001) po osnovu Rješenja Ministarstva finansija broj: 02-402/22-1082/1 od 18.11.2022. godine nije u skladu sa članom 45 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti. Shodno Zakonu o budžetu Crne Gore za 2022. godinu na poziciji 4115 Opštinski prirez planirana su sredstva u iznosu od 11.114,04€, sa koje je izvršeno preusmjeravanje u iznosu od 9.000,00€, **što je za 7.888,60€ više od dozvoljenog.**

-Preusmjeravanje sredstava sa pozicije 4191 Izdaci po osnovu isplate ugovora o djelu u okviru potprograma Podrška Agenciji za plaćanje (programski kod aktivnosti 16 002 007 001) po osnovu Rješenja Ministarstva finansija broj: 12-430/22-2823/2 od 04.02.2022. godine nije u skladu sa članom 45 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti. Shodno Zakonu o budžetu Crne Gore za 2022. godinu na poziciji 4191 Izdaci po osnovu isplate ugovora o djelu planirana su sredstva u iznosu od 206.800,00€, dok je preusmjeravanje izvršeno u iznosu od 29.100,00€, što je **za 8.420,00€ više od dozvoljenog limita.**

Na poziciji 4181-Subvencije za proizvodnju i pružanje usluga su planirana NAMJENSKA sredstva u iznosu od 35.007.144,85€, od tog iznosa po osnovu rješenja Ministarstva finansija preusmjereni su iznosi:

- na poziciju 4191 Izdaci po osnovu isplate ugovora o djelu iznos od 45.000,00€,
- na poziciju 4141 Službena putovanja iznos od 10.000,00€ i
- na poziciju 4127 Ostale naknade 12.000,00€.

Preporuka

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede treba da sa dužnom pažnjom vrši realno planiranje izdataka za zarade i pripadajuće poreze i doprinose na zarade i druge izdatke.

Preusmjeravanje sredstava sa drugih potrošačkih jedinica je izvršeno sa Ministarstva finansija i socijalnog staranja. Sredstva sa programa Upravljanje i nadzor nad fiskalnim i finansijskim sistemom, sa potprograma Rezerve, sa pozicije **4710- Tekuća budžetska rezerva u iznosu od 6.000.000,00€** (na osnovu zaključaka Vlade broj:04-1683/2 od 17.03. 2022. godine na iznos od 5.000.000,00€ i broj:04-2238 od 14.04. 2022. godine na iznos od 1.000.000,00€) su preusmjerena na Ministarstvo poljoprivrede, na poziciju 4181-Subvencije za proizvodnju i pružanje usluga u iznosu od **6.000.000,00€.**

Utrošak sredstava tekuće budžetske rezerve po zaključcima Vlade:

R/b	BROJ RJEŠENJA	DATUM RJEŠENJA O PREUSMJERAVANJU	BROJ ZAKLJUČKA VLADE	DATUM ZAKLJUČKA VLADE	SA POTROŠAČKE JEDINICE	SA PROGRAMA, POTPROGRAMA, AKTIVNOSTI, POZICIJE	IZNOS	NA POTROŠAČKU JEDINICU ILI PREDUZEĆE	NA PROGRAM, POTPROGRAM, AKTIVNOST, POZICIJU	NAPOMENA
1	12-430/22-11633/2	26.04.2022.	04-2238	14.04.2022.	Ministarstvo finansija i socijalnog staranja	4710 - Tekuća budžetska rezerva	1,000,000.00	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	4181 - Subvencije za proizvodnju i pružanje	
2	12-402/22-10567/2	12.04.2022.	04-1683/2	17.03.2022.	Ministarstvo finansija i socijalnog staranja	4710 - Tekuća budžetska rezerva	5,000,000.00	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	Potprograme: Podrška ruralnom razvoju (4181-subvencije) u iznosu od 4,500,00.00€ i Podrška Agenciji za	
3			07-7852/2	08.12.2022.	Ministarstvo finansija i socijalnog staranja	471-0 - Tekuća budžetska	1,500,000.00	"13. jul - Plantaže" a.d.		Novčana sredstva su
4			04-373/2	10.02.2022.	Ministarstvo finansija i socijalnog staranja	4710 - Tekuća budžetska	10,450.00	Mljekarama: DOO		

Uvidom u dostavljenu dokumentaciju o preusmjeravanju sredstava Ministarstvu poljoprivrede u 2022. godini, utvrđeno je da je Ministarstvo poljoprivrede u 2022. godini koristilo 6.000.000,00€ sredstava iz tekuće budžetske rezerve na poziciji 4181-Subvencije za proizvodnju i pružanje usluga po osnovu zaključka Vlade broj:04-1683/2 od 17.03.2022. godine na iznos od **5.000.000,00€** i zaključka broj:04-2238 od 14.04. 2022. godine na iznos od **1.000.000,00€,** po osnovu kojih je Ministarstvo finansija donijelo rješenja o preusmjeravanjima sredstava iz tekuće budžetske rezerve Ministarstvu poljoprivrede na poziciju 4181-Subvencije za proizvodnju i pružanje usluga, u iznosu od **6.000.000,00€.**

Po Izvještaju o načinu utroška sredstava tekuće budžetske rezerve je Ministarstvo poljoprivrede u 2022. godini koristilo 1.822.764,67€ sredstava tekuće budžetske rezerve na poziciji 4181-Subvencije za proizvodnju i pružanje usluga. U Izvještaj je unesen iznos od 1.500.000,00€, koji je Ministarstvo finansija iz tekuće budžetske rezerve direktno uplatilo na račun AD „13 JUL PLANTAŽE“ po osnovu zaključka Vlade broj:07-7852/2 od 08.decembra 2022. godine i 10.450,00€ za mljekare Doo "Milmark group" i Doo "Nika" po osnovu zaključka Vlade broj:04-373/2 od 10.02. 2022. godine. **Državni revizori su uz izjašnjenje subjekta revizij dobili na uvid dokumenta o korišćenju sredstava iz tekuće budžetske rezerve u iznosu 312.314,67€.**

Zaključak Vlade broj:07-3705 od 23. jula 2020. godine na koji subjekt revizije poziva u dostavljenim rješenjima za subvenciju kamate na kredite od IRF-a je iz decembra 2020. godine i iz juna 2021. godine. Ovaj zaključak Vlade ne sadrži nazive pravnih lica i iznose kamata koje se subvencioniraju. Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i Ministarstvo finansija su u 2022. budžetskoj godini, bez saglasnosti Vlade Crne Gore, odobrili subvenciju kamate na kredite što je suprotno članu 43 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti koji glasi:

„Za neplanirane i nedovoljno planirane izdatke tokom fiskalne godine koriste se sredstva tekuće rezerve.

Za hitne i nepredviđene izdatke tokom fiskalne godine koriste se sredstva stalne rezerve.

O korišćenju sredstava tekuće i stalne rezerve, uz prethodnu saglasnost Vlade, odlučuje Ministarstvo finansija.“

Preporuka

Preporučuje se da Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede koristi sredstava tekuće budžetske rezerve u skladu sa članom 43 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

1.4. Izvršenje budžeta Ministarstva poljoprivrede

Ministarstvu poljoprivrede je Zakonom o budžetu Crne Gore za 2022. godinu („Sl. list CG“, br. 144/21, 55/22 i 109/22) nakon dva rebalansa planiran budžet u iznosu od 47.338.681,39 €, a sa izvršenim preusmjeravanjima iz tekuće budžetske rezerve u iznosu od 6.000.000,00€, odobreni tekući budžet je iznosio 53.338.681,39€.

U Obrazcu III – Izvještaj o novčanim tokovima Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede za 2022 godinu, ukupni planirani izdaci prikazani su u iznosu od 51.642.189,68 € (na osnovu dokumenatacije treba da iznose 53.338.681,39€) dok je izvršenje prikazano u iznosu od 53.231.410,09€. Ukupni planirani izdaci iz opštih prihoda bili su 46.871.997,25 a izvršenje je iznosilo 43.979.876,08€, finansiranje iz donacija planirano je u iznosu od 3.956.771,04€ dok je izvršenje iz donacija prikazano u iznosu od 6.494.734,37€ ili više od planiranog iznosa za 2.537.963,33€. Na poziciji primitaka iz kredita planirano je 813.421,39€ a izvršenje iz kredita

prikazano je u iznosu od 2.756.799,64 € što je više od planiranog iznosa za 1.943.378,25€ na ovoj poziciji.
Po podacima na obrascu III izdatke najveći udio izdataka je planiran za subvencije u iznosu od 35.007.144,85€ što je 67,79% od ukupno planirnih izdataka (na osnovu dokumenatacije je 65,63%), dok je izvršenje prikazano u iznosu od 34.971.793,42€ (razlika 107.271,30€).

Za 2022. godinu Ministarstvo poljoprivrede zahtijevalo 69.229.010,88€ za svoje aktivnosti a odobrena sredstva (sa preusmjeravanjima) iznose 53.338.681,39€ što je manje u odnosu na zahtijevana sredstva u 2022.godini, za iznos od 15.890.329,49€.

Za aktivnosti Ministarstva u 2022. godini je utrošeno ukupno 53.318.969,99€ (53.231.410,09€ sa razdjela + 87.559,90€ za objedinjene javne nabavke preko Uprave za katastar i državnu imovinu. Izvršenje Ministarstva poljoprivrede je manje za 19.711,40€ od planiranih sredstava za 2022. godinu (budžetskim zahtjevom Ministarstva poljoprivrede za 2022. godinu zatraženo je 69.229.010,88€ €).

3.2 FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

Ministarstvo je, saglasno odredbama člana 2, 3 i 5 Pravilnika o načinu pripreme, sastavljanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave, u obavezi da Ministarstvu finansija dostavi godišnje finansijske izvještaje u propisanom roku na obrazcima:

Obrazac 3 - Izvještaj o novčanim tokovima III

Obrazac 5 – Izvještaj o neizmirenim obavezama

Obrazac 8 – Izjava o načinu utroška sredstava nakon isteka fiskalne godine

Obrazac 9 – Izvještaj o načinu utroška sredstava tekuće budžetske rezerve.

Ministarstvo je u propisanom roku Ministarstvu finansija (akt broj 19-402/22-4596/3 od 13. februara 2023. godine) dostavilo Godišnji finansijski izvještaj za 2022. godinu.

3.2.1 Izvještaj o novčanim tokovima III (Obrazac 3)

Ukupni izdaci Ministarstva u 2022. godini su iskazani u Izvještaju o novčanim tokovima III u iznosu od 53.231.410,09€ što je za **64,92%** više od izdataka za 2021. godinu.

Organizacioni kod: 41101
IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA III
MINISTARTVO POLJOPRIVREDE I RURALNOG RAZVOJA
MATIČNI BROJ:02030802
ŠIFRA DJELATNOSTI 84.11

Obrazac 3
Godina 2022
Period 01.01.-31.12.2022.g
(u €)

redni broj	NOVČANI TOK-EKONOMSKA KLASIFIKACIJA	Plan	Izvršenje	
			Prethodna godina	Tekuća godina
1	2	3	4	5
1	**PRIMICI**	51.642.189,68	32.276.790,70	53.231.410,09
1.1	Opšti prihodi	46.871.997,25	25.888.477,91	43.979.876,08
1.2	Namjenski prihodi	-	-	-
1.3	Sopstveni prihodi	-	-	-
1.4	Donacije	3.956.771,04	4.185.510,53	6.494.734,37
1.5	Pozajmice i krediti	813.421,39	2.202.802,26	2.756.799,64
I	**Ukupno primici (1.1+1.2+1.3+1.4+1.5)**	**51.642.189,68**	**32.276.790,70**	**53.231.410,09**
2	**IZDACI**	51.642.189,68	32.276.790,70	53.231.410,09
2.1	Tekući izdaci	39.694.260,39	25.386.741,00	41.517.115,92
2.1.1	Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	2.325.173,69	2.089.589,97	2.201.883,77
2.1.2	Ostala lična primanja	23.965,80	3.409,67	17.669,38
2.1.3	Rashodi za materijal	29.378,25	11.127,11	13.523,75
2.1.4	Rashodi za usluge	1.428.976,15	3.384.177,99	3.606.864,39
2.1.5	Tekuće održavanje	197.341,65	50.917,20	138.198,11
2.1.6	Kamate	100,00	-	-
2.1.7	Renta	29.550,00	16.076,52	14.146,81
2.1.8	Subvencije	35.007.144,85	19.372.674,27	34.971.793,42
2.1.9	Ostali izdaci	652.630,00	458.768,27	553.036,29
2.2.	Transferi za socijalnu zaštitu	-	-	-
2.2.1	Prava iz oblasti socijalne zaštite	-	-	-
2.2.2	Sredstva za tehnološke viškove	-	-	-
2.2.3	Prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja	-	-	-
2.2.4	Ostala prava iz oblasti zdravstvene zaštite	-	-	-
2.2.5	Ostala prava iz oblasti zdravstvenog osiguranja	-	-	-
2.3.	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	6.409.703,57	3.863.963,82	6.388.729,26
2.4.	Kapitalni izdaci	5.486.900,00	3.020.065,22	5.284.239,19
2.5.	Pozajmice i krediti	-	-	-
2.6.	Otplata dugova	51.325,72	6.020,66	41.325,72
2.7.	Rezerve	-	-	-
II	**Ukupno izdaci (2.1 + 2.2 + 2.3 + 2.4 + 2.5 +2.6 +2.7)**	**51.642.189,68**	**32.276.790,70**	**53.231.410,09**

U Podgorici, 23.02.2023.godine

Lice odgovorno za sastavljanje izvještaja

STARJEŠINA ORGANA

U Izvještaju o novčanim tokovima III iskazani su izdaci Ministarstva za 2022. godinu u iznosu od **53.231.410,09€** i isti su se shodno finansijskim izvještajima odnosili na:

- bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca ---------- **2.201.883,77€**
- ostala lična primanja---------- **17.669,38€**
- rashodi za materijal----------**13.523,75€**
- rashodi za usluge ---------- **3.606.864,39€**
- tekuće održavanje----------**138.198,11€**
- renta----------**14.146,81€**
- subvencije----------**34.971.793,42€**
- ostali izdaci----------**553.036,29€**
- transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru--------**6.388.729,26€**
- kapitalni izdaci ----------**5.284.239,19€**
- otplata dugova ----------**41.325,72€**

Na osnovu podataka iskazanih u zgigi Ministarstva finansija za potrošačku jedinicu Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede za 2022. godinu je utvrđeno da su planirani izdaci iznosili 43.114.681,39€ koji su nakon rebalansa i preusmjerenja iskazani u tekućem budžetu u iznosu od 51.642.189,68€. Na osnovu podataka prikazanih u narednoj tabeli je utvrđeno da su plaćanja po pozicijama za navedeni subjekt revizije iskazana u iznosu od 53.231.410,09€.

Ek kl 4	Planirano	Tekuci budžet	Rebalans+	Rebalans-	Preusmjereno +	Preusmjereno -	Placeno
4111	1,642,396.74	1,716,396.74	0	0	88,000.00	-14,000.00	1,676,925.72
4112	196,928.73	95,928.73	0	0	1,000.00	-102,000.00	54,007.97
4113	347,421.20	334,421.20	0	0	15,000.00	-28,000.00	317,776.97
4114	106,768.51	158,268.51	0	0	51,500.00	0	145,188.54
4115	31,658.51	20,158.51	0	0	500	-12,000.00	7,984.57
4122	18,130.00	2,940.00	0	0	0	-15,190.00	0
4124	2,940.00	1,960.00	0	0	0	-980	1,305.36
4125	6,664.00	980	0	0	0	-5,684.00	0
4127	6,791.40	18,085.80	0	0	12,000.00	-705.6	16,364.02
4131	10,864.00	12,864.00	2,000.00	0	0	0	4,844.42
4133	7,760.00	7,760.00	0	0	0	0	6,953.19
4134	3,686.00	3,686.00	0	0	0	0	1,342.64
4135	5,068.25	5,068.25	0	0	0	0	383.5
4141	47,837.07	82,837.07	25,000.00	0	10,000.00	0	73,627.82
4142	4,810.81	4,810.81	0	0	0	0	2,218.39
4143	9,095.01	9,095.01	0	0	0	0	8,843.61
4144	6,201.25	7,201.25	1,000.00	0	0	0	5,376.25
4146	7,723.54	7,723.54	0	0	0	0	446.57
4147	1,293,606.55	1,271,606.55	46,000.00	0	0	-68,000.00	3,482,693.29
4148	15,134.27	8,905.20	0	0	0	-6,229.07	5,378.41
4149	34,796.72	36,796.72	2,000.00	0	0	0	28,280.05
4153	197,341.65	197,341.65	0	0	0	0	138,198.11
4161	100	100	0	0	0	0	0
4171	44,550.00	29,550.00	0	0	0	-15,000.00	14,146.81
4181	30,412,113.86	35,007,144.85	3,800,000.00	-3,500,000.00	6,480,000.00	-2,184,969.01	34,971,793.42
4191	176,400.00	370,400.00	149,000.00	0	74,100.00	-29,100.00	323,958.18
4192	49,000.00	19,000.00	0	0	0	-30,000.00	1,847.68
4193	67,230.00	67,230.00	0	0	0	0	47,990.87
4194	4,900.00	4,900.00	0	0	0	0	0
4195	187,180.00	187,180.00	0	0	0	0	178,610.30
4196	3,920.00	3,920.00	0	0	0	0	629.26
4314	2	50,002.00	0	0	50,000.00	0	50,000.00
4318	4,248,760.32	6,197,760.32	1,949,000.00	0	0	0	6,176,819.21
4319	225,001.00	161,941.25	0	0	0	-63,059.75	161,910.05
4412	3,670,000.00	5,475,000.00	1,750,000.00	0	55,000.00	0	5,276,854.31
4415	11,900.00	11,900.00	0	0	0	0	7,384.88
4630	10,000.00	51,325.72	0	0	41,325.72	0	41,325.72
Grand To	43,114,681.39	51,642,189.68	7,724,000.00	-3,500,000.00	6,878,425.72	-2,574,917.43	53,231,410.09

Analizom podataka iskazanih u bazi trezora je utvrđeno da su ukupno isplaćena sredstva u iznosu od 53.231.410,09€ finansirana iz tekućeg budžeta u iznosu od 43.979.876,08€, donacija 421.135,50€, IPA sredstava 6.073.598,87€ i kredita 2.756.799,64€.

Struktura ukupno isplaćenih sredstava po ekonomskoj klasifikaciji posmatrana po izvorima finansiranja je prikazana u narednoj tabeli.

Ek. klasa 4	BUDGET	DONACIJA	IPA	KREDIT	UKUPNO
4111	1,676,925.72				1,676,925.72
4112	54,007.97				54,007.97
4113	317,776.97				317,776.97
4114	145,188.54				145,188.54
4115	7,984.57				7,984.57
4124	1,305.36				1,305.36
4127	16,364.02				16,364.02
4131	4,844.42				4,844.42
4133	6,953.19				6,953.19
4134	1,342.64				1,342.64
4135	383.50				383.50
4141	73,627.82				73,627.82
4142	2,218.39				2,218.39
4143	8,843.61				8,843.61
4144	5,376.25				5,376.25
4146	446.57				446.57
4147	304,758.15	421,135.50		2,756,799.64	3,482,693.29
4148	5,378.41				5,378.41
4149	28,280.05				28,280.05
4153	138,198.11				138,198.11
4171	14,146.81				14,146.81
4181	28,898,194.55		6,073,598.87		34,971,793.42
4191	323,958.18				323,958.18
4192	1,847.68				1,847.68
4193	47,990.87				47,990.87
4195	178,610.30				178,610.30
4196	629.26				629.26
4314	50,000.00				50,000.00
4318	6,176,819.21				6,176,819.21
4319	161,910.05				161,910.05
4412	5,276,854.31				5,276,854.31
4415	7,384.88				7,384.88
4630	41,325.72				41,325.72
UKUPNO	43,979,876.08	421,135.50	6,073,598.87	2,756,799.64	53,231,410.09

Podaci iskazani u finansijskom izvještaju Ministarstva za 2022. godinu odgovaraju podacima iz Glavne knjige Trezora.

2.2 Izvještaj o neizmirenim obavezama (Obrazac 5)

Ministarstvo je u Izvještaju o neizmirenim obavezama (obrazac 5) iskazalo neizmirene obaveze u iznosu od 667,21€. U prethodnom izvještajnom periodu nije bilo neizmirenih obaveza.

Obrazac 5

Organizacioni kod:41101

IZVJEŠTAJ O NEIZMIRENIM OBAVEZAMA
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE I RURALNOG RAZVOJA
MATIČNI BROJ:02030802
ŠIFRA DJELATNOSTI 84.11

Godina 2022

(u €)

redni broj	OPIS	Stanje obaveza na dan 31.12.prethodne godine	Stanje obaveza na kraju izvještajnog perioda
1	2	3	4
1	Obaveze za tekuće izdatke (1.1+1.2+1.3)	-	667,21
1.1	Obaveze za bruto zarade i doprinose na teret poslodavca	-	-
1.2	Obaveze za ostala lična primanja	-	-
1.3	Obaveze za ostale tekuće izdatke	-	667,21
2	Obaveze po transferima za socijalnu zaštitu	-	-
3	Obaveze za transfere institucijama, pojedincima i kreditima	-	-
4	Obaveze za kapitalne izdatke	-	-
5	Obaveze po pozajmicama i kreditima	-	-
6	Obaveze po osnovu otplate dugova	-	-
7	Obaveze iz rezervi	-	-
8	Stanje obaveza na kraju perioda (1+2+3+4+5+6+7)	-	667,21

U Podgorici, 13.02.2023. godine

Lice odgovorno za sastavljanje izvještaja

Ovlašćeno lice

Neizmirene obaveze su se odnosile na:

- 2149 – obaveze za ostale usluge u iznosu od 326,25€,
- 2153 – obaveze za tekuće održavanje opreme u iznosu od 340,96€.

2.3 Izjava o načinu utroška sredstava nakon isteka fiskalne godine (obrazac 8) i Izvještaj o načinu utroška sredstava tekuće budžetske rezerve (obrazac 9)

U izvještaju o načinu utroška sredstava nakon isteka fiskalne godine (Obrazac 8) nije bilo iskazanih sredstava koja su utrošena nakon isteka fiskalne godine[3]. Isti je potpisan od strane odgovornog lica i ovjeren pečatom Ministarstva.

U izvještaju o načinu utroška sredstava tekuće budžetske rezerve (obrazac 9) su na poziciji 4181 evidentirane subvencije za proizvodnju i pružanje usluga u iznosu od 1.822.764,16€. Iste su za 2021. godinu iskazane u iznosu od 1.294.806,97€.

3.3. IZDACI MINISTARSTVA POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE

Polazeći od činjenice da je predmet revizije godišnji finansijski izvještaj bez Agrobudžeta to se u postupku terenskog rada krenulo od razdvajanja aktivnosti koje se odnose na one na kojima su evidentirani izdaci za redovno poslovanje subjekta i one koje se odnose na aktivnosti Agrobudžeta. Od odgovornih lica iz Ministarstva je dobijen pregled aktivnosti koje se odnose na Agrobudžet. Predmet revizije su izdaci koji su finansirani iz budžeta Ministarstva bez Agrobudžeta.

3.3.1 Bruto zarade i doprinosi na teret poslodaca

Na prava, obaveze i odgovornosti zaposlenih u Ministarstvu se primjenjuju odredbe Zakona o državnim službenicima i namještenicima a obračun zarada se vrši u skladu sa Zakonom o zaradama zaposlenih u javnom sektoru.

Uvidom u finanisjski izvještaj Ministarstva za 2022. godinu i glavnu knjigu Trezora je utvrđeno da su izdaci za bruto zarade i doprinose na teret poslodavca iskazani u iznosu od 2.201.883,77€ i isti se odnose na: neto zarade 1.676.925,72€, porez na zarade 54.007,97€, doprinose PIO zaposleni 307.527,13€, doprinose za nezaposlene – zaposleni 10.249,94€, doprinose PIO poslodavac 112.759,26€, doprinose za nezaposlene – poslodavac 10.374,94€, doprinose Fondu rada 3.973,94€, doprinose za profesionalnu rehabilitaciju osoba sa invaliditetom 18.080,40€ i prirez na porez 7.984,57€.

U narednoj tabeli je dat prikaz isplaćenih zarada po mjesecima i pozicijama zarada (411).

[3] Izvještaj je sačinjen 24.01.2023. godine

R/B	Mjesec	4111	4112	4113	4114	4115	Ukupno
1	Januar	124,404.74	3,205.56	23,407.82	9,362.91	477.42	160,858.45
2	Februar	127,428.68	3,703.51	24,053.83	9,621.44	545.19	165,352.65
3	Mart	125,342.32	3,517.09	23,636.94	9,454.65	517.72	162,468.72
4	April	129,617.24	3,954.84	24,574.65	9,829.72	583.31	168,559.76
5	Maj	129,841.07	4,016.00	24,626.85	9,850.54	592.62	168,927.08
6	Jun	135,487.99	4,371.39	25,695.25	10,277.93	645.75	176,478.31
7	Jul	141,846.38	4,677.30	26,917.71	10,766.84	691.74	184,899.97
8	Avgust	138,750.28	3,611.35	26,154.27	10,461.43	531.84	179,509.17
9	Septembar	148,347.31	4,992.65	28,127.47	11,250.70	739.02	193,457.15
10	Oktobar	157,763.45	6,099.99	30,057.89	12,022.90	900.48	206,844.71
11	Novembar	163,583.39	6,825.18	31,258.40	12,503.10	1,014.08	215,184.15
12	Decembar	154,512.87	5,033.11	29,265.89	11,705.98	745.4	201,263.25
13	Dopr za invalide januar - decembar 2022				18,080.40		18,080.40
	Ukupno	**1,676,925.72**	**54,007.97**	**317,776.97**	**145,188.54**	**7,984.57**	**2,201,883.77**

U postupku revizije je izvršena provjera obračuna zarada iz sistema Centralizovanog obračuna zarada Ministarstva finansija. U narednoj tabeli je dat uporedni prikaz obračunatih i isplaćenih zarada.

Izdaci za zarade	Obračunato	Isplaćeno	Razlika
Bruto zarade	**2,050,172.91**	**2,048,710.66**	**1,462.25**
Neto zarade	**1,678,387.97**	**1,676,925.72**	**1,462.25**
Porez na zarade	**54,007.97**	**54,007.97**	**0.00**
Doprinosi na teret zaposlenog	**317,776.97**	**317,776.97**	**0.00**
Dopronosi PIO - zaposleni	307,527.13	307,527.13	0.00
Doprinosi nezaposleni - zaposleni	10,249.84	10,249.84	0.00
Doprinos na teret poslodavca	**127,108.14**	**145,188.54**	**-18,080.40**
Doprinosi PIO - poslodavac	112,759.26	112,759.26	0.00
Doprinosi nezaposleni - poslodavac	10,249.84	10,374.94	-125.10
Fond rada	4,099.04	3,973.94	125.10
Doprinosi za profesionalnu rehabilitaciju invalida		18,080.40	-18,080.40
Prirez	**7,984.57**	**7,984.57**	**0.00**
Ukupno	**2,185,265.62**	**2,201,883.77**	**-16,618.15**

Na osnovu podataka prikazanih u prethodnoj tabeli se zaključuje da se doprinosi za profesionalnu rehabilitaciju osoba sa invaliditetom ne obračunavaju mjesečno već su isti obračunati i plaćeni sa pozicije 4114 u iznosu od 18.080,40€ jednom godišnje za cijelu godinu. Uvidom u bazu je utvrđeno da su izdaci po ovom osnovu plaćeni 06.12.2022. godine.

Odstupanja kod neto zarada se odnose na obustave za 2 zaposlena po osnovu rješenja kojima se zaposlenima zarade isplaćuju u visini od 60% zarade isplaćene u mjesecu koji je prethodio izricanju zabrane (Rješenje br. 01-123/21-4453/3 i 03-123/21-3570/7).

Zarade zaposlenima se obračunavaju saglasno rješenjima Ministarstva donijetim na osnovu člana 51 stav 1 alineja 1 Zakona o državnim službenicima i namještnicima koja su potpisana od strane ministra. Rješenja su donijeta u skladu sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede. Pravilnikom iz maja 2022. godine, pored

ministra i dva državna sekretara u Ministarstvu su utvrđena službenička i namještenička radna mjesta za 337 izvršilaca. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji su precizirana zvanja a zarade se obračunavaju saglasno donijetim rješenjima i koeficijentima utvrđenim za svako od zvanja iz Pravilnika.

U postupku revizije je utvrđeno da su zarade državnim službenicima i namještenicima zaposlenim u Ministarstvu obračunavane u rasponu koeficijenata od 4,10 do 9,40. Takođe, shodno Zakonu o zaradama zaposlenih u javnom sektoru obračun zarada za ministra je vršen po koeficijentu 22,48, državnim sekretarima 19,89 i direktorima direktorata 15,56. Zaposlenima se shodno Zakonu i Opštem kolektivnom ugovoru osnovna zarada se uvećava za svaku započetu godinu radnog staža u skladu sa kolektivnim ugovorom.

Podatke neophodne za obračun zarada (prisutnost na poslu, bolovanje, plaćena i neplaćena odsustva, podatke o novozaposlenima, zaposlenima kojima je prestao radni odnos i sl.) generalni direktori direktorata prikupljaju za zaposlene u svom direktoratu i dostavljaju Službi za opšte poslove, koja ih nakon toga dostavlja Službi za finansije, računovodstvo i javne nabavke.

Na osnovu mjesečnih obračuna zarada u narednoj tabeli je dat prikaz strukture bruto zarada zaposlenih u 2022. godini kod Ministarstva.

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	Januar	Februar	Mart	April	Maj	Jun	Jul	Avgust	Septembar	Oktobar	Novembar	Decembar	Ukupno
Redovan rad	134,951.32	130,880.23	138,099.36	133,321.92	131,419.40	136,452.82	144,849.53	149,122.16	146,478.12	153,825.63	156,800.49	162,182.48	**1,718,383.46**
Bolovanje 100%	4,386.44	8,426.00	2,566.92	7,120.96	4,950.90	2,857.10	2,460.23	2,614.55	4,070.47	3,596.46	2,103.84	2,772.34	**47,926.21**
Bolovanje 90%	5,656.79	4,532.19	2,530.57	3,524.47	2,349.24	1,948.75	933.43	3,376.59	4,031.11	1,863.52	2,681.53	2,102.25	**35,530.44**
Porodiljsko bolovanje	1,499.13	2,862.72	3,030.39	4,411.99	4,239.25	3,786.03	5,753.30	5,958.32	6,717.29	5,403.86	5,204.34	2,738.97	**51,605.59**
Trudničko bolovanje	2,132.55	-	1,625.96		-	2,471.94	963.99	-	-		-	-	**7,194.44**
Dodatak IPA		5,521.50	1,960.20	7,231.50	10,872.25	9,619.45	11,726.10	-	10,849.01	11,768.40	11,972.13	12,741.05	**94,261.59**
Dodatak uprava	1,377.00	1,377.00	1,377.00	1,377.00	1,377.00	1,576.80	1,576.80	1,576.80	1,576.80	1,377.00	1,377.00	1,377.00	**17,323.20**
Naknada za funkcionere		723.12	-		1,915.75	4,082.88	4,082.88	4,082.88	4,091.83	4,091.83	4,091.83	4,091.83	**31,254.83**
Bruto varijabila		-	1,402.82					1,189.50	2,775.50	11,496.20	16,653.00	-	**33,517.02**
Bruto iznos do minimalne zarade	593.59	441.84	526.89	529.64	526.89	520.43	517.66	591.37	514.82	633.25	729.68	729.68	**6,855.74**
Bruto korekcija	421.27	-	190.64	1,028.37	1,165.77	2,459.53	798.57	224.82	362.30	- 135.00	52.96	76.10	**6,645.33**
Bruto suspenzija		421.27	- 814.50		66.60	-		-					- **326.63**
Ukupno	***151,018.09***	***155,185.87***	***152,496.25***	***158,545.85***	***158,883.05***	***165,775.73***	***173,662.49***	***168,736.99***	***181,467.25***	***193,921.15***	***201,666.80***	***188,811.70***	***2,050,171.22***

Shodno podacima iskazanim u prethodnoj tabeli utvrđeno je da su zarade za redovan rad obračunate u bruto iznosu od 1.718.383,46€, bolovanja 100% u iznosu od 47.926,21€, bolovanja 90% 35.530,44€, porodiljsko bolovanje 51.605,59€, trudničko bolovanje 7.194,44€, dodatak IPA 94.261,59€, dodatak uprava 17.323,20€, naknade za funkcionere 31.254,83€, varijabile 33.517,02€, bruto iznos do minimalne zarade 6.855,74€, bruto korekcije 6.645,33€i bruto suspenzije 326,63€.

Zarade za redovan rad se obračunavaju shodno rješenjima i vremenu provedenom na radu svakog od zaposlenih. Bolovanja se obračunavaju na osnovu Izvještaja o privremenoj spriječenosti za rad izabranih ljekara.

Revizijom je utvrđeno da se **dodaci upravi** u iznosu od **17.323,20€** odnose na dodatak na zaradu u visini od 30% inspektorima ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede koja se donose svakomjesečno (akt br: 02-402/22-98/5, 98/6, 98/9), na osnovu člana 135 stav 1 Zakona o državnim službenicima i namještenicima a u vezi sa članom 35 stav 1 Zakona o zaradama zaposlenih u javnom sektoru i člana 3,4,5 i 17 Odluke o dodatku na osnovnu zaradu za obavljanje poslova na određenim radnim mjestima. Po ovom osnovu su obračunate naknade za 7 odnosno 8 inspektora koje su se kretale u bruto iznosima od 189,00€ do 199,80€. Ova radna mjesta su sistematizovana u okviru administrativne podrške poljoprivredi i ribarstvu. Po ovom osnovu su mjesečno isplaćivani bruto dodaci u rasponu od 1.377,00€ do 1.576,80€.

Dodatak IPA je u 2022. godini obračunat u bruto iznosu od **94.261,59€** i isti se obračunavao na osnovu svakomjesečnih rješenja donijetih od strane ministra za određena lica zaposlena u Direktoratu za plaćanja (45 - 52 zaposlena) u procentu od 30% (akt br: 321-466/19-33, 37, 46 i sl.), Direktoratu za ruralni razvoj, Direkcija za programiranje i Direkciji za monitoring i evaluaciju IPARD-a, koordinaciju i odnose sa javnošću (PR) ruralnog razvoja (6 zaposlenih) u procentu od 30% (akt br: 10-308/22-970/10, 16 i dr.) i za 3 lica zaposlena u Odjeljenju za međunarodnu saradnju i IPA projekte kojima je dodatak isplaćivan u iznosu do 30% osnovne zarade. Obračunati dodaci po rješenjima su se u bruto iznosu kretali od **99,90 do 253,80€.** Za svako od donijetih rješenja od strane ministra **dobijena je saglasnost Ministarstva finansija**.

Naknade za funkcionere su u bruto iznosu obračunate u iznosu od **31.254,83€** i iste su se odnosile na isplatu prava na naknadu po prestanku funkcije ranijem generalnom direktoru Direktorata za ruralni razvoj u ranijem Ministarstvu poljoprivrede i ruralnog razvoja u iznosu od 723,12 po rješenju 04-003-794/4, ranijem ministru poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede po rješenju 00-63-14/22-7311 je za 7 mjeseci isplaćeno 15.169,91€ (2.167,13€ bruto * 7=15.169,91) i ranijoj državnoj sekretarki u Mininistarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede 15.361,80€ u bruto iznosu (1.915,75*4+1.924,70€*4=15.361,80€). Rješenja po osnovu kojih su vršene isplate je donijela Komisija za kadrovska i administrativna pitanja Vlade CG.

Varijabile zaposlenima su obračunate na osnovu rješenja u bruto iznosu od 33.517,02€. Rješenja su donijeta u skladu sa članom 135 stav 1 Zakona o državnim službenicima, člana 21 Zakona o zaradama zaposlenih u javnom sektoru i člana 3 – 6 Odluke o varijabilnom dijelu zarade. Po ovom osnovu je rješenjem (02-402/22-2022/3) iz marta isplaćena varijabila u iznosu od 170,00€ neto za 5 zaposlenih, rješenjem 02-402/22-2022/6 iz jula za 3 zaposlena 396,50€ bruto, rješenjem (02-402/22-52/3 za 7 zaposlenih u bruto iznosu od 396,50€, rješenjem (05-402/22-966/4) za 30 zaposlenih od čega je za 28 isplaćeno 396,50€ bruto, za jednog 199,80€ i jednog 194,40€, i po rješenju (04-402/22-15463/3) za 42 zaposlena u bruto iznosu od 396,50€. Po osnovu isplate varijabila je obezbijeđena uz saglasnost Ministarstva finansija.

Bruto iznos do minimalne zarade je obračunat u iznosu od 6.855,74€ i odnosi se na bruto iznos koji se dodaje do bruto iznosa zarade zaposlenima kako bi im se obezbijedila isplata minimalnog iznosa zarade od 450,00€. Isti se na mjesečnom nivou kretao od 441,84€ do 729,68€.

Bruto korekcije su obračunate u bruto iznosu od 6.645,33€ a odnose se na ispravku grešaka u obračunima zarada koji se odnose na minuli rad zaposlenog, greške u zvanjima i sl. Takođe ovdje su obračunate i bruto suspenzije zaposlenima u iznosu od -326,63€.

Nalaz

Revizijom je utvrđeno da je Ministarstvo sačinjavalo i podnosilo IOPPD obrasce Poreskoj upravi u skladu sa članom 47 stav 2 Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica („Sl. list Crne Gore“ broj 65/01...67/19), s tim što iste nije predavalo Poreskoj upravi u skladu sa rokovima definisanim članom 5 Pravilnika o obliku, sadržini, načinu popunjavanja i dostavljanja jedinstvenog obrasca izvještaja o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosima za obavezno socijalno osiguranje tj. do 15-og u mjesecu za prethodni obračunski period (mjesec).

U narednoj tabeli je dat prikaz datuma podnošenja IOPPD obrazaca od strane Ministarstva sa brojem zaposlenih u Ministarstvu po mjesecima.

R/B	Mjesec	Broj zaposlenih	Predat Poreskoj upravi
1	Januar	179	13.04.2022.
2	Februar	178	02.06.2022.
3	Mart	176	06.06.2022.
4	April	177	13.06.2022.
5	Maj	176	26.07.2022.
6	Jun	185	26.10.2022.
7	Jul	195	16.03.2023.
8	Avgust	180	11.04.2023.
9	Septembar	197	19.04.2023.
10	Oktobar	201	25.04.2023.
11	Novembar	203	08.06.2023.
12	Decembar	208	06.10.2023.

Preporuka

Potrebno je da Ministarstvo sačinjava IOPPD obrasce u skladu sa članom 47 stav 2 Zakona, i iste podnosi nadležnom poreskom organu do 15-tog u mjesecu za prethodni obračunski period shodno članu 5 Pravilnika.

Revizijom je utvrđeno da se broj zaposlenih, shodno podacima prikazanim u IOPPD obrascima u Ministarstvu kretao od **179** na početku godine, dok je na kraju godine bio **208** zaposlenih. Uvidom u Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Ministarstvu je utvrđeno da je istim (akt iz maja 2022. godine) pored ministra i dva državna sekretara utvrđena službenička i namještenička radna mjesta za 337 izvršilaca (ukupno 340). Na osnovu prethodno navedenog se zaključuje da je broj sistematizovanih radnih mjesta na kojima nisu angažovani državni službenici i namještenici od 129 pa do 158, zavisno od perioda godine.

Nalaz

Utvrđeno je da Ministarstvo je tokom 2022. godine angažovalo od 33 do 50 lica zaključivanjem ugovora o djelu na period od čak dvije godine (ugovor o djelu zaključen na 2 godine), za obavljanje poslova koji su iz nadležnosti Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

Preporuka

Potrebno je da subjekt revizije razmotri mogućnosti za rješavanje radno – pravnog statusa lica angažovanih po ugovoru o djelu.

U postupku revizije IOPPD obrazaca su zahtijevani i dobijeni podaci u excel-u iz sistema Ministarstva po osnovu kojih se kreiraju IOPPD obrasci. Upoređivanjem ovih podataka i podataka koji su iskazani u IOPPD obrascima prijavljenim kod Uprave prihoda i carina su uočena značajna odstupanja. U narednim tabelama je dat prikaz podataka sačinjenih na osnovu IOPPD-a koji su dostavljeni Upravi prihoda i carina kao i prikaz na osnovu podataka dobijenih u excel-u iz sistema Ministarstva.

Tabela sačinjena na osnovu IOPPD obrazaca predatih Upravi prihoda i carina

Iznos osnovice za obračun	Iznos poreza	PIO zaposleni	Zdravstvo - zaposleni	Nezaposleni - zaposleni	PIO poslodavac	Zdravstvo - poslodavac	Nezaposleni - poslodavac	Fond rada
321.501,40	7.825,90	28.464,68	0,00	762,14	8.388,19	0,00	762,14	303,62
299.658,14	3.911,60	23.643,14	0,00	787,49	8.669,18	0,00	787,49	315,01
296.377,23	3.659,40	23.158,99	0,00	771,19	8.491,32	0,00	771,19	307,71
312.083,15	4.142,59	24.120,81	0,00	803,25	8.844,26	0,00	803,25	320,95
308.892,54	4.088,33	23.964,47	0,00	798,71	8.786,94	0,00	798,71	319,43
319.287,00	4.404,08	24.920,92	0,00	830,21	9.137,63	0,00	830,21	331,46
392.426,33	11.932,25	32.010,46	0,00	873,33	9.607,72	0,00	873,33	349,06
361.108,09	8.406,98	31.015,56	0,00	851,88	9.373,97	0,00	851,88	340,27
397.421,24	11.101,11	34.657,53	0,00	937,71	10.315,66	0,00	937,71	374,97
413.402,38	11.468,18	35.520,39	0,00	969,53	10.665,64	0,00	969,53	387,73
433.982,22	12.569,20	36.669,24	0,00	1.008,23	11.091,63	0,00	1.008,23	403,24
421.798,13	13.611,17	37.772,60	0,00	943,96	10.384,56	0,00	943,96	377,46

Pregled podataka sačinjenih na osnovu excel fajlova dobijenih iz sistema Ministarstva u toku revizije

Iznos osnovice za obračun	Iznos poreza	PIO zaposleni	Zdravstvo - zaposleni	Nezaposleni - zaposleni	PIO poslodavac	Zdravstvo - poslodavac	Nezaposleni - poslodavac	Fond rada
316,324.70	7,709.87	28,239.85	0.00	755.02	8,306.01	0.00	755.02	301.88
328,211.25	8,903.65	29,594.08	0.00	775.85	8,535.29	0.00	775.85	310.30
329,232.68	8,983.54	29,495.70	0.00	762.39	8,387.34	0.00	762.39	304.92
346,709.28	10,124.61	30,218.37	0.00	792.66	8,720.03	0.00	792.66	317.03
342,247.80	9,304.19	30,189.54	0.00	794.32	8,738.56	0.00	794.32	317.66
354,214.27	9,659.52	31,171.00	0.00	828.82	9,117.65	0.00	828.82	331.46
382,984.93	11,762.39	31,856.86	0.00	868.22	9,551.40	0.00	868.22	347.22
353,515.76	8,243.14	30,760.65	0.00	843.59	9,280.49	0.00	843.59	337.35
390,588.08	11,102.05	34,657.53	0.00	937.71	10,315.66	0.00	937.71	374.97
409,429.77	11,255.62	35,625.85	0.00	969.53	10,665.64	0.00	969.53	387.73
429,532.80	12,265.87	36,669.24	0.00	1,008.23	11,091.63	0.00	1,008.23	403.24
400,830.07	10,850.66	34,389.95	0.00	943.96	10,384.56	0.00	943.96	377.46

Na osnovu prethodno iskazanih podataka u tabelama je sačinjen sumarni uporedni prikaz podataka iskazanih u IOPPD obrascima Ministarstva.

IOPPD OBRASCI	Podaci iz sistema Ministarstva	Podaci iskazani u IOPPD-u	Razlika
Iznos osnovice za obračun	4,383,821.39	4,277,937.85	105,883.54
Iznos poreza	120,165.11	97,120.79	23,044.32
PIO zaposleni	382,868.62	355,918.79	26,949.83
Zdravstvo - zaposleni	0.00	0.00	0.00
Nezaposleni - zaposleni	10,280.30	10,337.63	-57.33
PIO poslodavac	113,094.26	113,756.70	-662.44
Zdravstvo - poslodavac	0.00	0.00	0.00
Nezaposleni - poslodavac	10,280.30	10,337.63	-57.33
Fond rada	4,111.22	4,130.91	-19.69

Nalaz

U postupku revizije je utvrđeno da se odstupanja nastala usljed neiskazivanja plaćenih poreza i doprinosa u IOPPD obrascima za februar, mart, april i sl.

Preporuka

Potrebno je da Ministarstvo izvrši usaglašavanje podataka o plaćenim porezima i doprinosima iz svojih evidencija sa istim iskazanim u IOPPD obrascima za 2022. godinu i da izvrši korekcije podataka u obrascima koji su dostavljeni Upravi prihoda i carina u cilju objektivnog iskazivanja poreza i doprinosa pogotovo za angažovana lica po ugovorima o djelu kojima se radni staž obračunava u znatno manjem obimu od onog koji je predviđen za državne službenike i namještenike.

Subjekt revizije u međuvremenu postupio po preporukama državnih revizora pa ova preporuka neće biti sadržana u poglavlju **Nalazi i preporuke**.

Zasnivanje radnog odnosa u Ministarstvu (Zapošljavanje)

U toku 2022. godine raspisano je 12 javnih oglasa preko Uprave za ljudske resurse. Postupak zapošljavanja je transparentan posredstvom Uprave za ljudske resurse (ranije Uprave za kadrove) i vrši se shodno Zakonu o državnim službenicima i namještenicima i Zakonu o upravnom postupku. Dostavljeno je 11 od 12 lista za izbor kandidata za jedan ili više radnih mjesta nakon provjere znanja, sposobnosti i vještina dok na jedan raspisani javni oglas u 2022. godini niko nije izabran jer kandidati nijesu ispunjavali uslove oglasa a pojedinici kandidati nisu zadovoljili u postupku provjere znanja i sposobnosti.

U 2022. godini je 27 lica zasnovalo radni odnos na neodređeno vrijeme na početnim zvanjima ekspertskog kadra. Takođe još pet izvršilaca je zasnovalo radni odnos na neodređeno vrijeme početkom 2023. godine nakon raspisivanja dva javna oglasa u decembru 2022. godine. Po izjavi ovlašćenih lica nije bilo podnijetih žalbi prema drugostepnom organu – Komisiji za žalbe.

Uvidom u personalne dosijee je utvrđeno da su izabrani kandidati ispunjavali opšte i posebne uslove za radno mjesto za koje se predviđala popuna radnih mjesta shodno Zakonu o državnim službenicima i namještenicima, Pravilnikom o unutrašnoj organizaciji i sistematizaciji 15-041/21-1616/8 od 01.04.2021 godine, Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministartva br. 01-041/22-7158/7 od 25.05.2022. godine i Izmjenama i dopunama Pravilnika br. 01-041/22-7158/8 od 29.09.2022. godine gdje je u odnosu na prvi Pravilnik koji je važio do maja 2022. godine povećan broj izvšilaca sa 295 na 343 iako ima slobodnih radnih mjesta. Uvidom u IOPPD za decembar 2022. godine ukupan broj zaposlenih je 208.

Od ukupnog broja zaposlenih svi su zadovoljili na probnom radu, dok jedna osoba nije ocijenjena jer je na plaćenom odsustvu. Ista lica su imala dovoljan broj godina radnog iskustva, položen stručni ispit za rad u državnim organima kao i adekvatan nivo kvalifikacije obrazovanja, što se dokazuje nakon uvida u diplome o završenom nivou obrazavanja. Kod ukupnog broja lica koja su zasnovali radni odnos u 2022. godini, pojedini službenici su stekli adekvatno obrazovanje u drugim državama a nadležno ministarstvo je nostrifikovalo diplome.

Personalni dosijei su pothranjeni sa neophodnom dokumentacijom koja se odnosi na prijavljivanje za plaćanje poreza i doprinosa za obavljeni rad i to na odgovarajućim obrascima. Prije zasnivanja radnog odnosa na neodređeno vrijeme pojedini zaposleni su bili ranije angažovani u ovom ministrarstvu posredstvom ugovora o djelu za obavljanje poslova predvidjenih aktom o sistematizaciji. Novozaposlena lica u 2022. godini (njih 22) su ranije tokom 2020. i 2021. godine imali zaključen ugovor o djelu i jedan ili više aneksa ugovora o djelu, a neki su datirali još iz januara 2020. godine pa su produžavani aneksima ugovora.

Izvršen je uvid i u dokumentaciju ostalih zaposlenih i to lica koja su angažovana u sljedećim zvanjima: Generalni direktor /ica Direktorata za poljoprivredu, Načelnik direkcije za šumarstvo, Samostalni savjetnik I za poljoprivredno zemljište, Generalni direktor direktorata za ribarstvo,

Samostalni savjetnik I za upravljanje resursima i planiranje u ribarstvu, Načelnik direkcije za monitoring, Načelnik u direkciji za lovstvo, Samostalni savjetnik I za upravljanje vodama, Inspektor I za ribarstvo, Inspektor I za poljoprivredu i vino, Samostalni savjetnik I za direktna plaćanja u stočarstvu, Načelnik direkcije za administrativne poslove, Šefica Odsjeka za tehničke i ekonomske analize, Načenik direkcije za računovodstvo, budžet i izvršavanje plaćanja, Inspektor I za poljoprivredu i vino za opštine Plav i Gusinje, sa mjestom rada u Plavu, Samostalni savjetnik I za analizu efekata politika i tržište u odeljenju za ekonomske analize i tržište.

Inspektor I za ribarstvo i Inspektor I za poljoprivredu i vino nijesu ocijenjeni u 2022. godinu jer Glavni inspektor za poljoprivredu, vino i ribarstvo kao neposredni rukovodilac po izjavi ovlašćenog lica nije izabran, a isti je ovlašćen da predloži ocjenu rada.

Lica čiji personalni dosijei su obuhvaćeni provjerom, koja su zasnovala radni odnos na neodređeno prije 2022. godine, imaju dovoljan broj godina radnog iskustva, adekvatan nivo kvalifikacije obrazovanja na postavljena radna mjesta (diplome iz naših licenciranih obrazovanih ustanova ili nostrifikovane diplome), redovno su većina ocijenjivani sa ocjenom „Ističe se“. Pojedina lica su rasporednim rješenjima postavljena na viša zvanja usljed promjene sistematizacije radnih mjesta i organizacione strukture u subjektu revizije.

Uvidom je utvrđeno da je bilo lica koja su prije zasnivanja radnog odnosa na neodređeno vrijeme prije par godina u ovom subjektu revizije prethodno bila angažovana posredstvom ugovora o djelu kod istih, a jedno lice je bilo ustupljeno ministarstvu putem sporazuma o preuzimanju.

Tokom 2022. godine donijet je Kadrovski plan, Plan obuka zaposlenih u 2022. godine. Donijet je novi akt o sistematizaciji u toku 2022. godine br. 01-041/22-7158/7 od 25.05.2022. godine kao i Izmjene i dopune Pravilnika br. 01-041/22-7158/8 od 29.09.2022. godine. Tokom 2022. godine je došlo do prestanka radnog odnosa za dva lica po osnovu sporazuma o prestanku radnog odnosa.

Utvrđeno je da se vode postupci protiv lica zbog povrede službene dužnosti pred Disciplinskom komisijom Vlade Crne Gore. U toku 2022. godine nije pokrenut niti dostavljan prijedlog za pokretanje disciplinskog postupka prema Disciplinskoj komisiji Vlade CG zbog težih povreda službene dužnosti. U istoj godini vođena su tri postupka pokrenuta iz ranijeg perioda, od kojih je, po izjavi ovlašćenih lica u subjektu revizije, jedan obustavljen a preostali su rezultirali izricanjem novčane kazne i toku su postupci pred Upravnim sudom po tužbi počinioca.

3.3.2 Ostala lična primanja

Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština je precizirano da se na poziciji 412 – Ostala lična primanja u bruto iznosu evidentiraju planirani iznosi (aproprijacije), mjesečno ili kvartalno odobravanje potrošnje (varanti/alokacije), zahtjevi za plaćanja i plaćanja koja se odnose na: zimnicu, stanovanje i odvojeni život, prevoz, naknade skupštinskim poslanicima, akademske dodatke, jubilarne nagrade, otpremnine i ostale naknade.

Na ovoj poziciji su u Godišnjem izvještaju Ministarstva (INT-u III) iskazani izdaci u iznosu od 17.669,38€ i isti se odnose na jubilarne nagrade i ostale naknade isplaćene zaposlenima.

Jubilarne nagrade

U postupku revizije je utvrđeno da su sa pozicije 4124 – Jubilarne nagrade isplaćeni izdaci u iznosu od 1.305,36€. Isplate su izvršene po osnovu 10 rješenja za isplatu jubilarnih nagrada zaposlenima za 10, odnosno 20 godina neprekidnog rada u Ministarstvu. Rješenja su donijeta na osnovu zahtjeva zaposlenih, shodno članu 19 Granskog kolektivnog ugovora za oblast uprave i pravosuđa. Otpremnine su plaćene u iznosu od 1.296,00€ a porez i prirez je plaćen u iznosu od 9,36€.

Placeno	Dodjela
108.00	Vesna Stojkovic
108.00	Darka Pajovic
108.00	Kalac Dzemil
108.00	Lidija Miskovic
108.00	Danka Perovic
108.00	Marija Radunovic
216.00	Dragana Pajovic
216.00	Vidosava Milacic
108.00	Kristina Lapcevic
108.00	Ivanovic Sandra

Ostale naknade

Na poziciji ostale naknade se evidentiraju planirani iznosi (aproprijacije), mjesečno ili kvartalno odobravanja potrošnje (varanti/alokacije), zahtjevi za plaćanje i plaćanja koja se odnose na ostale naknade koje nijesu navedene u prethodno navedenoj klasifikaciji, misleći na klasifikaciju iz Pravilnika.

U postupku revizije je utvrđeno da su na ovoj poziciji evidentirani izdaci u ukupnom iznosu od **16.364,02€** odnose se na isplaćene naknade za neiskorišćeni godišnji odmor za 2021. i dio godišnjeg odmora za 2022. godinu bivšem ministru i državnoj sekretarki u ukupnom iznosu od **4.233,13€** (2.249,79 + 1.983,34€), naknade zaposlenima po osnovu članstva u radnim grupama za pristupanje Crne Gore Evropskoj uniji u iznosima od **5.590,65€** koja je isplaćena za 25 zaposlenih i naknade zaposlenom za članstvo u Komisiji za za procjenu štete od elementarnih nepogoda u iznosu od **2.775,50€** (7*396,50€). Isplate su vršena na osnovu donijetih rješenja ministra u procentu od prosječne bruto zarade iz prethodne godine.

Pored isplaćenih naknada na ovoj poziciji su evidentirani izdaci po osnovu obračunatih poreza i prireza u iznosu od **3.764,74€** od čega se najveći iznos od 2.235,35€ odnosi na obračunate poreze i doprinose po osnovu isplaćenih naknada za neiskorišćeni odmor.

3.3.3 Rashodi za materijal (pozicija 413)

Sredstva na ovoj poziciji planirana su u iznosu od **29.378,25€**, dok je utrošeno **13.523,75 €** što čini **46,03%** planirane pozicije. U skladu sa Detaljnim planom, izvršena je kontrola potrošnje budžetskih sredstava na osnovu uzorka (58,22%) i procjene revizora. Testiran je uzorak u iznosu od **8.378,90€**, odnosno 61,96% realizovanih izdataka.

Pozicija 4131 - Administrativni materijal

Na poziciji 4131 su evidentirani izdaci u iznosu od **4.844,42€**. Revizijom su obuhvaćena plaćanja u iznosu od 4.015,23€. Uvidom u dokumentaciju u postupku terenske revizije nisu utvrđene nepravilnosti kod evidentiranja izdataka na ovoj budžetskoj poziciji. Na poziciji rashodi za administrativni materijal, konstatovana je nabavka materijala za potrebe subjekta revizije od strane dobavljača „Kastex“ d.o.o. i „Media Factory“ d.o.o.

Pozicija 4133 – Materijal za posebne namjene

Evidentirani izdaci iznose **6.953,19€** a revizijom su obuhvaćena plaćanja u iznosu od 3.257,97€. Uvidom u dokumentaciju u postupku terenske revizije nisu utvrđene nepravilnosti koje se odnose na pravilnost evidentiranja izdataka na ovoj budžetskoj poziciji. Plaćanja su izvršena prema dobavljačima „Faximile“ d.o.o. Podgorica za izradu pečata i štambilja za potrebe subjekta revizije po više računa, „Monte Put“ d.o.o. Podgorica za izradu TAG uređaja u iznosu od 220,00€ sa PDV-om 07. novembra 2022. godine.

Pozicija 4134 – Rashodi za energiju

Na navedenoj poziciji, uvidom u Glavnu knjigu Trezora, kao i uvidom u analitičke evidencije subjekta revizije prilikom terenskog rada, konstatovano je da su na predmetnoj poziciji evidentirani izdaci u iznosu od **1.342,64€**. Kontrolom su bila obuhvaćena plaćana u iznosu od 955,17€.

Uvidom u dokumentaciju u postupku terenske revizije na poziciji nisu utvrđene nepravilnosti koje se odnose na pravilnost evidentiranja izdataka na ovoj budžetskoj poziciji. Svi izdaci su plaćeni na osnovu validne finansijske dokumentacije i odnose se na plaćanje računa za električnu energiju za Regionalni centar u Beranama.

3.3.4 Rashodi za usluge (pozicija 414)

Na računu rashodi za usluge evidentiraju se planirani iznosi, mjesečno ili kvartalno odobravanje potrošnje, ugovorene obaveze, zahtjevi za plaćanje i plaćanja koji se odnose na: službena putovanja, reprezentaciju, komunikacione usluge, bankarske usluge i negativne kursne razlike, usluge prevoza, advokatske, notarske i pravne usluge, konsultantske usluge, projekte i studije, usluge stručnog usavršavanja kao i ostale usluge.

Sredstva na ovoj poziciji planirana su u iznosu od **1.428.976,15€**, koja su rebalansom uvećana za 74.000,00€ dok je utrošeno **3.606.864,39€.** Ostatak sredstava je pokriven iz kredita u iznosu od 2.756.799,64€ dok je putem donacija izmireno 421.135,50€.

Pozicija 4141 - Službena putovanja

Revizijom je utvrđeno da su na navedenoj poziciji evidentirani izdaci u iznosu od **73.627,82€**. Revizijom je obuhvaćen cjelokupan iznos evidentiranih izdataka.
Subjekt revizije je u maju 2021. godine donio interna akta kojim su regulisana prava, ograničenja

i pravdanje pojedinih rashoda, kao što je postupak odobravanja službenog putovanja[4].

Izdaci za službena putovanja (dnevnice, naknade putnih troškova, naknade troškova za smještaj i naknade troškova prevoza) su obračunavani i isplaćivani u skladu sa Uredbom o naknadi troškova zaposlenih u javnom sektoru. Kontrolom računske tačnosti nisu pronađene nepravilnosti u obračunu izdataka. Za usluge rezervacije avio karata i hotelskog smještaja shodno ugovoru (po postupku javnih nabavki) dobavljaču "Gorbis" d.o.o. Herceg Novi isplaćeno je ukupno 14.330,22€, a dobavljaču "2R Travel" d.o.o. Podgorica ukupno 4.703,00€. Za dnevnice u zemlji isplaćeno je 15.750,18€, dok je na ino dnevnice utrošeno 21.812,50€.

Nalaz

U postupku revizije je konstatovana praksa, da su se nalozi za službena putovanja za inoputovanja zavodili u pisarnici prije polaska na službeni put, dok su nalozi za službena putovanja u zemlji dominantno zavođeni u pisarnici danom podnošenja izvještaja sa službenog putovanja. Ovakvo postupanje, kada su u pitanju nalozi za službena putovanja u zemlji, **nije** u skladu sa pozitivno-pravnim okvirom (Uredbom o naknadi troškova zaposlenih u javnom sektoru, Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru, internom procedurom).

U 2022. godini, subjekt revizije je koristio dvije verzije formulara Naloga za službeno putovanje, jednu u kojoj je rok za podnošenje izvještaja sa sl. putovanja "5 dana" i drugu u kojoj je rok za podnošenje izvještaja sa sl. putovanja "3 dana").

Preporuka

Preporučuje se subjektu revizije da postupa u skladu sa Uredbom o naknadi troškova zaposlenih u javnom sektoru, Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru, internom procedurama, na način da putni nalozi moraju biti evidentirani u pisarnici (arhivi) prije početka službenog putovanja.

Interna procedura o postupku odobravanja službenog putovanja broj: 403-448/15-26 od 08. maja 2015 godine se primjenjivala u 2022. godini koja je predmet revizije. Navedena procedura je donesena na osnovu člana 13 stav 1 tačka 12 Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru ("Sl. list CG", br. 73/08, 20/11 i 30/12, 34/14), i člana 6 Pravilnika o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja finansijskog upravljanja i kontrole ("Službeni list CG", broj 37/10), odnosno akata koji su stavljeni van snage.

Od ovlašćenih službenika subjekta revizije je dobijeno usmeno obavještenje da je u toku procedura izmjene internih akata, i da će po okončanju iste doći do izmjene i navedene procedure vezane za službena putovanja.

[4] Interna procedura o postupku odobravanja službenog putovanja broj: 403-448/15-26 od 08.05.2015. god.

Preporuka

Preporučuje se subjektu revizije da inovira Internu proceduru o postupku odobravanja službenog putovanja broj: 403-448/15-26 od 08.05.2015 godine, kako bi ista bila usklađena sa važećim pozitivno-pravnim okvirom (Zakon o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru[5])

Preporuka je u međuvremenu realizovana pa se neće naći u Konačnom Izvještaju u poglavlju **Nalazi i preporuke.**

Pozicija 4142 – Reprezentacija

Na navedenoj poziciji SU evidentirani izdaci u iznosu od **2.218,39€** a revizijom je obuhvaćen cjelokupan iznos evidentiranih izdataka.
Subjekt revizije je donio interna akta u maju 2015. godine, kojim su regulisana prava, ograničenja i pravdanje pojedinih rashoda, kao što je reprezentacija[6].

Nalaz

Interna procedura o ostvarivanju prava na reprezentaciju, broj: 403-448/15-25 od 08. maja 2015. godine, se primjenjivala u 2022. godini koja je predmet revizije. Navedena procedura je donesena na osnovu člana 13 stav 1 tačka 12 Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru ("Sl. list CG", br. 73/08, 20/11 i 30/12, 34/14), i člana 6 Pravilnika o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja finansijskog upravljanja i kontrole ("Službeni list CG", broj 37/10), odnosno akata koji su stavljeni van snage.

Od ovlašćenih službenika subjekta revizije je dobijeno usmeno obavještenje da je u toku procedura izmjene internih akata, i da po okončanju iste će doći do izmjene i navedene procedure vezane za pravo na troškove reprezentacije.

Preporuka

Preporučuje se subjektu revizije da inovira Internu proceduru o ostvarivanju prava na reprezentaciju, broj: 403-448/15-25 od 08. maja 2015. godine kako bi ista bila usklađena sa važećim pozitivno - pravnim okvirom (Zakon o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru[7])

Preporuka je u međuvremenu realizovana pa se neće naći u Konačnom Izvještaju u poglavlju **Nalazi i preporuke** .

[5] "Službeni list Crne Gore", br. 075/18 od 23.11.2018
[6] Interna procedura o ostvarivanju prava na reprezentaciju, broj: 403-448/15-25 od 08. maja 2015. god.
[7] "Službeni list Crne Gore", br. 075/18 od 23.11.2018

Pozicija 4143 - Komunikacione usluge

U poslovnoj dokumentaciji subjekta revizije su evidentirani izdaci u iznosu od **8.843,61€**. Revizijom su obuhvaćena plaćanja u iznosu od 3.313,67€, odnosno 34,47% realizovanih izdataka. Subjekat revizije je na ovoj poziciji evidentirao ukupni izadak od 7.097,93€ u korist Pošte Crne Gore, dok je u korist Crnogorskog Telekoma AD plaćen iznos od 1.494,80€.

Nalaz

Subjekat revizije je na ovoj poziciji evidentirao izdatak od **61,66€** provizije za neto plate za mjesec jun i izdatak od **1.494,80€** za nabavku mobilnog uređaja (telefona) po računu od 28. marta 2022. godine (evidentiran pod br: 04-402/22-2721/1 od 23. decembra 2022).

Preporuka

Preporučuje se subjektu revizije da izdatke za bankarske usluge (proviziju) za nabavku opreme evidentira na odgovarajućim kontima shodno Pravilniku o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Pozicija 4144 - Bankarske usluge, negativne kursne razlike

Utvrđeno je da su na ovoj poziciji evidentirani izdaci u iznosu od **5.376,25€**. Revizijom su obuhvaćena plaćanja u iznosu od **1.837,06€,** odnosno 34,17% realizovanih izdataka. Revizijom nijesu utvrđene nepravilnosti kod evidentiranja izdataka na ovoj budžetskoj poziciji, obzirom da su na istoj prikazani izdaci za provizije za neto plate (subjekat revizije je stavio na uvid rekapitulacije mjesečne zarada, na koje se obračunava 0,5% provizije na lični dohodak).

Pozicija 4147 - Konsultantske usluge, projekti i studije

Na navedenoj poziciji su evidentirani izdaci u iznosu od **3.482.693,29€**.
Iznos od 3.482.693,29€ obuhvata sva 3 izvora finansiranja (nacionalni budžet, kredite i donacije), pri čemu predmet revizije **nijesu** sredstva Agrobudžeta za 2022. godinu. Na ovoj poziciji je evidentiran iznos od **2.756.799,64€** čiji je izvor finansiranja ino kredit, iznos od **421.135,50€** je utrošen iz donacija kao izvora finansiranja, dok je **304.758,15€** finansirano od sredstava nacionalnog budžeta.
Od **2.756.799,64€** čiji je izvor finansiranja ino kredit, iz Midas 2 kredita finansirano je **1.529.201,70€** kroz Program 16 002 – Poljoprivreda i pod.program 16 002 007 – Podrška Agenciji za plaćanje, i **1.105.516,45€** iz IFAD kredita, kroz Program 16 002 – Poljoprivreda i pod.program 16 002 006 – Podrška ruralnom razvoju, pa shodno Uredbi o uslovima, načinu i dinamici sprovođenja mjera agrarne politike za 2022. godinu **koji predstavljaju izdatke**

Agrobudžeta. Na poziciji 4147 – konsultanske usluge evidentiran je izdatak od 122.081,49€ na Programu 16 006 – Vodoprivreda koji **ne** predstavlja sredstva Agrobudžeta.
Od **421.135,50€** koje su utrošene iz donacija kao izvora finansiranja, na Agrobudžet se **ne odnosi 10.928,94€** koje su utrošene kroz program 16 005 Šumarstvo i **1.995,00€** koje su utrošene kroz program 16 006 Vodoprivreda. Preostala sredstva su utrošena kroz program 16 002 Poljoprivreda (Agrobudžet).
Od **304.758,15€** finansiranih od sredstava nacionalnog budžeta, na Agrobudžet se shodno Uredbi o uslovima, načinu i dinamici sprovođenja mjera agrarne politike za 2022. godinu odnosilo **188.796,52€**, pa samim time preostali iznos od **115.961,63€** predstavljaju sredstva koje je subjekat revizije imao kao izdatak za konsultantske usluge, projekte i studije (konto 4147) koji je predmet revizije shodno Detaljnom planu i predmetu revizije.

Polazeći od predhodno navedenog konstatovano je da je subjekat revizije (Ministarstvo) vršilo isplate po:

1. Ugovoru br. 09-100/21-15038/1 od 22. decembra 2021. godine, sa T.P. iz Podgorice, koja je za potrebe Ministarstva, obavljala **poslove** prevođenja DG AGRI revizije koja se obavlja u Direktoratu za plaćanja, po nalogu generalnog direktora Direktorata za plaćanja, sa mjestom rada u Podgorici, na dan 20. decembra 2021. godine. Ugovor je zaključen na period od 1 (jedan) dan. Ugovorena naknada iznosila je **140,00€.**
2. Ugovoru br. 09-307/22-1710/1 od 15. februara 2022. godine, sa M.L. iz Podgorice, koja je za potrebe Ministarstva, obavljala **poslove** administracije baze softverskog rješenja za IPARD, te pružala konsultantske usluge na poslu administracije Oracle baze koja se obavlja u Direkciji za IT, po nalogu generalnog direktora Direktorata za plaćanja, sa mjestom rada u Podgorici, na dan 23. februar 2022. godine. Ugovor je zaključen na period od 1 (jedan) dan. Ugovorena naknada iznosila je **385,00€.**
3. Ugovoru br. 04-307/22-16254/1 od 15. novembra 2022. godine, sa T.P. iz Podgorice, koja je za potrebe Ministarstva, obavljala **poslove** prevođenja DG AGRI revizije koja se obavlja u Direktoratu za plaćanja, po nalogu generalnog direktora Direktorata za plaćanja, sa mjestom rada u Podgorici, u periodu 15. - 18. novembar 2022. godine. Ugovor je zaključen na period od 3 (tri) dan. Ugovorena naknada iznosila je **910,00€.**
4. Ugovor br. 04-307/22-16253/1 od 15. novembra 2022. godine, sa M.B. iz Podgorice, da za potrebe Ministarstva, koja je obavljala **poslove** prevođenja DG AGRI revizije koja se obavlja u Direktoratu za plaćanja, po nalogu generalnog direktora Direktorata za plaćanja, sa mjestom rada u Podgorici, u periodu 15. - 18. novembar 2022. godine. Ugovor je zaključen na period od 3 (tri) dan. Ugovorena naknada iznosila je **910,00€.**
5. Ugovoru o konsaltingu br. 04-402/22-15016/1 od 28. jula 2022. godine, sa D.R. iz Podgorice, koji je za potrebe Ministarstva, obavljao **poslove** vođenja propisane evidencije o korišćenju vozila; staranje o registraciji i kontroli održavanja vozila i sačinjava izvještaje o stanju vozila; vođenje pomoćne evidencije za potrebe Kabineta - djelovodnik, interne i dostavne knjige, vršenje poslova vozača za potrebe ministra i obavljao druge poslove. Ugovor je zaključen na period od 01. avgusta do 31. decembra 2022. Ugovorena naknada iznosila je **300,00€ mjesečno.**

Nalaz

U prilogu navedenih ugovora **nije** dostavljen dokaz o radno – pravnom statusu navedenih lica. Takođe, **nijesu dostavljeni** dokazi o referencama navedenih lica, iz kojih bi se moglo nedvosmisleno utvrditi da ista posjeduju ranija iskustva u pružanju konsultantskih usluga. Osim navedenog, ugovori su zaključeni za poslove iz **redovne aktivnosti subjekta revizije** i za poslove za koje već postoje sistematizovana radna mjesta.

Obaveze po osnovu poreza i doprinosa na lična primanja shodno navedenim ugovorima zavise od radno – pravnog statusa zaposlenog, pa ukoliko se radi o licu koje u stalnom radnom odnosu kod drugog poslodavca, isti bi iznosili porez i prirez, dok bi u slučaju da se radi o nezaposlenom licu, ove obaveze bile porez, doprinosi PIO, nezaposlenost i prirez.

Subjekat revizije je na navedene iznose obračunavao i plaćao porez na dohodak fizičkih lica i prirez.

Preporuka

Potrebno je da subjekt revizije prilikom obračuna i isplate konsultantskih usluga pribavi dokaz o radno-pravnom statusu angažovanog lica i da u skladu sa Zakonom izvrši obračun, obustavu i isplatu poreza i doprinosa na lična primanja, kao i da iste iskaže u IOPPD obrascu koji se dostavlja Poreskoj upravi.

Program: 16 002 Poljoprivreda

Revizijom izdataka na programu 16 002 Poljoprivreda, čiji je izvor finansiranja u Glavnoj knjizi trezora naveden - nacionalni budžet, konstatovano je plaćanje po osnovu rješenja br: 07-319/22-4712/1 od 27. aprila 2022. godine, i instrukciji za plaćanje br: 07-319/22-4712/2 od 27. aprila 2022. godine 2022. godine, za 6 službenika Ministarstva od po 500€, za realizacijom projekta „Integrisani razvojni program koridora rijeke Save i Drine“ skraćeno SDIP, koji se finansira od strane Svjetske banke. U rješenju je navedeno da se službenici Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede angažuju u periodu od 27. aprila 2022. godine do 31. decembra 2022.godine, za obavljanje administrativnih poslova za potrebe SDIP projekta.

Program: 16 006 Vodoprivreda

Revizijom izdataka na programu 16 002 Poljoprivreda, čiji je izvor finansiranja u Glavnoj knjizi trezora naveden - nacionalni budžet, konstatovano je plaćanje po osnovu rješenja br: 07-319/22-4712/1 od 27. aprila 2022. godine, i instrukciji za plaćanje br: 07-319/22-4712/2 od 27. aprila 2022. godine 2022. godine, za 3 službenika Ministarstva od po 500€, za realizacijom projekta „Integrisani razvojni program koridora rijeke Save i Drine“ skraćeno SDIP, koji se finansira od

strane Svjetske banke. U rješenju je navedeno da se službenici Ministarstva angažuju u periodu od 27. aprila 2022. godine do 31. decembra 2022 .godine, za obavljanje administrativnih poslova za potrebe SDIP projekta.

Revizijom izdataka na programu 16 006 Vodoprivreda, čiji je izvor finansiranja u Glavnoj knjizi trezora naveden - nacionalni budžet, konstatovano je plaćanje po osnovu rješenja br: 07-319/22-4712/1 od 27. aprila 2022. godine, i instrukciji za plaćanje br: 07-319/22-4712/4 od 02. novembra 2022. godine, za 9 službenika Ministarstva od po 500€, za realizacijom projekta „Integrisani razvojni program koridora rijeke Save i Drine" skraćeno SDIP, koji se finansira od strane Svjetske banke. U rješenju je navedeno da se službenici Ministarstva angažuju u periodu od 27.04.2022. godine do 31.12.2022.godine, za obavljanje administrativnih poslova za potrebe SDIP projekta.

Po rješenju br: 07-319/21-11352/17 od 25. februara 2022. godine, obrazovana je Komisija za raspodjelu sredstava za finansiranje projekata i programa NVO u oblasti zaštite životne sredine za 2022. godinu, u kojoj su 2 člana bili službenici Ministarstva i 1 član je bio predstavnik NVO. Za rad ove komisije, njenim članovima je isplaćeno po 500€ i ovaj izdatak je evidentiran na kontu 4171 - Konsultantske usluge, projekti i studije.

Subjekat revizije je po osnovu **ugovora o djelu**, angažovao 2 (dva) nezavisna procjenjivača sa Liste nezavisnih procjenjivača za 2022. godinu br. 01-056/22-1020/2 od 10. maja 2022. godine. Razlog angažovanja procjenjivača je bio ocjenjivanje projekata/programa nevladinih organizacija po Javnom konkursu „Podrška u indentifikovanju koncentrisanih i rasutih izvora zagađenja voda". Po ugovoru broj 02-100/22-8763/1 od 02. juna 2022. godine, angažovana je M.V.B. kojoj je isplaćeno 540,00€. Po ugovoru broj 02-100/22-8764/1 od 02. juna 2022. godine angažovana je Kana Tomašević, kojoj je na ime ovog ugovora isplaćeno 540,00€. izdatak od ukupno 1.080,00€ evidentiran na kontu 4171 - Konsultantske usluge, projekti i studije.
Po osnovu rješenja br: 07-319/22-4712/3 od 01. novembra 2022. godine, i instrukciji za plaćanje br: 07-319/22-4712/5 od 02. novembra 2022. godine, za 2 službenika Ministarstva isplaćeno je po 700€, za realizacijom projekta „Integrisani razvojni program koridora rijeke Save i Drine" skraćeno SDIP, koji se finansira od strane Svjetske banke.

Državni revizori su od subjekta revizije (Službe za finansije) prvo usmenim a potom i putem e-mail-a zatražili pregled svih zaposlenih službenika Ministarstva i osnov njihovog anažovanja po osnovu konsultantskih usluga, projekta i studije i tražene informacije nije dobio.

Subjekat revizije je po zahtjevu za dostavu dokumentacije, dostavio primjerke ugovora o donacijama na engleskom jeziku, **ali nije po zahtjevu (e-mail-om) dostavio izvještaje o utrošku sredstava po osnovu donacija.**

Direkrorat za vodoprivredu i Direktorat za šumarstvo su elektronskim putem dostavili dokumentaciju o angažovanju konsultanata. Direktorat za šumarstvo je dostavio za projekat Prekogranične ekološke povezanosti Alpa i Dinarida - Dinalpconnect, finansiran iz sredstava donacija, dok je Direktorat za vodoprivredu dostavio dokumentaciju za realizaciju projekta „Integrisani razvojni program koridora rijeke Save i Drine“ skraćeno SDIP, koji se finansira od strane Svjetske banke.

Projekat „Integrisani razvojni program koridora rijeke Save i Drine“ skraćeno SDIP, se finansira od strane Svjetske banke u skladu sa Ugovorom o zajmu br. IBRD 9130-ME

Direkrorat za vodoprivredu u svom aktu broj: 07-319/24-1277/1 od 20. februara 2024. godine je naveo da su za realizaciju projekta „Integrisani razvojni program koridora rijeke Save i Drine“ skraćeno SDIP, koji se finansira od strane Svjetske banke, na projektu unutar Ministarstva bili angažovani sledeći konsultanti:

1. V.D. po Ugovoru MNE-SDIP-91300-ME-IC-CS-21-3.7 od 28. januara 2022. godine, koji je zaključen na period 28. januara 2022-31. decembra 2023. godine uz ugovorenu naknadu u iznosu ne većem od 41.571,43€ (neto) odnosno 56.189,09€ (bruto);
2. M.V. po Ugovoru MNE-SDIP-91300-ME-IC-CS-21-3.4 od 21. aprila 2021. godine, koji je zaključen na period 21. april 2021-31.decembar 2023. godine, uz ugovorenu naknadu u iznosu ne većem od 19.771,43€ (neto) odnosno 28.353,87€ (bruto);
3. A.Z. po Ugovoru MNE-SDIP-91300-ME-IC-CS-21-3.5 od 21. aprila 2021. godine, koji je zaključen na period 21. aprila 2021-31. decembra 2023. godine uz ugovorenu naknadu u iznosu ne većem od 23.066,66€ (neto) odnosno 32.616,53€ (bruto). Anexom od 18. aprila 2022. godine, došlo je do uvećanja iznosa naknade na 24.091,22€ (neto) odnosno 33.079,25€ (bruto);
4. M.B. po Ugovoru MNE-SDIP-91300-ME-IC-CS-21-3.13 od 28. aprila 2022. godine, koji je zaključen na period 28.april 2022.-31.decembar 2023. godine, uz ugovorenu naknadu u iznosu ne većem od 13.000,00€ (neto) odnosno 17.571,20€ (bruto).

Spoljni konsultanti angažovani u 2022. godini su:

1. Z.I. po Ugovoru MNE-SDIP-91300-ME-IC-CS-21-3.6 od 20. decembra 2021. godine, koji je zaključen na period 20. decembar 2021-31. mart 2023. godine, uz ugovorenu naknadu u iznosu ne većem od 62.500,00€;

2. I.S., po Ugovoru MNE-SDIP-91300-ME-IC-CS-21-3.10 od 31. decembra 2021. godine, koji je zaključen na period 19. aprila 2022-19. oktobar 2022. godine uz ugovorenu naknadu u iznosu ne većem od 15.000,00€.

Projekat Prekogranične ekološke povezanosti Alpa i Dinarida – Dinalpconnect

Direkrorat za šumarstvo je dostavio:

1. Ugovor o pružanju konsultantskih usluga broj: 08-314/22-314/1 od 05. septembra 2022. godine. Po navedenom ugovoru bio je angažovan S.Š. iz Podgorice, na period od dana potpisivanja Ugovora do kraja realizacije projekta odnosno 28. februara 2023. godine. Ugovorom je definisano da konsultant ima obavezu da nastavi komunikaciju sa vodećim partnerom projekta, prati procedure u projektu, organizuje predviđene aktivnosti po projektu i izradi završni izvještaj za potrebe projekta. Ukupan iznos za izvršene konsultantske usluge ugovoren je na 5.460,00€.
2. Ugovor o pružanju konsultantskih usluga broj: 08-314/22-4583/1 od 26. aprila 2022. godine. Po navedenom ugovoru bio je angažovan S.S. iz Podgorice. Ugovorom je definisano da konsultant ima obavezu da prikupi i pripremi GIS podatke za EURAC (15.04.2022). Ugovoren iznos za izvršene konsultantske usluge iznosio je 1.790,00€. Ugovor je sklopljen sa rokom završetka 01. jun 2022. godine.
3. Ugovor o pružanju konsultantskih usluga broj: 08-314/22-4581/1 od 26. aprila 2022. godine. Po navedenom ugovoru bio je angažovan I.K. iz Pljevalja. Ugovorom je definisano da konsultant ima obavezu da izvrši boniranje lovišta mrkog medvjeda. Ugovoren iznos za izvršene konsultantske usluge iznosio je 1.750,00€. Ugovor je sklopljen sa rokom završetka 01. jun 2022. godine.
4. Ugovor o pružanju konsultantskih usluga broj: 08-314/22-4586/1 od 26. aprila 2022. godine. Po navedenom ugovoru bio je angažovan D.D. iz Podgorice. Ugovorom je definisano da konsultant ima obavezu da izvrši ispitivanje tržišta – usluge Uticaj požara na uzgoj mrkog medvjeda. Ugovoren iznos za izvršene konsultantske usluge iznosio je 1.800,00€. Ugovor je sklopljen sa rokom završetka 01. jun 2022. godine.
5. Ugovor o pružanju konsultantskih usluga broj: 08-314/22-4588/1 od 26. aprila 2022. godine. Po navedenom ugovoru bio je angažovan A.M. iz Podgorice. Ugovorom je definisano da konsultant ima obavezu da izvrši analizu postojeće metodologije utvrđivanja brojnog stanja mrkog medvjeda i poređenje sa praksama u regionu, analizira gazdovanje mrkim medvedom u Crnoj Gori. Ugovoren iznos za izvršene konsultantske usluge iznosio je 1.700,00€. Ugovor je sklopljen sa rokom završetka 01. jun 2022. godine.

Za izradu „Strategije razvoja šumarstva 2023-2028“, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je na osnovu postupka javnih nabavki zaključilo Ugovor o pružanju konsultantskih usluga koji je zaveden pod brojem: 19-426/22-1221/5 od 16. decembra 2022. godine. Ugovor je zaključen na iznos od 39.938,47 se PDV-om. Ugovorne strane su bili subjekat revizije sa jedne strane i shodno zajedničkoj ponudi, druga ugovorna strana su bili prof. dr. M.Ć, prof. dr. M.M, mr M.R. i mr D.D. Shodno ugovoru u 2022. godini je isplaćen iznos od 19.969,23€, koji je evidentiran na kontu 4171 - Konsultantske usluge, projekti i studije.

Pozicija 4148 - Usluge stručnog usavršavanja

Na navedenoj poziciji su evidentirani izdaci u iznosu od **5.378,41€**. Kontrolom su bila obuhvaćena plaćanja u iznosu od 4.979,08€, odnosno 67,68% realizovanih izdataka.

Nalaz

Subjekat revizije je svoje zaposlene službenike (S.O. i M.B.) isplatio ukupno **2.000,00€** na ime školarine za magistarske studije, postupajći po zahtjevima imenovanih za finansijku podršku u školovanju. U prilogu dokumentacije, koja je revizoru stavljena na uvid, **ne postoji akt starješine organa** (odluka/rješenje) kojim se odobrava ovakvo plaćanje, već su plaćanja izvršena nakon potpisa „**saglasan**“ starješine organa.
Osim navedene uplate školarine, i za preostali iznos koji je kontrolisan, subjekat revizije je postupao na isti način, tj. plaćanja su odobravana nakon potpisa „**saglasan**“ starješine organa, a bez donošenja odluke/rješenjea od strane starješine organa. Subjekat revizije je za troškove polaganja ispita za svoje službenike, ukupno isplatio 225,00€, za pohađanje obuka 2.574,00€, za kotizacije i učešće na seminarima 220,00€.

Preporuka

Preporučuje se subjektu revizije da, starješina organa shodno Zakonu o državnim službenicima i namještenicima[8] o pravima i obavezama zaposlenih u Ministarstvu odlučuje donošenjem odgovarajućih akata (odluka/rješenje) na zakonom zasnovanom osnovu.

Pozicija 4149 - Ostale usluge

Na navedenoj poziciji su evidentirani izdaci u iznosu od **28.280,05€**. Revizijom su obuhvaćena plaćanja u iznosu od 19.141,22€, odnosno 61,96% realizovanih izdataka. Uvidom u dokumentaciju na poziciji rashodi za ostale usluge, notirano je, da je subjekat revizije sa iste dominantno plaćao izdatke za potrebe oglašavanja/obavještavanja putem medija, usluge kopiranja .

Nalaz

Subjekt revizije je dana 05. decembra 2022. godine, izvršio plaćanje u iznosu od 4.750,00€ po **predračunu** broj 21040087 od 02. decembra 2022. godine, koja je evidentiran pod br: 04-402/22-15754/1 za nabavku novogodišnjih paketića (190 kom.) dobavljaču „Domaća trgovina“ d.o.o. Podgorica. U prilogu zahtjeva za plaćanje državnim revizorima je stavljen na uvid i račun br. 451742684 od 19. decembra 2022. godine, na navedeni iznos.
Obzirom da se radi o **nabavci roba** koje su po karakteru pokloni, a ne o pružanju usluga, plaćeni iznos od **4.750,00€ nije pravilno evidentiran,** tj. nije evidentiran na za to odgovarajućoj poziciji. Takođe, avansno plaćanje je shodno važećoj pozitivno-pravnoj regulativi odobreno kao izuzetak pod jasno definisanim okolnostima.

[8] "Službeni list Crne Gore", br. 002/18 od 10.01.2018, 034/19 od 21.06.2019, 008/2, 37/22 od 07.04.2022

Uvidom u analitičke evidencije subjekta revizije konstatovano je da su na predmetnoj poziciji evidentirani izdaci za **provizije za neto plate** u iznosu od **620,21€**, koje je trebalo evidentirati na za to predviđenoj poziciji.
Navedenu preporuku državni revizori će propratiti u narednom periodu od 6 mjeseci koji je dat za dostavljanje Izvještajo realizaciji preporuka.

Preporuka

Preporučuje se subjektu revizije da izdatke za nabavku roba evidentira na odgovarajućem kontu shodno Pravilniku o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

3.3.5 Rashodi za tekuće održavanje (pozicija 415)

Na računu tekuće održavanje evidentiraju se planirani iznosi, mjesečno ili kvartalno odobravanje potrošnje, ugovaranje obaveza, zahtjevi za plaćanje i plaćanja koji se odnose na izdatke koji su namjenjeni održavanju javne infrastrukture, građevinskih objekata i opreme u ispravnom stanju. Tekuće održavanje obuhvata: čišćenje, otklanjanje sitnijih nedostataka, rutinske preglede, podmazivanje, otklanjanje sitnijih kvarova i sl.

Sredstva na ovoj poziciji planirana su u iznosu od **197.341,65€** dok je utrošeno **138.198,01€** što čini **70,03%** planiranih izdataka. U skladu sa Detaljnim planom, izvršena je kontrola potrošnje budžetskih sredstava na osnovu uzorka (58,22%) i procjene revizora. Testiran je uzorak u iznosu od **98.264,88€**, odnosno 69,66% realizovanih izdataka.

Pozicija 4153 - Tekuće održavanje opreme

Na navedenoj poziciji su evidentirani izdaci subjekta revizije za potrebe odžavanja i registracije službenih vozila. U 2022. godini za ove potrebe vršena su plaćanja dobavljačima na osnovu važećih ugovora sklopljenih po procedurama javnih nabavki. Po osnovu održavanja i registracije službenih vozila dobavljaču „Aliance“ d.o.o. Podgorica ukupno je isplaćeno 18.012,27€, za održavanje vozila marke Opel dobavljaču „Efel Travel“ d.o.o. isplaćeno je 4.342,40€, po osnovu odžavanja vozila marke Isuzu „Osmanagić Co” d.o.o. Podgorica ukupno je plaćeno 5.058,27€. Po sklopljenom ugovoru dobavljaču „Auto Officina“ d.o.o. isplaćeno je 9.126,79€. Za održavanje hardverske i mrežne infrastrukture u Direktoratu za plaćanje tokom 2022. godine dobavljaču „Digit Montenegro” d.o.o. Podgorica plaćeno je 53.836,53€ shodno Ugovoru o produženju licence i garancija za hardversku opremu broj:19-426/22-1791/11 od 21. marta 2022. godine.

Nalaz

Subjekt revizije je, dana **14. marta 2022. godine**, izvršio plaćanje u iznosu od 794,00€ po fakturi broj 3057/1 od 20. decembra 2021. godine, koja je evidentirana pod br: 19-402/21-425/69 od 22.

decembra 2021. godine, za uslugu održavanja vozila marke Isuzu reg. oznaka PG-CGH22, dobavljaču „Osmanagić Co" d.o.o. Podgorica.

Postupanje subjekta na navedeni način, predstavlja kršenje ugovornih obaveza definisanih shodno Ugovoru za usluge održavanja i popravke motornih vozila i pripadajuće opreme broj: 19-426/21-10349/20 od 29. oktobra 2021. godine[9] (član 2 glasi: „Naručilac se obavezuje da će plaćanje izvršiti u roku od 15 dana od dana dostavljanja fakture").

Subjekt revizije je dana **11. februara 2022. godine**, izvršio plaćanje u iznosu od 2.274,80€ na ime manje plaćenog iznosa po fakturi broj 436/2021 od 06. decembra 2021. godine (ukupan iznos fakture je 6.679,20€, a plaćeno 4.040,40€, shodno Informaciji br: 19-402/22-963/2 od 11. februara 2022.g), koja je evidentirana pod br: 19-402/22-963/1 od 11. februara 2022. godine, shodno Ugovoru o održavanje štampača i skenera sa nabavkom tonera (broj 1-426/21-12599/5 od 12. novembra 2021.g.) sklopljenim po postupku jednostavni javnih nabavki sa dobavljačem „Interactive" d.o.o. Podgorica.

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je evidentiralo plaćanje po osnovu 4 računa dobavljača „Logate" d.o.o. Podgorica, u ukupnom iznosu od 3.666,62€, za održavanje softverskog rješenja "Sistem za upravljanje dokumentima (DMS)". Obzirom da se radi o **usluzi izrade i održavanja softvera**, a ne o izdatku za **održavanje opreme**, plaćeni iznos od **3.666,62€ nije pravilno evidentiran,** tj. nije evidentiran na za to odgovarajućoj poziciji.

Preporuka

Preporučuje se subjektu revizije da izdatke za usluge izrade i održavanja softvera evidentira na odgovarajućem kontu (poziciju 4193) shodno Pravilniku o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je po osnovu dopisa broj 19-402/22-396/1 od 20. septembra 2022 izvršio isplatu od **500,00€** službeniku Ministarstva javne uprave A.Đ. U navedenim dopisom je konstatovano da su, usled nedostatka IT stručnjaka u ministarstvu (subjektu revizije), uposleni su prinuđeni da zatraže pomoć za intervencije na računarima i štampačima, i iz toga razloga je predložena isplata u navedenom iznosu, za rad službenika Đ. za potrebe subjekta revizije. Za navedenu isplatu **nije donijeto rješenje.**

Preporuka je u međuvremenu realizovana pa se neće naći u Konačnom Izvještaju u poglavlju **Nalazi i preporuke.**

[9] Ugovor sklopljen na osnovu otvorenog postupka javnih nabavki za usluge održavanja i popravki motornih vozila na godišnjem nivou broj: 19-426/21-10349/2 od 21. septembra 2021. godine. Isti je bio na snazi tokom 2022. godine, koja je predmet revizije.

Preporuka

Potrebno je da subjekt revizije (starješina organa), shodno važećoj zakonskoj regulativi prilikom odobravanja plaćanja odlučuje donošenjem odgovarajućih akata (odluka/rješenja).

3.3.6 Renta (pozicija 417)

Na računu ostali izdaci evidentiraju se planirani iznosi, mjesečno ili kvartalno odobravanje potrošnje, ugovaranje obaveza, zahtjevi za plaćanje i plaćanja koja se odnose na: izdatke za zakup objekata, opreme ili zemljišta.

Pozicija 4171 – Zakup objekta

Sredstva na ovoj poziciji planirana su u iznosu od **29.550,00€,** dok je utrošeno **14.146,81 €** što čini **47,87%** planiranih izdataka. U skladu sa Detaljnim planom, izvršena je kotrola potrošnje budžetskih sredstava na osnovu uzorka (58,22%), i procjene revizora. Testiran je uzorak u iznosu od **8.392,97€**, odnosno 59,38% realizovanih izdataka.

Revizijom nijesu utvrđene nepravilnosti koje se odnose na pravilnost evidentiranja izdataka na ovoj budžetskoj poziciji. Ugovorene usluge su u funkciji obavljanja djelatnosti potrošačke jedinice, takođe iznos ostvarenih izdataka kod ugovorenih usluga odgovara pruženim uslugama.

Kontrolom su bila obuhvaćena plaćanja prema dobavljaču Inovaciono preduzetnički centar „Tehnopolis“ d.o.o. Nikšić, sa kojim je subjekat revizije sklopio ugovor o zakupu kancelarije broj 17, ukupne površine 22,66m2 za period 1. januar 2022 – 31. decembar 2022. godine, u vrijednosti od 3.000,00€ (sa svim drugim pratećim troškovima) za navedeni period.

Subjekt revizije je za potrebe obavljanja redovnih aktivnosti u Direkciji za savjetodavne poslove u oblasti stočarstva u Pljevljima, sklopio ugovor sa fizičkim licima, Č.D. i Č.S. o zakupu poslovnog prostora površine 16m^2, za period 01. januar 2018 – 31. decembar 2018. godine u bruto iznosu od 240€ mjesečno. Shodno članu 3 Ugovora kojim je ugovorena mogućnost produženje istog **konkludentnom radnjom,** subjekat revizije je nastavio da koristi predmetni poslovni prostor u Pljevljima u 2022. godini, uredno izmirujući zakupninu definisanu polaznim ugovorom iz 2018. godine.

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je, za potrebe obavljanja redovnih aktivnosti u Direkciji za savjetodavne poslove u oblasti stočarstva u Beranama, sklopio ugovor sa fizičkim licem S.Š. o zakupu poslovnog prostora površine 86m^2, na neodređeno vrijeme počevši od za period 01. januar 2018. godine, u neto iznosu od 500€ mjesečno.

3.3.7 Subvencije (pozicija 418)

Na računu subvencije evidentiraju se zahtjevi za plaćanja i plaćanja koja se odnose na izdatke za subvecije. Subvencije su planirane i realizovane u iskazanom iznosu zbog implementacije mjera Vlade usmjerenih na Agrobudžet shodno Uredbi.

Imajući u vidu značaj Arobudžeta za državu, iznos finansijskih sredstava koja se plasiraju preko Agrobudžeta, ogroman broj korisnika mjera Agrobudžeta sa pojedinim manje značajnim iznosima, činjenicu da su korisnici mjera Agrobudžeta lica iz cijele Crne Gore i okolnost da se značajan dio mjera Agrobudžete izvršava, osim preko Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, preko Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove to bi Agrobudžet morao biti predmet posebne revizije i to kroz revizije pojedinih programa jer se preko tih programa plasira više desetina miliona eura a sredstva se, osim iz budžeta Crne Gore, obezbjeđuju od međunarodnih subjekata i putem donacija i kredita.

3.3.8 Ostali izdaci (pozicija 419)

Na računu ostali izdaci evidentiraju se planirani iznosi, mjesečno ili kvartalno odobravanje potrošnje, ugovaranje obaveza, zahtjevi za plaćanje i plaćanja koja se odnose na: izdatke po osnovu ugovora o djelu, troškove sudskih postupaka, izradu i održavanje softvera, osiguranje, kontribucije za članstvo u domaćim i međunarodnim organizacijama, komunalne naknade, kazne, takse i ostali izdaci.

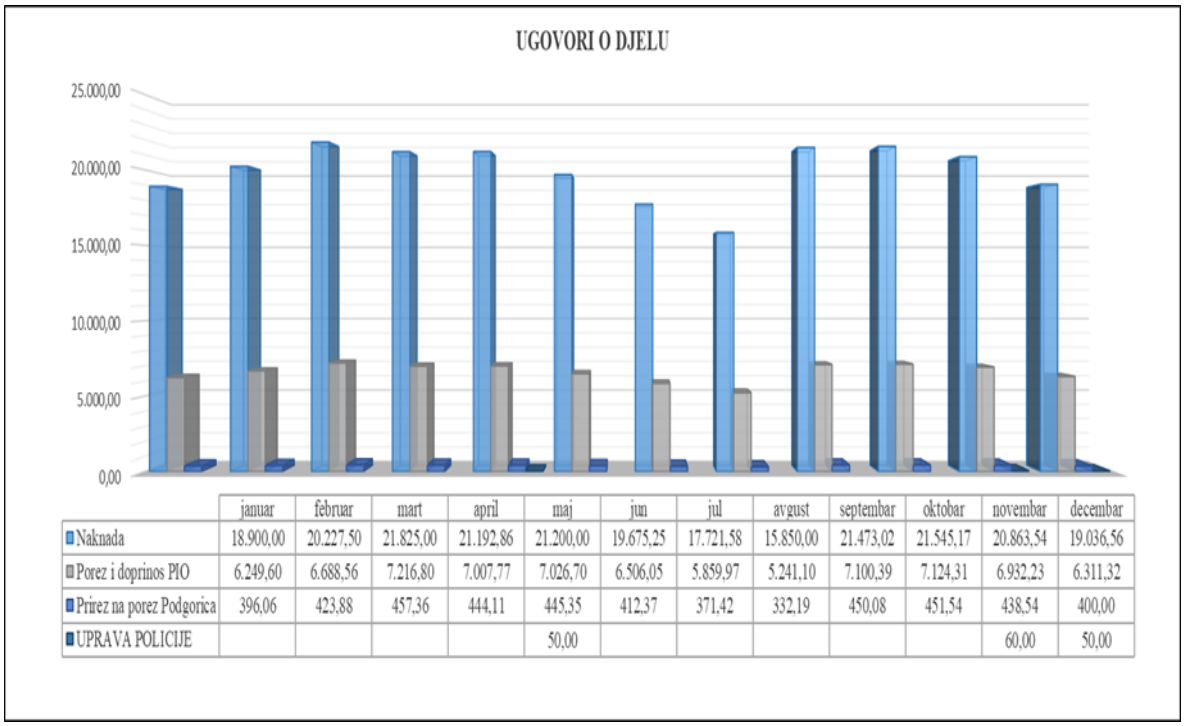
Sredstva na ovoj poziciji planirana su u iznosu od **652.630,00 €**, dok je utrošeno **553.036,29 €** što čini **84,74%** planiranih izdataka.

Pozicija 4191 – Izdaci po osnovu isplate ugovora o djelu

Na navedenoj poziciji su evidentirani izdaci u iznosu od **323.958,18€**. Testiran je cjelokupan iznos evidentiranih izdataka. Revizijom je utvrđeno da su od ukupno iskazanih izdataka u iznosu od **323.958,18€**, koji se odnose na ugovore o djelu, na neto naknade odnosi **239.510,48€,** na porez i doprinose **79.264,80€** i prirez **5.022,90€.** Obustave na zarade (javni izvršitelji, policija ili prekršajni organi) iznosile su **160,00€**. Struktura navedenih isplata data je u tabeli i grafiku.

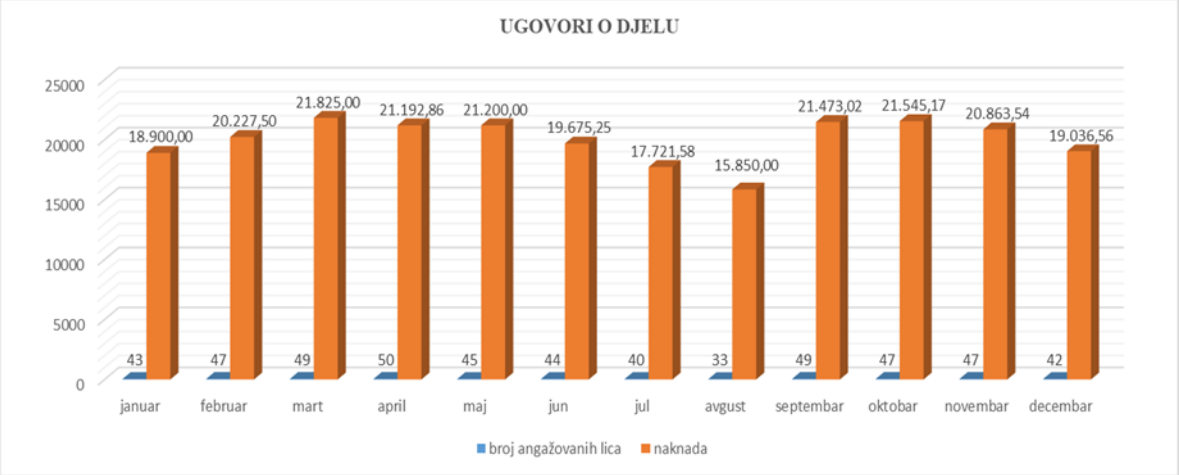
2022	Naknada	Porez i doprinos PIO	Prirez na porez Podgorica	Uprava Policije	
januar	18.900,00	6.249,60	396,06		25.545,66
februar	20.227,50	6.688,56	423,88		27.339,94
mart	21.825,00	7.216,80	457,36		29.499,16
april	21.192,86	7.007,77	444,11		28.644,74
maj	21.200,00	7.026,70	445,35	50,00	28.722,05
jun	19.675,25	6.506,05	412,37		26.593,67
jul	17.721,58	5.859,97	371,42		23.952,97
avgust	15.850,00	5.241,10	332,19		21.423,29
septembar	21.473,02	7.100,39	450,08		29.023,49
oktobar	21.545,17	7.124,31	451,54		29.121,02
novembar	20.863,54	6.932,23	438,54	60,00	28.294,31
decembar	19.036,56	6.311,32	400,00	50,00	25.797,88
Total	**239.510,48**	**79.264,80**	**5.022,90**	**160,00**	**323.958,18**

Tabelarni prikaz izdataka po osnovu ugovora o djelu Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede

	januar	februar	mart	april	maj	jun	jul	avgust	septembar	oktobar	novembar	decembar
Naknada	18.900,00	20.227,50	21.825,00	21.192,86	21.200,00	19.675,25	17.721,58	15.850,00	21.473,02	21.545,17	20.863,54	19.036,56
Porez i doprinos PIO	6.249,60	6.688,56	7.216,80	7.007,77	7.026,70	6.506,05	5.859,97	5.241,10	7.100,39	7.124,31	6.932,23	6.311,32
Prirez na porez Podgorica	396,06	423,88	457,36	444,11	445,35	412,37	371,42	332,19	450,08	451,54	438,54	400,00
UPRAVA POLICIJE					50,00						60,00	50,00

Grafički prikaz izdataka po osnovu ugovora o djelu Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede

Grafički prikaz broja uposlenika po ugovoru o djelu po mjesecima u 2022. godini

U postupku revizije je utvrđeno da je, na osnovu rješenja Ministarstva finansija br: 12-25-402/22-21151/1 od 24. avgusta 2022. godine, izvršeno preusmjeravanje iznosa od **45.000,00€** sa Programa Poljoprivreda (Programski kod 16 002) sa pozicije 4181 – Subvencije za proizvodnju i pružanje usluga (Agrobudžet), na potprogram Stručni i operativni poslovi MPŠV (Programski kod 16 002 008) na poziciju **4191 – Izdaci po osnovu ugovora o djelu**. Subjekt revizije se obratio Ministarstvu finansija zahtjevom broj: 05-402/22-15321/1 od 16. avgusta 2022. godine, sa obrazloženjem da je preusmjeravanje sredstava neophodno radi izmirivanja obaveza po osnovu ugovora o djelu a u cilju unapređivanja domaće poljoprivredne proizvodnje i ispunjavanja međunarodnih obaveza.

Nalaz

Na osnovu analize dostavljenih ugovora, konstatuje se da su svi ugovori o djelu zaključeni sa opisom poslova koji spadaju u osnovnu djelatnost poslodavca. Radi se o poslovima koji su sistematizovani u opisima poslova radnih mjesta iz Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede. Državni revizori konstatuju da zaključivanje ugovora o djelu za vršenje poslova iz opisa sistematizovanih radnih mjesta **nije** u skladu sa Zakonom o državnim službenicima i namještenicima kojim je propisano **da poslove kojima se ostvaruje Ustavom, zakonom i drugim propisima utvrđena nadležnost tog organa vrše državni službenici, tj. lica koja su zasnovala radni odnos u tom organu.** Zakonom je dalje propisano da je državni službenik lice koje u državnom organu vrši informatičke, materijalno-finansijske, računovodstvene i druge poslove administrativne prirode, a da su namještenici lica koja su zasnovala radni odnos u državnom organu radi vršenja pomoćnih i drugih poslova.

Ugovor o djelu, kao oblik anagažovanja, regulisan je Zakonom o obligacionim odnosima, u skladu sa kojim poslodavac može sa određenim licem zaključiti ugovor o djelu a koji za predmet imaju samostalnu izradu ili opravku određene stvari, samostalno izvršenje određenog fizičkog ili intelektualnog posla.

Obzirom da se ugovorom o djelu, **ne može** zasnovati radni odnos, isti se zaključuju radi obavljanja poslova koji su **van djelatnosti poslodavca**, tj. **ne mogu** se zaključivati za radna mjesta sistematizovana Pravilnikom o sistematizaciji i organizaciji radnih mjesta. Način zasnivanja radnog odnosa u organima državne uprave regulisan je Zakonom o državnim službenicima i namještenicima.
U dokumentaciji koja je dostavljena na uvid državnom revizoru **nije bilo izvještaja o radu** ni u jednom od kontrolisanih ugovora, što nije u skladu sa članom. 669 Zakona o obligacionim odnosima.

Ovakvo činjenično stanje ima kao posledicu izražavanje rezerve da je obezbijeđena kontrola/nadzor nad izvršenjem poslova; nije obezbijeđeno izvještavanje o obavljenom poslu, a shodno tome ni mogućnost utvrđivanja da li su obavljeni poslovi za koje je zaključen ugovor.

U postupku revizije je utvrđeno da subjekt revizije angažuje izvršioce po ugovorima o djelu na **puno radno vrijeme i duži vremenski period,** čak u trajanju od nekoliko godina. Ovakav način angažovanja lica dovodi do **negativnih posledica koje se ogledaju u pravnoj i socijalnoj nesigurnosti, što u konačnom može da dovede do sudskog epiloga.**

Revizijom je utvrđeno da je kod subjekta revizije u septembru 2022. godine, angažovano 17 izvršioca na period od **2 godine neprekidno** (ugovorena mjesečna neto naknada u iznosu od 450€).

Revizijom je utvrđeno da je u toku 2022. godine ukupno 25 lica zasnovalo radni odnos na neodređeno vrijeme, a da su predhodno bili angažovani po osnovu ugovora o djelu kod istog.

Revizijom je utvrđeno da je u toku 2022. godine ukupan broj lica kojima je subjekt revizije vršio isplate po osnovu angažovanja putem ugovora o djelu 67 (šezdeset i sedam). Od iznosa neto naknade u vrijednosti od **239.510,48€** koje su evidentirane na kontu 4191 – Izdaci po osnovu isplate ugovora o djelu, **157.733,43€** se odnosi na **preostala 42 lica** koje je subjekat revizije angažovao po ugovorima o djelu tokom 2022. godine. Iznos isplaćenih naknada po angažovanom licu se kretao u rasponu od 1.738,74€ do 6.200,00€ na godišnjem nivou (za 2022. godinu).

Konstatuje se da kod subjekta revizije nije uspostavljen adekvatan nadzor i kontrola sprovođenja zaključenih ugovora. Nijesu definisana jedinstvena pravila i procedure u pogledu angažovanja (izbora) lica putem ugovora, visine naknade, trajanja ugovora, izvještavanja o obavljenom poslu, potrebne stručne kvalifikacije i sl., tako da nije obezbijeđeno da će se ugovoreni poslovi obaviti na najbolji način i po najboljoj cijeni.

Preporuka

Potrebno ja da Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, u skladu sa definisanim potrebama, donose Plan angažovanja lica po ugovorima o djelu, kojim bi se definisale aktivnosti, poslovi, broj izvršilaca i očekivani efekti predmetnih ugovora kao i da se istim obezbijedi izvještavanje o sprovedenim aktivnostima po zaključenim ugovorima kao i nadzor i kontrola.

Pozicija 4192 – Izdaci po osnovu troškova sudskih sporova

Na navedenoj poziciji evidentirani su izdaci u iznosu od **1.847,68€**. Testiran je cjelokupan iznos evidentiranih izdataka. Svi izdaci su plaćeni na osnovu validne finansijske dokumentacije. Plaćanja su izvršena po osnovu rješenja i to:

- naknada troškova advokata M.V, po rješenju Disciplinske komisije broj: 07-DP-123/21-109 od 09. juna 2022. godine, u iznosu od 374,75€;
- po rješenju o izvršenju broj I.br. 1508/22 od 29. juna 2022. godine u pogledu naplate potraživanja advokata M.V., po rješenju Disciplinske komisije broj: 07-DP-123/21-109, plaćen iznos od 181,41€ na ima troškova sastavljanja prijedlog a za izvršenje i troškove izvršnog postupka;
- po aktu Zaštitnika imovinsko-pravnih interesa poslovne oznake IZ.br. 4358/19 od 15. juna 2022. god, a u vezi sa zaključkom Privrednog suda Crne Gore, poslovne oznake I.br.137/2019, iznos od 391,52€, na ime preostalih troškova vještačenja;
- po aktu Zaštitnika imovinsko-pravnih interesa poslovne oznake Pz.br. 1964/18 od 13. oktobra 2022. godine a u vezi sa postupkom pred Privrednim sudom Crne Gore, poslovne oznake P.br.1209/18, iznosu od 900,00 €, na ime troškova vještačenja po Komisiji vještaka šumarske struke.

Pozicija 4193 – Izrada i održavanje softvera

Na navedenoj poziciji su evidentirani izdaci u iznosu od **47.990,87€**. Predmetom revizije je cjelokupan iznos evidentiranih izdataka.

Izdaci evidentirani na ovoj poziciji se odnose na nabavke usluga izrade i održavanja softvera koje subjekt revizije koristi u redovnom poslovanju. Po sprovedenim postupcima javnih nabavki i zaključenim ugovorima, subjekt revizije je isplatio dobavljaču „Sinergise“ d.o.o. Ljubljana (Slovenija) ukupno 26.493,80€, dobavljaču „Logate” d.o.o. Podgorica 10.498,45€. Takođe, subjekt revizije je isplatio dobavljaču „Digit Montenegro“ d.o.o. Podgorica ukupno 7.471,74€ za održavanje hardveraske i mrežne infrastrukture u Direktoratu za plaćanja. Za potrebe produženja godišnjeg zakupa i održavanje web lokacije za Agrarni marketinški informacioni sistem – AMIS[10], dobavljaču NVU „IT NUCLEUS“ Podgorica, plaćen je iznos od 181,50€, dok je za održavanje AMIS informacionog sistema plaćeno 1.200,00€.

Pozicija 4195 – Kontribucije za članstvo u domaćim i medjunarodnim organizacijama

Na navedenoj poziciji su evidentirani izdaci u iznosu od **178.610,30€**. Testiran je cjelokupan iznos evidentiranih izdataka.

[10] https://www.amiscg.org/index.html (poslednja objava na sajtu izvršena je 31. mart 2017. godine)

Revizijom nijesu utvrđene nepravilnosti koje se odnose na pravilnost evidentiranja izdataka na ovoj budžetskoj poziciji. Svi izdaci su plaćeni na osnovu validne finansijske dokumentacije.

Subjekt revizije je za svaku pojedinačnu uplatu za članstvo u međunarodnim organizacijama (kontribuciju) donosio pojedinačna rješenja, i to:

- rješenje br: 07-319/20-12750/8 od 08. novembra 2022. godine – za Međunarodnu komisiju za zaštitu Dunava (ICPDR) u iznosu od 44.844,50€, na ime kontribucije za članstvo u 2022. godini;
- rješenje br: 07-319/20-12750/9 od 09. decembar 2022. godine – za Međunarodnu komisiju za zaštitu Dunava (ICPDR) u iznosu od 9.140,00€, na ime zaostalog duga za kontribuciju ICPDR za period 2009-2021. godine;
- rješenje br: 07-319/20-12750/10 od 16. decembar 2022. godine – za Međunarodnu komisiju za zaštitu Dunava (ICPDR) u iznosu od 26.000,00€, na ime zaostalog duga za kontribuciju ICPDR za period 2009-2021. godine;
- rješenje br: 07-319/20-12750/11 od 16. decembar 2022. god. – za Međunarodnu komisiju za zaštitu Dunava (ICPDR) u iznosu od 9.000,00€, na ime zaostalog duga za kontribuciju ICPDR za period 2009-2021. godine;
- rješenje br: 10-308/22-15366/1 od 14. novembra 2022. godine. – za Regional Rural Development Standing Working Group (SWG) – Skoplje u iznosu od 30.000,00€, na ime kontribucije za članstvo u 2022. godini;
- rješenje br: 05-307/22-485/4 od 4. decembra 2022. godine – za Međunarodni savjet za masline (IOC) – Madrid u iznosu od 23.458,11€, na ime kontribucije za članstvo u 2022. godini;
- rješenje br: 07-319/20-15526/1 od 24. novembra 2022. godine – za Međunarodnu komisiju za sliv rijeke Save - Zagreb u iznosu od 13.777,77€, na ime kontribucije za članstvo u 2022. godini;
- rješenje br: 07-319/20-15526/2 od 14. novembra 2022. godine – za Međunarodnu komisiju za sliv rijeke Save - Zagreb u iznosu od 4.000€, na ime kontribucije za članstvo u 2022. godini (preostali dio članarine);
- rješenje br: 06-318/22-16091/2 od 22. decembra 2022. godine – za Generalnu komisiju za ribarstvo Mediterana (GFCM) – Roma - Italija u iznosu od 17.761,35€, na ime kontribucije za članstvo u 2022. godini.

Nalaz

Iznos plaćenih **provizija** na prenos navedenih sredstava ukupno je evidentiran u iznosu od **628,57€**, i isti shodno Pravilniku o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština, **ne pripada** ovoj budžetskoj poziciji (kontu), te je navedeni iznos trebao biti evidentiran na za to odgovarajući konto (budžetsku poziciju).

Preporuka

Preporučuje se subjektu revizije da izdatke za proviziju evidentira na odgovarajućem kontu (poziciju 4144) shodno Pravilniku o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Pozicija 4196 – Komunalne naknade

Na navedenoj poziciji su evidentirani izdaci u iznosu od **629,26€**. Testiran je uzorak od **432,86€**, odnosno **68,79%** realizovanih izdataka.

Revizijom nijesu utvrđene nepravilnosti koje se odnose na pravilnost evidentiranja izdataka na ovoj budžetskoj poziciji. Svi izdaci su plaćeni na osnovu validne finansijske dokumentacije.

3.3.9 Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru

Tekući budžet za izdatke na poziciji 431 - Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru je iznosio 6.409.703,57 €. Izvršenje je iznosilo 6.388.799,26 € ili 99,67 % u odnosu na tekući budžet. Izvor finansiranja su budžetska sredstva.

Tabelarni prikaz planiranih i ostvarenih izdataka na poziciji 431

Kor.budž.	St.i./p.	Planirano	Tekuci budžet	Rebalans+	Rebalans-	Preusmjereno +	Preusmjereno -	Placeno
41101A0229	4318	4.208.760,32	6.157.760,32	1.949.000,00	0	0	0	6.157.699,21
41101A0229	4319	225.000,00	161.940,25	0	0	0	-63.059,75	161.910,05
41101A0244	4314	1	1	0	0	0	0	0
41101A0244	4318	40.000,00	40.000,00	0	0	0	0	19.120,00
41101A0256	4314	1	50.001,00	0	0	50.000,00	0	50.000,00
41101A0256	4319	1	1	0	0	0	0	0
	Σ	4.473.763,32	6.409.703,57	1.949.000,00		50.000,00	-63.059,75	6.388.729,26

Za Transfere nevladinim organizacijama (račun 4314) tekući budžet je iznosio 1,00 € u okviru aktivnosti Upravljanje i administracija MPŠV i 50.001,00 € u okviru aktivnosti Administrativna podrška vodoprivredi.
Za Ostale transfere pojedincima (račun 4318) tekući budžet je iznosio 6.157.760,32 € u okviru aktivnosti Socijalni transferi seoskom stanovništvu, i 40.000,00 € u okviru aktivnosti Upravljanje i administracija MPŠV.
Tekući budžet za Ostale transfere institucijama (račun 4139) je iznosio 161.940,25 € u okviru aktivnosti Socijalni transferi seoskom stanovništvu, i 1,00 € okviru aktivnosti Administrativna podrška vodoprivredi.

Revizijom su obuhvaćeni izdaci u iznosu od 69.120,00 € i odnose se na Transfere nevladinim organizacijama (račun 4314) u iznosu od 50.000,00 € i Ostale transfere pojedincima (račun 4318) u iznosu od 19.120,00 €.

4314 - Transferi nevladinim organizacijama

Transferi nevladinim organizacijama (račun 4314) su ostvareni u iznosu od 50.000,00 € ili 99,998 % u odnosu na tekući budžet.
Sredstva u ukupnom iznosu od 50.000,00 € su dodijeljena nevladinim organizacijama po Javnom konkursu "Podrška u identifikovanju koncentrisanih i rasutih izvora zagađenja voda" br. 07-319/21-11352/18 koji je objavljen dana 25. februara 2022. godine.
Komisija za raspodjelu sredstava za finansiranje projekata odnosno programa nevladinih organizacija Ministarstva poljoprivrede šumarstva i vodoprivrede je odobrila finansiranje 7 projekata/programa nevladinih organizacija u oblasti zaštite životne sredine – zaštite voda.

Tabelarni prikaz finansiranih projekata/programa

Naziv projekta	Podnosilac projekta	Period realizacije	Iznos
"Voda kao pokretačka snaga u prirodi"	NVO "Udruženje biologa Crne Gore - Cellula"	6 mjeseci	7.555,20
"Pravo na vodu - odgovor na urbani izazov"	NVO "Centar kreativnih vještina"	5 mjeseci	8.000,00
"Gis mapiranje rasutih izvora zagađenja na lijevoj i desnoj obali Lima"	NVO Ronilački klub "Tim ajkula"	8 mjeseci	7.232,00
"Zaštitimo vode, zdravlje i budućnost"	NVO "Centar za ruralni razvoj Crne Gore"	12 mjeseci	8.000,00
"Ekološki pasoš za zaštitu rijeke Lim"	NVO "Dobro Crne Gore"	12 mjeseci	6.400,00
"Identifikacija, registracija i evidencija divljih deponija na obalama Lima od Plava do Bijelog Polja"	NVO "Euromost"	6 mjeseci	7.808,00
"Identifikacija izvora zagađenja u gornjem toku rijeke Ćehotine"	NVO "Da zaživi selo"	6 mjeseci	5.004,80
		∑	50.000,00

Sa NVO organizacijama čijim projektima / programima su dodijeljena sredstva su zaključeni ugovori dana 22. decembra 2022. Godine

Nalaz

Komisija za raspodjelu sredstava za finansiranje projekata odnosno programa nevladinih organizacija Ministarstva poljoprivrede šumarstva i vodoprivrede nije dokumentovala praćenje

uspješnosti realizacije projekta odnosno programa za čije finansiranje su dodijeljena sredstva. Rješenjem o obrazovanju Komisije br. 07-319/21-11352/17 od 25. februara 2022. godine je definisan zadatak Komisije - praćenje uspješnosti realizacije projekta odnosno programa za čije finansiranje su dodijeljena sredstva.

Preporuka

Preporučuje se Komisiji za raspodjelu sredstava za finansiranje projekata odnosno programa nevladinih organizacija Ministarstva poljoprivrede šumarstva i vodoprivrede da dokumentuje praćenje uspješnosti realizacije projekta odnosno programa i blagovremeno sačinjava izvještaj o finansiranju projekata i programa nevladinih organizacija.

Preporuka je u međuvremenu realizovana pa se neće naći u Konačnom Izvještaju u poglavlju **Nalazi i preporuke.**

4318 - Ostali transferi pojedincima

Ostali transferi pojedincima (račun 4318) su ostvareni u iznosu od 6.176.819,21 € ili 99,66 % u odnosu na tekući budžet.

Shodno odredbama Granskog kolektivnog ugovora za oblast uprave i pravosuđa, Ministarstvo je vršilo isplate jednokratnih pomoći zaposlenima u iznosima od 9 do 15 obračunskih vrijednosti koeficijenta za jednu vrstu pomoći. Odlukom o obračunskoj vrijednosti koeficijenta za zaposlene u javnom sektoru za fiskalnu 2022. godinu utvrđena je vrijednost koeficijenta 90,00€ u bruto iznosu. Isplaćene jednokratne socijelne pomoći se odnose na pomoći u liječenju zaposlenih, smrtne slučajeve u porodici i sl. Ukupno je isplaćeno 19.120,00 € po tom osnovu.

Nalaz

Sredstva na ime jednokratnih pomoći zaposlenima planirana su na poziciji 4318 – Ostali transferi pojedincima.

Ostali transferi pojedincima (račun 4318) su ostvareni u iznosu od 6.176.819,21 € ili 99,66 % u odnosu na tekući budžet.

Shodno odredbama Granskog kolektivnog ugovora za oblast uprave i pravosuđa, Ministarstvo je vršilo isplate jednokratnih pomoći zaposlenima u iznosima od 9 do 15 obračunskih vrijednosti koeficijenta za jednu vrstu pomoći. Odlukom o obračunskoj vrijednosti koeficijenta za zaposlene u javnom sektoru za fiskalnu 2022. godinu utvrđena je vrijednost koeficijenta 90,00€ u bruto iznosu. Isplaćene jednokratne socijelne pomoći se odnose na pomoći u liječenju zaposlenih, smrtne slučajeve u porodici i sl. Ukupno je isplaćeno 19.120,00 € po tom osnovu.Na osnovu navedenog preporuka će glasiti:

Preporuka

Preporučuje se subjektu revizije da jednokratne pomoći zaposlenima, a koje se odnose na pomoći za liječenje, smrtne slučajeve u porodici i slične socijelne pomoći, planira na poziciji 4136 – Transferi za jednokratne socijalne pomoći shodno pravilniku o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Nalaz

Pored izdataka predviđenih Detaljnim planom državni revizor je proširio uzorak na dvije transakcije u iznosima od 63.550,00 € i 14.800,00 € koje su evidentirane na poziciji 4318- Ostali transferi pojedincima - Program staračkih naknada, Aktivnost Socijalni transferi seoskom stanovništvu. Iznos od 63.550,00 se odnosi na isplatu Sindikalnoj organizaciji MPŠV na ime pomoći zaposlenima. Iznos od 14.800,00 € se odnosi na isplatu Sindikalnoj organizaciji MPŠV na ime davanja za 8. mart.

Preporuka

Preporučuje se subjektu revizije da ne vrši navedene isplate na teret sredstava koja su planirana na Programu staračkih naknada, Aktivnost Socijalni transferi seoskom stanovništvu.

3.3.10. Kapitalni izdaci

Na ovoj poziciji se shodno Pravilniku evidentiraju izdaci nastali po osnovu isplata za infrastrukturu opšteg značaja, lokalnu infrastrukturu, građevinske objekte, uređenje zemljišta, opremu, investiciono održavanje kao i ulaganje u hartije od vrijednosti, zalihe i ostalo. Revizijom je utvrđeno da je na ovoj poziciji evidentirani izdaci u iznosu od 5.284.239,19€ koji se odnose na:

Poziciju 4412 – izdaci za lokalnu infrastrukturu u iznosu od 5.276.854,31€ i

Poziciju 4415 – izdaci za opremu u iznosu od 7.384,88€.

4.1 Izdaci za lokalnu infrastrukturu

Na ovoj poziciji su evidentirani izdaci u iznosu od 5.276.854,31€ i isti se odnose na izdatke koji su isplaćeni sa sljedećih aktivnosti:

Naziv aktivnosti	Iznos
MPSV-Investicije u oblasti vodoprivrede	1,220,102.00
MPSV-Mjere jacanja konk.proizv.hrane	188,761.00
MPSV-Mjere za odrzivo gazd.prirod.resurs	198,220.50
MPSV-Mjere za poboljsanje kvaliteta zivo	3,669,770.81
Grand Total	**5,276,854.31**

U komunikaciji sa odgovornim licima iz Ministarstva državni revizori su dobili informacije da se jedino Investicije u oblasti vodoprivrede odnose na izdatke koji su plaćeni iz budžeta Ministarstva koji je predmet revizije dok se ostali izdaci odnose na plaćanja vezana za Agrobudžet.

Uvidom u zgigu Ministarstva finansija je utvrđeno da su izdaci prvobitno bili planirani u iznosu od 1.200.000,00€, a da su isti nakon preusmjerenja na aktivnost Investicije u oblast vodoprivrede, kod Programa Vodoprivrede 30.000,00€ ukupni tekući budžet na ovoj aktivnosti je iznosio 1.230.000,00€.

Programom podsticanja projekata u vodoprivredi za 2022. godinu broj: 04-3173 od 02. juna 2022. godine, ("Službeni list Crne Gore", br. 065/22 od 21.06.2022), utvrđen je obim sredstava za finansiranje poslova upravljanja vodama u 2022. godini i izvršen njihov raspored i visina po namjenama, objektima i opštinama.

Sredstva predviđena ovim Programom opredijeljena su Zakonom o Budžetu Crne Gore za 2022. godinu ("Službeni list CG", broj 144/21) u ukupnom iznosu od 1.200.000 € i to: organizacioni kod 41101, program 16 006 - vodoprivreda, potprogram 16 006 003 Podrška vodoprivredi, aktivnost 16 006 003 002 - Investicije u oblasti vodoprivrede, na poziciji 441 - kapitalni izdaci –

izdaci za lokalnu infrastrukturu - 441-2, a koristiće se za implementaciju definisanih aktivnosti i to:

1) podrška izgradnji vodovoda na seoskom području, koju finansiraju Opština i mještani u MZ u kojima je planirana izgradnja vodovoda, u ukupnom iznosu od 900.000 €;

2) podrška za individualno vodosnabdijevanje, u ukupnom iznosu od 50.000 €;

3) podrška za međunarodne odnose u oblasti vodoprivrede u ukupnom iznosu od 10.000 €;

4) podrška za implementaciju Planova upravljanja vodama na vodnom području Dunavskog i Jadranskog sliva, u ukupnom iznosu od 200.000 €; i

5) ostale i druge namjene u ukupnom iznosu od 40.000 €.

Aktivnosti koje se sprovode za realizaciju Programa

Aktivnost broj 1 Podrška izgradnji vodovoda na seoskom području, koju finansiraju Opština i mještani u MZ-a u kojima je planirana izgradnja vodovoda usmjeravaće se lokalnim samoupravama, režijskim odborima kao i drugim korisnicima. Ministarstvo prilikom planiranja ove aktivnosti dostavilo je lokalnim samoupravama poziv za kandidovanje projekata za izgradnju vodovoda. Svaki zahtjev je detaljno razmotren i u skladu sa opredijeljenim sredstvima se odobrava podrška. Lokalne samouprave obezbjeđuju

projektnu dokumentaciju i potrebne saglasnosti, prate realizaciju radova i obezbjeđuju racionalnu i namjensku upotrebu uplaćenih sredstva.

U cilju praćenja realizacije Programa, lokalne samouprave su dužne da dostave Izvještaj o realizovanim projektima iz Programa za 2022. godinu zaključno sa 31. decembrom 2022. godine, što predstavlja uslov za finansiranje kroz Programe za naredne godine.

Izvještaj treba da sadrži podatke (za svaki od objekata finansiranih kroz Program) o: preduzetim aktivnostima, izvedenim radovima (dužina izgrađene primarne i sekundarne mreže, prateći objekti i sistemi), stepenu završenosti i planiranim aktivnostima/radovima za završetak vodovoda u narednom periodu, za objekte koji nijesu završeni (dužina primarne i sekundarne mreže, prateći objekti i sistemi, koji će se izgraditi), broju stanovnika koji su dobili i koji će dobiti vodu realizacijom predmetnog vodovoda, načinu vodosnabdijevanja (izvor, bunar i drugo), utrošenim sredstvima opredijeljenim po Programu, opredijeljenim sredstvima iz budžeta lokalne samouprave, mjesne zajednice i drugih izvora finansiranja i ukupno utrošenim sredstvima.

Aktivnost broj 2 Podrška za individualno vodosnabdijevanje implementiraće se na osnovu zahtjeva pojedinaca, režijskih odbora ili MZ-a za podršku u rješavanju pitanja vodosnabdijevanja. Sredstva opredijeljena za podršku za individualno vodosnabdijevanje koristiće se za hidrogeološke istražne radove, učešće u izgradnji objekata vodosnabdijevanja jednog ili više korisnika, učešće u izgradnji objekata vodosnabdijevanja u bezvodnim područjima, sanaciju i zaštitu vodnih objekata. Uz zahtjev se prilaže skica i/ili opis planiranih radova i predračun, a nakon završenih radova izvještaj o izvršenim radovima i račun/faktura za utrošeni materijal.

Aktivnost broj 3 Podrška za međunarodne odnose u oblasti vodoprivrede namjenjena je za implementaciju preuzetih obaveza koje proizilaze iz potpisanih sporazuma, konvencija i tekućih međunarodnih projekata. Crna Gora kao punopravni član Međunarodne komisije za zaštitu sliva rijeke Dunav (ICPDR), posmatrač i učesnik na projektima u okviru Međunarodne komisije za zašitu sliva rijeke Save (ISRBC), potpisnica Helsinške i Njurorške konvencije, ima obavezu implementacije zajedničkih međunarodnih aktivnosti. Bilateralna saradnja na upravljanju prekograničnim vodotocima sa susjednim državama, potpisani Sporazumi sa Albanijom i Hrvatskom, aktivnosti na njihovoj implementaciji, kao i dalji rad na pripremi sporazuma sa drugim susjednim državama, predstavljaju najvažniji dio međunarodne saradnje.

Aktivnost broj 4 Podrška za implementaciju Planova upravljanja vodama na vodnom području Dunavskog i Jadranskog sliva namijenjena je za realizaciju programa mjera, koji je sastavni dio Planova upravljanja vodama i kojim se osigurava postizanje utvrđenih ciljeva. Planovi upravljanja vodama na vodnom području Dunavskog i Jadranskog sliva donijeti su kako bi se osiguralo efikasno upravljanje u cilju zaštite i poboljšanja statusa voda i zaštićenih područja, uključujući ekosisteme zavisne od vode i obezbjeđenja dugoročnog održivog korišćenja vodnih resursa.

Aktivnost broj 5 Sredstva opredijeljena za ostale i druge namjene će se koristiti u cilju pripreme projektne dokumentacije, programa i studija, izrade analiza, stručnog usavršavanja kadrova, troškova rada Savjeta za vode, obezbjeđivanja neophodne ekspertske podrške za pitanja od značaja za vodoprivredu.

Uvidom u bazu Trezora je utvrđeno da je izvršenje na ovoj poziciji iznosilo 1.220.102,00€ i isto je vršeno u skladu sa aktivnostima iz Programa.

Revizijom je utvrđeno da je po osnovu aktivnosti 1. Podrške izgradnji vodovoda na seoskom području, koje finansiraju Opštine i mještani u MZ u kojima je planirana izgradnja vodovoda uplaćeno 900.000,00€ od planiranih 900.000,00€.

Struktura uplata po opštinama je data u prilogu.

R/B	Opština	Plan	Izvršenje	Razlika
1	Andrijevica	45,000.00	45,000.00	0.00
2	Bar	20,000.00	20,000.00	0.00
3	Berane	50,000.00	50,000.00	0.00
4	Bijelo Polje	90,000.00	90,000.00	0.00
5	Gusinje	35,000.00	35,000.00	0.00
6	Danilovgrad	60,000.00	60,000.00	0.00
7	Žabljak	45,000.00	45,000.00	0.00
8	Mojkovac	35,000.00	35,000.00	0.00
9	Nikšić	90,000.00	90,000.00	0.00
10	Plav	20,000.00	20,000.00	0.00
11	Pljevlja	90,000.00	90,000.00	0.00
12	Podgorica	100,000.00	100,000.00	0.00
13	Rožaje	50,000.00	50,000.00	0.00
14	Tivat	38,000.00	38,000.00	0.00
15	Herceg Novi	30,000.00	30,000.00	0.00
16	Cetinje	62,000.00	62,000.00	0.00
17	Šavnik	40,000.00	40,000.00	0.00
Ukupno		**900,000.00**	**900,000.00**	**0.00**

Sa ove pozicije su isplaćivane naknade članovima Savjeta za vode. Osnivanje, položaj i uloga Savjeta za vode, kao savjetodavnog tijela za davanje prijedlog a za odlučivanje o stručnim pitanjima i za pružanje stručne pomoći u postupku donošenja odluka iz oblasti voda, utvrđena je odredbama čl. 151a i 151b Zakona o vodama ("Službeni list RCG", broj 27/07 i "Službeni list CG", br. 32/11, 48/15, 52/16 i 84/18). U skladu sa tim odredbama, Savjet je osnovan Odlukom o obrazovanju Savjeta za vode ("Službeni list CG", broj 39/19), a postojeći personalni sastav Savjeta određen je Odlukom o izmjeni Odluke o obrazovanju Savjeta za vode, koju je Vlada Crne Gore donijela na sjednici od 16.12.2021. godine. Članom 5 Odluke je precizirano da članovi Savjeta i stručnjaci iz člana 4 iste imaju pravo na naknadu za rad u Savjetu. Po ovom osnovu su isplaćene naknade u iznosu od 31.229,00€ u neto iznosu. Na isplaćene naknade nijesu obračunate poreske obaveze.

Pored navedenog iznosa na ovoj poziciji su evidentirane uplate Opštini Andrijevica u iznosu od 2.000,00€ na ime nabavke vodovodnih cijevi za vodosnabdijevanje, uplate Opštini Budva po osnovu izgradnje novog kraka fekalne kanalizacije u iznosu od 70.115,40€ i Opštini Herceg Novi po osnovu finansijske podrške izgradnji kolektora u iznosu od 129.884,60€.

Takođe na ovoj poziciji su evidentirani izdaci po osnovu finansiranja doktorskih studija za zaposlenu u iznosu od 1.500,00€, kursa stranih jezika u iznosu od 3.600,00€, smještaja u New York-u za 3 lica u iznosu od 3.173,00€ i avio karte u iznosu od 2.115,00€.

Pored navedenih izdataka na ovoj poziciji su evidentirani izdaci u iznosu od 76.485,00€ koji se odnose na individualnu podršku vodosnabdijevanju stanovništva u raznim opštinama u Crnoj Gori. Po ovom osnovu su isplaćene podrške u iznosima od 164,00€ do 6.300,00€.

Programom podsticanja projekata u vodoprivredi za 2022. godinu planirano je opredjeljenje sredstava za stručno usavršavanje kadrova, troškove rada Savjeta za vode, podrška za međunarodne odnose koja su Ministarstvu odobrena na poziciji 441 – kapitalni izdaci. Obzirom da je po tvrdnji odgovornih lica iz Ministarstva u 2023. godini izvršeno planiranje ovih izdataka na za to predviđenim pozicijama, a ne kako je to vršeno u 2022. godini sa pozicije kapitalnih izdataka, **u ovom dijelu nije izrečena preporuka subjektu revizije.**

Zakonom o finansiranju upravljanja vodama ("Službeni list Crne Gore", br. 065/08, …, 082/20 od 06.08.2020) utvrđuju se izvori sredstava za finansiranje upravljanja vodama, način obračunavanja i plaćanja naknada za zaštitu i korišćenje voda i vodnog dobra i druga pitanja od značaja za obezbjeđivanje i korišćenje tih sredstava. Ovaj zakon primjenjuje se na vode, vodno dobro i vodne objekte i sisteme utvrđene zakonom kojim se uređuju vode.

Zakonom o finansiranju lokalne samouprave (("Službeni list Crne Gore", br. 003/19) je kod prihoda od koncesionih i drugih naknada za korišćenje dobara od opšteg interesa (Član 13) precizirano da: Opštini se ustupa 70% prihoda od koncesionih i drugih naknada (u daljem tekstu: naknada) za korišćenje dobara od opšteg interesa koja se nalaze na njenoj teritoriji, osim prihoda od koncesione naknade za korišćenje luke, od kojih se 50% ustupa opštini u kojoj se nalazi luka koja je predmet koncesije.

Nalaz

U razgovoru sa odgovornim licem iz Direktorata za vodoprivredu državni revizori su dobili informacije da iako se 70% naknada koje se ubiraju po osnovu Zakona o finansiranju upravljanja vodama ustupaju Opštinama, lokalnim samoupravama se značajna sredstva uplaćuju iz budžeta Ministarstva po osnovu izgradnje vodovodne mreže na njihovim teritorijama. Sredstva se uplaćuju duži vremenski period pa i više godina uzastopno čak u ukupnom iznosu finansiranja projekata izgradnje pojedinih vodovoda. Revizijom je utvrđeno da povratnih informacija po osnovu uplaćenih 900.000€ lokalnim samoupravama nije bilo. Iako je postojala obaveza lokalnih samouprava da dostavljaju izvještaje o realizaciji projekata kao i činjenice da je od 2023. godine uveden obrazac Izvještaja koji bi trebao da poboljša proces izvještavanja lokalnih samouprava, državni revizori su mišljenja da Ministarstvo u saradnji sa lokalnim samoupravama mora da obezbijedi sistem kontrole nad upotrebom javnih sredstava.

Preporuka

Potrebno je da Ministarstvo poljprivrede, šumarstva i vodoprivrede inicira formiranje nezavisne Komisije koju bi pored predstavnika Ministarstva uključila i predstavnike lokalnih samouprava na čijoj se teritoriji finansirala izgradnja vodovodne infrastrukture od strane Ministarstva u cilju ekonomičnosti i efikasnosti upotrebe javnih sredstava i provjere da li su sredstva iskorišćenja u skladu sa namjenom za koju su opredijeljena.

Nalaz

U postupku revizije je utvrđeno da se kao osnov za plaćanje navedenih uplata koristi **rješenje koje kreira zaposleni iz službe računovodstva Ministarstva** na osnovu Instrukcija za plaćanje Direktorata za vodoprivredu koje su potpisane od strane obrađivača, direktora Direktorata za vode i ministra na osnovu zahtjeva fizičkih lica sa dostavljenim fakturama za troškove izgradnje vodovodne mreže (pojedinačni slučajevi), zahtjeva lokalnih samouprava ispostavljenih na osnovu Programa podsticaja projekata u vodoprivredi za 2022. godinu i drugih zahtjeva lokalnih samouprava.

Preporuka

Potrebno je da subjekt revizije saglasno odredbama člana 15 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru obezbijedi da akta po osnovu kojih se vrši plaćanje i evidentiranje poslovnog događaja u računovodstvu kreira lice koje nije iz službe računovodstva.

4.2 Izdaci za opremu

Subjekt revizije je u sklopu kapitalnih izdataka na poziciji 4415-oprema imao ukupno izvršenje od 6.967,54€. Uzorkom je obuhvaćen izdatak od 5.552,13€ ili 79,69%. Ukupan broj budžetskih transakcija obuhvaćen uzorkom na ovoj poziciji je 21. Izdaci su se odnosili za nabavku računara, laptova, štampača marke Lenovo kao i nabavku 4 hromirane stolice – kancelarijski namještaj. Izdaci su pravdani adekvatnom dokumentacijom – dostavljene su ovjerene fakture, predračuni kao i zahtjevi za plaćanje kao i interni akti subjekta revizije „Informacije“ kojim bi rukovodioci obavještavali ministra o planiranoj potrošnji nakon ispostavljene fakture za nabavku robe. Fakture se plaćaju po isteku roka dospijeća. Po izjavi odgovornih lica u Ministarstvu nije bilo aktivirano izvršenje usljed kašnjenja plaćanja od dobavljača iako je došlo do kašnjenja u plaćanju. Izvori finansiranja su budžetska sredstva.

Zahtjevi za plaćanja su kompatibilni sa podacima iz glavne knjige u pogledu broja računa, datuma plaćanja, naziva dobavljača i iznosa i isti sadrže potpise službenika za ovjeravanje i odobravanje (dvojni potpis) kao i pečat Ministarstva. Računi su iskazani sa PDV-om. Isti imaju QR kod. Dobavljači su Čikom, Multikom doo, G tech doo, 2QL4U DOO, Dr Trade DOO. Najveći udio izdataka u opremi je isplaćen dobavljaču Čikom DOO. Uvidom u CEJN za postupke javnih nabavki u 2022. godini Uprava za državnu imovinu i katastar je zaključila ugovor broj 1, 2, 3 gdje se kao ponuđači za nabavku desktop računara (Ugovor 1), nabavku laptopova (Ugovor 2) i nabavku štampača (Ugovor 3) pojavljuje ponuđač G TECH. U ugovoru 1 i 3 se predviđa dostavljanje robe i za potrebe ovog subjekta revizije. Međutim nabavka računara i lap top-ova je pored G TECH vršena i od strane drugih ponuđača kao što su ČIKOM, MULTIKOM RETAIL, 2QL4U obzirom da je Uprava zaključila Ugovore za centralizovane javne nabavke tek u 2023. godini.

3.3.11 – Otplata obaveza iz prethodnog perioda

Zakonom o budžetu Crne Gore za 2022. godinu ("Sl. list CG" br. 144/21, 055/22 i 109/22) planirana su sredstva u iznosu 10.000,00 € na poziciji 463 – Otplata obaveza iz prethodnog perioda u okviru Aktivnosti 16 002 008 001 Upravljanje i administracija Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede; potprogram 16 002 008 Stručni i operativni poslovi Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede; Program 16 002 Poljoprivreda.
Članom 8 Zakona o budžetu Crne Gore za 2022. godinu ("Sl. list CG" br. 144/21, 055/22 i 109/22) propisano je da se sredstva namjenjena isplati prinudnih sudskih rješenja obezbjeđuju u okviru budžeta Ministarstva finansija na poziciji 463 – Otplata obaveza iz prethodnog perioda, a da će se preusmjeriti u korist iste pozicije budžetskog korisnika kod koga je nastao navedeni trošak.
Tabelarni prikaz planiranih i ostvarenih izdataka na poziciji 463

Kor.budž.	St.i./p.	Planirano	Tekuci budžet	Rebalans+	Rebalans-	Preusmjereno +	Preusmjereno -	Placeno
41101A0244	4630	10.000,00	51.325,72	0	0	41.325,72	0	41.325,72

U bazi državnog trezora za 2022. godinu je evidentirano preusmjeravanje na poziciju 463 u iznosu 41.325,72 € tako da je tekući bužet za poziciju 463 iznosio 51.425,72 €.

Izdaci evidentirani na ovoj poziciji su iznosili 41.325,72 €. Izvor finansiranja su bila budžetska sredstva.

Zahtjevi za plaćanje sa pratećom dokumentacijom se nalaze u Ministarstvu finansija dok se samo izvod plaćanja iz Državnog trezora nalazi u dokumentaciji subjekta revizije.

U izvodu plaćanja se za svaku transakciju navode plaćeni iznosi i brojevi rješenja o izvršenju. U bazi državnog trezora je evidentirano da su plaćanja vršena po osnovu 18 izvršnih rješenja, u

korist pravnih i fizičkih lica. Pojedinačni plaćeni iznosi (po izvršnim rješenjima) se kreću u rasponu od 392,93 € do 10.093,84 €.

IV SISTEM UNUTRAŠNJIH FINANSIJSKIH KONTROLA I UNUTRAŠNJA REVIZIJA

- **Sistem unutrašnjih kontrola**

Upravljanje i kontrola zasnivaju se na primjeni sljedećih elemenata, i to:

1. Kontrolno okruženje;

2. Upravljanje rizicima;

3. Kontrolne aktivnosti;

4. Sistem informacija i komunikacija i

5. Praćenju i procjeni sistema upravljanja i kontrola.

1. Kontrolno okruženje

U Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, zaposleni primjenjuju pravila ponašanja u skladu sa Etičkim kodeksom državnih službenika i namještenika („Sl.list CG“, br.50/18) i u skladu sa internom procedurom - Kućni red br. 403-448/15-8 od 08. maja 2015. godine koji treba inovirati shodno važećim propisima.

Shodno Zakonu o sprečavanju korupcije („Sl.list CG“, br.53/14 i 42/17) postoje jasna pravila kojima se regulišu situacije potencijalnih sukoba interesa i načina postupanja.

Utvrđeni su strateški ciljevi Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i to:

- Strategija sa planom razvoja šuma i šumarstva 2014-2023;
- Program razvoja poljoprivrede i ruralnih područja u okviru IPARD II program 2021-2023;
- Program podsticaja projekata u vodoprivredi;
- Program korišćenja sredstava za poslove upravljanja vodama;
- Izrada programa monitoringa voda za 2023;
- Program gazdovanja šumama,
- Agrobudžet

Subjekt revizije je donio Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede 01-041/22-7158/7 od 25. maja 2022. godine, kao i Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede broj: 01-041/22-7158/8 od 29. septembra

2022. godine. U aktu o sistematizaciji je definisan opis poslova odgovornih za realizaciju strateških ciljeva.

Zakonom o državnoj upravi („Sl.list CG“,br.78/18 i 70/21) i Uredbom o organizaciji rada državne uprave („Sl.list CG“,br.118/20 , 121/20, 1/21,2/21, 29/21, 34/21, 41/21, 85/21 i 11/22) je uređena međusobna saradnja sa subjektima nad kojima Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede vrši nadzor - nad Upravom za vode, Upravom za šume i Upravom za bezbijednost hrane,veterinu i fitosanitarne poslove.

U Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede se prati fluktuacija zaposlenih. Rukovodioci organizacionih jedinica ukazuju na potrebu preraspoređa zaposlenih, novih zapošljavanja na radna mjesta koja su ostala upražnjena zbog odlaska na druge dužnosti odnosno u penziju. Donesen je Kadrovski plan za 2022. godinu.

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je dostavilo Kadrovski plan za 2022. godinu br. 18-100/22-540/1 od 25. januara 2022. godine Ministarstvu finansija i socijalnog staranja na razmatranje. Razmatrajući dostavljenu dokumentaciju, na osnovu uvida u sredstva planirana Zakonom o budžetu za 2022. godinu, Ministarstvo finansija i socijalnog staranja u dostavljenom dopisu broj: 12-430/22-1632/1 od 28. januara 2022. godine, nije imalo primjedbe na dostavljeni Kadrovski plan.

Zaposleni u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, usavršavaju se na osnovu plana Uprave za upravljanje ljudskim resursima ranije Uprave za kadrove najviše za sljedeće teme:

- Postupanje po prijavama korupcije;
- Odnosi sa javnošću;
- Upravni postupak;
- Izrada kadrovskog plana,
- Izrada RIA obrasca

U Kadrovski informacioni sistem (HRMS) evidentiraju se sva stručna osposobljavanja za period od 01.01.-31.12.2022. godine koja su prijavljena kroz ovaj sistem kod Uprave za kadrove. U tabelarnom prikazu dati su nazivi tema, datum početka i završetka obuke, da li su realizovane kao i imena polaznika. Takođe su realizovane konferencije, okrugli stolovi, video susreti, radionice od strane SWG, OECD/SIGMA, HRI i drugih inostranih organizacija.

2. Upravljanje rizicima

Na osnovu člana 14 stav 2 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru („Sl.list Crne Gore“, 75/18) u subjektu revizije nije određeno lice za koordinaciju aktivnosti na uspostavljanju procesa upravljanja rizicima.

Registar rizika iz decembra 2018. godine donesen je kad je shodno Zakonu o državnoj upravi („Sl.list CG“,br.78/18 i 70/21) i Uredbom o organizaciji rada državne uprave („Sl.list

CG“,br.118/20 , 121/20, 1/21,2/21, 29/21, 34/21, 41/21, 85/21 i 11/22) Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede bilo organizovano kao Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja.

3. Kontrolne aktivnosti

Shodno članu 7 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru („Sl.list Crne Gore“, 75/18), odgovorno lice u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, nije odredilo lice odgovorno za koordiniranje aktivnosti na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola.

Knjiga procedura – Finansijsko upravljanje i kontrole-FMC donesena je u maju 2015. godine i sadrži sljedeća interna akta koja treba ažurirati shodno važećim propisima:

- Evidencija podataka o zbirkama podataka o ličnosti obrazac broj 1, broj: 403-448/15-3 dana 08.05.2015. godine;
- Evidencija podataka o zbirkama podataka o ličnosti obrazac broj 2, broj: 403-448/15-4 dana 08.05.2015. godine;
- Evidencija podataka o zbirkama podataka o ličnosti obrazac broj 3, broj: 403-448/15-5 dana 08.05.2015. godine;
- Evidencija podataka o zbirkama podataka o ličnosti obrazac broj 4, broj: 403-448/15-6 dana 08.05.2015. godine;
- Evidencija podataka o zbirkama podataka o ličnosti obrazac broj 5, broj: 403-448/15-7 dana 08.05.2015. godine;
- Kućni red, broj: 403-448/15-8 dana 08.05.2015. godine;
- Izjava o misiji i ključnim ciljevima Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, broj: 403-448/15-9 dana 08.05.2015. godine;
- Interno pravilo Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja za prijem i razvrstavanje pošte i postupanje po istima, broj: 403-448/15-10 dana 08.05.2015. godine;
- Interno uputstvo za sprovođenje javnih nabavki šopingom u Ministarstvu poljoprivrede i ruralnog razvoja, broj: 403-448/15-11 dana 08.05.2015. godine;
- Interno uputstvo za sprovođenje javnih nabavki u Ministrstvu poljoprivrede i ruralnog razvoja, broj: 403-448/15-12 dana, 08.05.2015. godine;
- Interno pravilo za korišćenje mobilnih telefona na teret Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, broj: 403-448/15-13 dana 08.05.2015. godine;
- Set internih pravila i procedura za uspostavljanje, sprovođenje i razvoj finansijskog upravljanja i kontrole u Ministarstvu poljoprivrede i ruralnog razvoja, broj: 103-448/15-14 dana 08.05.2015. godine;
- Interno pravilo za izradu internih akata koji se primjenjuju u Ministarstvu poljoprivrede i ruralnog razvoja, broj: 403-448/15-15 dana 08.05.2015. godine;
- Interno pravilo za odobravanje radne grupe ili drugog oblika rada u Ministarstvu poljoprivrede i ruralnog razvoja, način obrazovanja radnog tima i isplate naknada, broj: 403-448/15-16 dana 08.05.2015. godine;

- Interno pravilo o postupku odobravanja stručnog usavršavanja, broj: 403-448/15-17 dana 08.05.2015. godine;
- Interno pravilo o količini goriva za korišćenje službenih vozila Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, broj: 403-448/15-18 dana 08.05.2015. godine;
- Interno pravilo o postupku primjene Zakona o slobodnom pristupu informacijama u Ministarstvu poljoprivrede i ruralnog razvoja, broj: 403-448/15-19 dana 08.05.2015. godine;
- Interna procedura o slobodnom pristupu informacijama u Ministarstvu poljoprivrede i ruralnog razvoja, broj: 403-448/15-20 dana 08.05.2015. godine;
- Interno pravilo o radu službenika za odnose sa javnošću - PR u Ministarstvu poljoprivrede i ruralnog razvoja, broj: 403-448/15-21 dana 08.05.2015. godine;
- Interno pravilo o realizaciji mjera – javnih poziva u okviru Direktorata za IPARD plaćanja u Ministarstvu poljoprivrede i ruralnog razvoja, broj: 403-448/15-22 dana 08.05.2015. godine;
- Interno pravilo o realizaciji mjera u okviru Direktorata za ruralni razvoj u Ministarstvu poljoprivrede i ruralnog razvoja, broj: 403-448/15-23 dana 08.05.2015. godine;
- Interna procedura o blagajničkom poslovanju u Ministarstvu poljoprivrede i ruralnog razvoja, broj: 403-448/15-24 dana 08.05.2015. godine;
- Interna procedura o ostvarivanju prava na reprezentaciju, broj: 403-448/15-25 dana 08.05.2015. godine;
- Interna procedura o postupku odobravanja službenog putovanja, broj: 403-448/15-26 dana 08.05.2015. godine;
- Interna procedura za obračun i isplatu zarada, broj: 4-1/14-1 dana 27.11.2014. godine;
- Interna procedura za plaćanje faktura, broj: 4-2/14-1 dana 27.11.2014. godine;
- Interna procedura za izradu prijedlog a budžeta Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, broj: 403-448/15-27 dana 08.05.2015. godine;
- Okvir za finansijska pitanja koja se primjenjuju u Ministarstvu poljoprivrede i ruralnog razvoja, broj: 403-448/15-28 dana 08. 05.2015. godine;
- Interno pravilo o obavezi čuvanja službenog materijala i postupanja sa istim od strane zaposlenih u Ministarstvu poljoprivrede i ruralnog razvoja, broj: 403-448/15-28 dana 08.05.2015. godine

Knjiga procedura i interna akta Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede nijesu ažurirana od 08.05.2015. godine.

Shodno članu 15 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru („Sl.list Crne Gore“, 75/18), u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, razdvojene su odgovornosti kojom se sprečava da jedno lice istovremeno bude odgovorno za odobravanje, ovlašćivanje.

Karton deponovanih potpisa od 09.05.2022. godine:

1. V.J. – ministar, službenik za odobravanje;
2. V.M. – službenica za ovjeravanje;
3. V.B – službenik za odobravanje;
4. V.J. – službenik za ovjeravanje,
5. S.G. - službenik za ovjeravanje

Sistem dvojnog potpisa u kome finansijska obaveza ne može biti preuzeta ili izvršeno plaćanje bez potpisa rukovodioca subjekta i rukovodioca finansijske službe ili drugog ovlašćenog lica ne sprovodi se.

Mobilni telefoni

Kako je navedeno Internim pravilnikom iz 2015. godine određena je dozvoljena mjesečna potrošnja telefonskih impulsa koji padaju na teret Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja.

Državni revizor tokom terenskog rada nije dobio Ugovor sa operaterom o pružanju usluga elektronskih komunikacija, Odluku o dozvoljenom limitu koju treba da prati spisak zaposlenih, kojima je određena dozvoljena mjesečna potrošnja telefonskih impulsa koji padaju na teret Ministarstva, kao i izvršena plaćanja kako bi se napravio uvid da li su zaposleni koristili telefonske impulse za mobilne telefone i preko dozvoljenog limita, jer utrošene telefonske impulse iznad dozvoljenog limita zaposleni plaćaju ličnim sredstvima.

Korišćenje službenih vozila

Tokom terenskog rada državnom revizoru nijesu dati nalozi-odobrenja za korišćenje vozila Ministarstva, radi obavljanja službenih poslova koje izdaje i potpisuje ministar. Nije stavljena na uvid evidencija o korišćenju vozila na utvrđenom obrascu odnosno knjizi, nalozi za korišćenje vozila, putni nalozi - obrazac PN i nalozi za kontrolu upotrebe službenog vozila i potrošnju goriva, obrazac za kontrolu OK.

Količina goriva za korišćenje službenih vozila

Državnom revizoru nije data na uvid evidencija o utrošku goriva na mjesečnom nivou, shodno dozvoljenim količinama potrošnje goriva prema ovlašćenjima i poslovima koje obavljaju.

4. Sistem informacija i komunikacija

Godišnji izvještaj o aktivnostima na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola za 2022. godinu nije zaveden a koji je, shodno članu 18 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru („Sl.list Crne Gore“, 75/18), potrebno dostaviti Ministarstvu finansija do 15. februara tekuće godine za prethodnu godinu.

Shodno članu 52 stav 3 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru („Sl.list Crne Gore“, 75/18) i članu 3 stav 1 Pravilnika o načinu uspostavljanja sistema za otkrivanje i postupanje po obavještenjima o sumnjama na prevare u javnom sektoru („Sl.list CG“, br.049/22)

nije određeno lice za prijem i postupanje po obavještenjima o sumnjama na nepravilnosti i prevare u subjektu revizije.

Interno pravilo za izradu internih akata koji se primjenjuju u Ministarstvu broj: 403-448/15-15 od 08.05.2015. godine, kojim se propisuje način izrade internog akta kojim se bliže definišu prava i obaveze zaposlenih u Ministarstvu donosi ministar, treba ažurirati.

Nijesu donijete interne procedure koje se odnose na sigurnost informacione tehnologije Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

5. Praćenje i procjena

Na osnovu člana 18 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru („Sl.list Crne Gore“, 75/18) donešen je Pravilnik o sadržaju Godišnjeg izvještaja o aktivnostima na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola i načinu izvještavanja („Sl.list CG“,br.71/19).

U Godišnjem izvještaju o aktivnostima na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola za 2022. godinu u dijelu Praćenje i procjene navedeno je: „Poštuju se sve procedure DRI, unutrašnje revizije, eksterne i ako se ukaže na bilo kakav propust ovo Ministarstvo radi na korekciji istih“ . Međutim nije naveden broj prihvaćenih preporuka i prosječno vrijeme njihove implementacije.

Takođe je navedeno: „Subjekti nad kojim ovo Ministarstvo vrši nadzor dostavljaju godišnji izvještaj o svom radu, a po potrebi izvještavaju o funkcionisanju u određenim oblastima.

UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE IZVRŠENIH UNUTRAŠNJIH KONTROLA

Nalaz

Revizijom je utvrđeno da odgovorno lice u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede nije odredilo lice odgovorno za koordiniranje aktivnosti na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola.

Preporuka

Potrebno je da shodno članu 7 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru („Sl.list Crne Gore“, broj 75/18) **odgovorno lice u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede odredi lice odgovorno za koordiniranje aktivnosti na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola.**

Subjekt revizije u međuvremenu postupio po preporukama državnih revizora pa ova preporuka neće biti sadržana u poglavlju **Nalazi i preporuke**.

Nalaz

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede nije donijelo Plan unapređenja, upravljanja i kontrola na osnovu kojeg se vrši razvoj i sprovođenje upravljanja i kontrola.

Preporuka

Potrebno je da shodno članu 11 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru („Sl.list Crne Gore“, broj 75/18) **odgovorno lice u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, donese Plan unapređenja upravljanja i kontrola na osnovu kojeg se vrši razvoj i sprovođenje upravljanja i kontrola.**

Nalaz

U subjektu revizije nije određeno lice za koordinaciju aktivnosti na uspostavljanju procesa upravljanja rizicima.

Preporuka

Potrebno je na osnovu člana 14 stav 2 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru („Sl.list Crne Gore“, broj 75/18) **i Pravilnika o načinu vođenja i sadržaju registra za upravljanje i unutrašnje kontrole u javnom sektoru** („Sl. list Crne Gore“, broj 67/19) **odrediti lice za koordinaciju aktivnosti na uspostavljanju procesa upravljanja rizicima i uspostaviti registar rizika u elektronskoj formi i redovno ga ažurirati.**

Subjekt revizije u međuvremenu postupio po preporukama državnih revizora pa ova preporuka neće biti sadržana u poglavlju **Nalazi i preporuke**.

Nalaz

U subjektu revizije se ne sprovodi sistem dvojnog potpisa u kome finansijska obaveza ne može biti preuzeta ili izvršeno plaćanje bez potpisa rukovodioca subjekta i rukovodioca finansijske službe ili drugog ovlašćenog lica.

Preporuka

Shodno članu 15 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru („Sl.list Crne Gore“, broj 75/18) **potrebno je da se uspostavi sistem dvojnog potpisa od strane rukovodioca subjekta i rukovodioca finansijske službe ili drugog ovlašćenog lica.**

Subjekt revizije u međuvremenu postupio po preporukama državnih revizora pa ova preporuka neće biti sadržana u poglavlju **Nalazi i preporuke**.

Nalaz

Godišnji izvještaj o aktivnostima na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola za 2022. godinu nije zaveden i proslijeđen Ministarstvu finansija i socijalnog staranja do 15. februara tekuće godine za prethodnu godinu.

Preporuka

Subjekt revizije je dužan da, shodno članu 18 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru („Sl. list Crne Gore“, broj 75/18), **dostavi Godišnji izvjestaj o aktivnostima na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola Ministarstvu finansija do 15. februara tekuće godine za prethodnu godinu.**

Nalaz

Knjiga procedura – Finansijsko upravljanje i kontrole-FMC donesena je u maju 2015. godine i sadrži interna akta koja treba ažurirati shodno važećim propisima.

Preporuka

Subjekt revizije je dužan da ažurira Knjigu procedura - br. 403-448/15-8 od 08.05.2015. godine shodno važećem Zakonu o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru („Sl.list Crne Gore“, broj 75/18).

Subjekt revizije u međuvremenu postupio po preporukama državnih revizora pa ova preporuka neće biti sadržana u poglavlju **Nalazi i preporuke**.

Nalaz

U subjektu revizije nije određeno lice za prijem i postupanje po obavještenjima o sumnjama na nepravilnosti i prevare u subjektu.

Preporuka

Potrebno je shodno članu 52 stav 3 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru („Sl.list Crne Gore“, broj75/18)**, i člana 3 stav 1 Pravilnika o načinu uspostavljanja sistema za otkrivanje i postupaje po obavještenjima o sumnjama na prevare u javnom sektoru** („Sl. list Crne Gore“, broj 049/22) **odrediti lice za prijem i postupanje po obavještenjima o sumnjama na nepravilnosti i prevare u subjektu.**

Subjekt revizije u međuvremenu postupio po preporukama državnih revizora pa ova preporuka neće biti sadržana u poglavlju **Nalazi i preporuke**.

Nalaz

Shodno Pravilniku o sadržaju Godišnjeg izvještaja o aktivnostima na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola i načinu izvještavanja, nijesu popunjene postojeće kolone u Godišnjem izvještaju o aktivnostima na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola.

Preporuka

Potrebno je sve kolone u Godišnjem izvještaju o aktivnostima na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola popuniti shodno Pravilniku o sadržaju Godišnjeg izvještaja o aktivnostima na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola i načinu izvještavanja („Sl.list Crne Gore“, broj 71/19).

Nalaz

Subjekt revizije nije donio interne procedure koje se odnose na sigurnost informacione tehnologije Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

Preporuka

Potrebno je da subjekt revizije donese interne procedure koje se odnose na sigurnost informacione tehnologije, koje će biti dio Knjige procedura Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

Subjekt revizije je dostavio procedure koje se odnose na sigurnost informacione tehnologije u Direktoratu za plaćanja kao integralnom dijelu subjekta revizije ali ne i cjelinu pa preporuka ostaje i biće u Konačnom izvještaju revizije dok se donesu te procedure na nivou Ministarstva poljoprivrede i šumarstva pogotovo ako se ima u vidu obilje problema u subjektu revizije nakon hakerskog napada.

Nalaz

Državnim revizorima nije dat na uvid Ugovor sa operaterom o pružanju usluga elektronskih komunikacija, Odluka o dozvoljenom limitu koju treba da prati spisak zaposlenih, kojima je određena dozvoljena mjesečna potrošnja telefonskih impulsa koji padaju na teret Ministarstva, kao i izvršena plaćanja kako bi se napravio uvid da li su zaposleni koristili telefonske impulse za mobilne telefone i preko dozvoljenog limita, jer utrošene telefonske impulse iznad dozvoljenog limita zaposleni plaćaju ličnim sredstvima;

Preporuka

Shodno Zakonu o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru („Sl. list Crne Gore“,broj 75/18) **i Pravilniku o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja**

finansijskog upravljanja i kontrole („Sl. list Crne Gore“, broj 37/10) **potrebno je dostaviti Ugovor sa operaterom o pružanju usluga elektronskih komunikacija, Odluku o dozvoljenom limitu koju treba da prati spisak zaposlenih kojima je određena dozvoljena mjesečna potrošnja telefonskih impulsa koji padaju na teret Ministarstva, kao i izvršena plaćanja kako bi se napravio uvid i da li su zaposleni koristili telefonske impulse za mobilne telefone i preko dozvoljenog limita, koja zaposleni plaćaju ličnim sredstvima.**

Nalaz

Državnim revizorima nijesu dati na uvid nalozi-odobrenja za korišćenje vozila Ministarstva, radi obavljanja službenih poslova koje izdaje i potpisuje ministar, evidencija o korišćenju vozila na utvrđenom obrascu odnosno knjizi. Takođe nijesu dati nalozi za korišćenje vozila, putni nalozi - obrazac PN i nalozi za kontrolu upotrebe službenog vozila i potrošnju goriva, obrazac za kontrolu OK.

Preporuka

Potrebno je da shodno članu 6 Pravilnika o uslovima i načinu korišćenja službenih vozila Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, nalog-odobrenje za korišćenje službenih vozila radi obavljanja službenih poslova izdaje i potpisuje ministar. Potrebno je da Shodno članu 10 Pravilnika o uslovima i načinu korišćenja službenih vozila subjekta revizije, svaki službenik odnosno namještenik, vodi evidenciju o korišćenju vozila na utvrđenom obrascu i da najkasnije do 5-og u mjesecu dostavi podatke o potrošnji goriva i maziva.

- **Unutrašnja revizija**

Odjeljenje za unutrašnju reviziju u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede donijelo je Internu proceduru za vršenje unutrašnje revizije u Ministarstvu broj: 11-401/23-21956/1 u decembru 2023. godine.

Shodno Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede u Odjeljenju za unutrašnju reviziju zaposlene su:

M.V. Rješenjem broj: 04-100/22-13748/1 od 01. jula 2022. godine, raspoređena na mjesto rukovodilac Odjeljenja za unutrašnju reviziju, posjeduje Sertifikat za ovlašćenog unutrašnjeg revizora u javnom sektoru Crne Gore, broj: 026 od 01.12.2014. godine.

Na mjesto rukovodioca Odjeljenja za unutrašnju reviziju do 14.04.2022. godine bila je zaposlena A.P. koja je zaključenim Sporazumom o preuzimanju zaposlene između Aerodroma Crne Gore AD i Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede broj: 01-104/22-3848/1 od 15.04.2022. godine, napustila Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

Radno mjesto rukovodilac Odjeljenja za unutrašnju reviziju bilo je upražnjeno u periodu od 15.04.2022. godine do 30.06.2022. godine, što je uticalo na efikasnost rada Odjeljenja za unutrašnju reviziju.

J.K. je Rješenjem broj: 04-100/2-13753/1 od 01. jula 2022. godine, raspoređena na mjesto Starija unutrašnja revizorka u Odjeljenju za unutrašnju reviziju, posjeduje Sertifikat za unutrašnjeg revizora u javnom sektoru Crne Gore, broj: 174 od 24.05.2022. godine.

N.M. je Rješenjem broj: 04-100/22-13745/1 od 01. jula 2022. godine raspoređena na mjesto Starija unutrašnja revizorka u Odjeljenju za unutrašnju reviziju, posjeduje Sertifikat za unutrašnjeg revizora u javnom sektoru Crne Gore, broj: 144 od 24.12.2019. godine.

Shodno članu 36 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru („Sl.list Crne Gore“, br.75/18), Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede u Odjeljenju za unutrašnju reviziju nedostaju Viši unutrašnji revizor i Mlađi unutrašnji revizor. Takođe treba istaći da Starije unutrašnje revizorke J.K. i N.M. rade unutašnje revizije IPARD projekata.

Na osnovu člana 34 stav 1 tačka 2 i člana 48 stav 1 tačka 2 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru („Sč,list Crne Gore“, br.75/18) na prijedlog rukovodioca Odjeljenja za unutrašnju reviziju donešena je **Povelja unutrašnje revizije**, broj:13-401/22-14820/1 od 11.07.2022. godine.

Shodno članu 24 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru („Sl.list Crne Gore“, br.75/18) rukovodilac Odjeljenje za unutrašnju reviziju, priprema i predlaže **Strateški plan Odjeljenja za unutrašnju reviziju za 2021 – 2023 godine** na osnovu procjene rizika, broj: 13-401/21-12049/1 septembra 2021. godine.

Shodno članu 24 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru, na osnovu Strateškog plana unutrašnje revizije utvrđen je **Godišnji plan unutrašnje revizije** broj: 13-401/22-631/1 u januaru 2022. godine, koji se zasniva na dokumentovanoj procjeni rizika.

Godišnjim planom unutrašnje revizije, planirane su sljedeće revizije:

1. Praćenje napretka u sprovođenju preporuka unutrašnje revizije broj: 13-401/22-631/6 februara 2022. godine;
2. Uvjeravanje o usklađenosti procedura rada IPARD agencije za sprovođenje mjere IPARD II programa - Tehnička pomoć sa zahtjevima propisanim Sektorskim sporazumom i IPARD II programom (kontrolna samoprocjena za mjeru 9) broj: 09-307/22-761/1 dana 04.02.2022. godine;
3. Revizija zarada zaposlenih u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede broj: 401/22-631/7 dana 25.03.2022. godine;
4. Revizija procesa obračuna i isplate podrške za unapređenje morskog ribarstva u Ministarstvu poljoprivrede,šumarstva i vodoprivrede broj: 13-401/22-15739/1 dana 17.01.2023. godine;

5. Uvjeravanje o usklađenosti mjera direktne podrške sa pravilima zajedničke poljoprivredne politike Evropske unije.

Prve četiri revizije su realizovane dok revizija pod rednim brojem 5. nije sprovedena zbog čega su državni revizori dali preporuke o zapošljavanju upražnjenih mjesta shodno Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, kao i formiranju posebne organizacione jedinice za unutrašnju reviziju fondova Evropske unije i drugih donatorskih sredstava u oblasti poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, shodno Uredbi o uspostavljanju unutrašnje revizije u javnom sektoru.

Za preporuke u revizorskim izvještajima Odjeljenja za unutrašnju reviziju ima uspostavljenu bazu podataka za praćenje preporuka, implementiran je Centralni registar za praćenje sprovođenja preporuka unutrašnje revizije kao i zbirnu tabelu preporuka unutrašnje revizije.

Dokumentacija o profesionalnom usavršavanju unutrašnjih revizora uključujući rukovodioca jedinice za unutrašnju reviziju za 2022. godinu nije data na uvid državnim revizorima jer su, po izjavi rukovodioca Odjeljenja za unutrašnju reviziju, podaci uništeni sajber napadom.

Po iskazu rukovodioca Odjeljenja za unutrašnju reviziju, rukovodilac ne prisustvuje kolegijumima/ sastancima koje organizuje rukovodilac subjekta, kada se rješavaju pitanja bitna za rad unutrašnje revizije.

Shodno članu 29 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru („Sl.list Crne Gore“, br.75/18) donesen je Godišnji izvještaj o radu unutrašnje revizije i izvršenju godišnjeg plana unutrašnje revizije za 2022. godinu, br. 11-401/23-1130/1 dana 15. februara 2023. godine, koji je dostavljen Ministarstvu funansija 15.02.2023. godine.

Na osnovu člana 49 stav 1 tačka 2 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru („Sl.list Crne Gore“, br.75/18) dana 09.07.2019. godine zaključeni su sporazumi o obavljanju poslova unutrašnje revizije između:

- **Uprave za bezbijednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove i Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja**, broj: 403-1290/19-1 dana 18.02.2019. godine;

- **Uprave za vode i Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja,** broj: 403-1290/19-1 dana 18.02.2019. godine;

- **Uprave za šume i Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja,** broj: 403-1290/19-1 dana 18.02.2019. godine.

U periodu od potpisivanja Sporazuma o obavljanju poslova unutrašnje revizije do danas nije izvršena nijedna unutrašnja revizija Uprava za bezbijednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, Uprave za vode i Uprave za šume od strane Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

Tokom terenskog rada, državnom revizoru dat je Izvještaj o sagledavanju rada Odjeljenja za unutrašnju reviziju Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja. Sagledavanje kvaliteta obavili su predstavnici Direktorata za centralnu harmonizaciju Ministarstva finansija. Sagledavanje kvaliteta obavljeno je 28. novembra 2017. godine. Dokument je potpisan i ovjeren ali nije zaveden. Po iskazu rukovoditeljke Odjeljenja za unutrašnju reviziju, original dokument je otuđen a kopija dokumenta je dostavljena iz Ministarstva finansija, koja nije zavedena.

Nestanak kompjutera prijavljen je Upravi policije broj: 16-404/20-12014/1 dana 19. oktobra 2020. godine.

Izvještaj o rezultatima stalnog nadzora i periodičnog samoprocjenjivanja unutrašnje revizije nije rađen za 2022. godinu, već za 2023. godinu, broj: 11-401/25-12724 od 20.07.2024. godine.

Takođe, Program obezbeđenja i unapređenja kvaliteta unutrašnje revizije nije sačinjen za 2022. godinu, već za 2023. godinu, broj: 11-401/23-20810/1 od 23.10.2023. godine.

UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE ODJELJENJA ZA UNUTRAŠNJU REVIZIJU

Nalaz

U Odjeljenju za unutrašnju reviziju subjekta revizije nijesu popunjena radna mjesta višeg unutrašnjeg revizora i mlađeg unutrašnjeg revizora.

Preporuka

Shodno članu 36 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru („Sl.list Crne Gore“, broj 75/18), **potrebno je u Odjeljenju za unutrašnju reviziju zaposliti višeg unutrašnjeg revizora i mlađeg unutrašnjeg revizora, kako bi Odjeljenje za unutrašnju reviziju moglo da realizuje sve planirane revizije Godišnjim planom Odjeljenja za unutrašnju reviziju.**

Nalaz

Nije urađena ni jedna revizija od 2019. godine od kada su zaključeni Sporazumi o obavljanju poslova unutrašnje revizije Uprave za šume, Uprave za vode i Uprave za bezbijednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove.

Preporuka

Obzirom da od 2019. godine od kada su zaključeni sporazumi o obavljanju poslova unutrašnje revizije Uprave za šume, Uprave za vode i Uprave za bezbijednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, nije urađena ni jedna revizija, potrebno je Godišnjim planom unutrašnje revizije, planirati revizije istih ili predložiti

formiranje posebnog Odjeljenja za unutrašnju reviziju u navedenim upravama radi efikasnije unutrašnje kontrole.

V IMOVINA

Formiranje popisnih komisija

Na osnovu člana 44 Zakona o državnoj imovini („Sl. list Crne Gore“, br.21/19 i 40/11) i člana 8 Internog pravila o evidenciji državne imovine, ministar poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je donio Rješenje br. 16-427/23-1061/1 dana 15. februara 2023. godine o formiranju Komisije za popis nepokretne i pokretne imovine Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede sa stanjem na dan 31.12.2022. godine.

Uvidom u navedeno Rješenje o formiranju Komisije za popis nepokretne i pokretne imovine utvrđene su sljedeće nepravilnosti i nedostaci:

- Rješenje o formiranju Komisije za popis nepokretne i pokretne imovine br. 16-427/23-1061/1 doneseno je 15. februara 2023. godine, a popis se vrši sa stanjem na dan 31. decembar 2022. godine;

Popisna komisija je u sastavu:

- E.G., predsjednik komisije,
- S.G., član,
- D.Š. član.

S.G., Načelnik Direkcije za računovodstvo, budžet i izvršavanje plaćanja u Direktoratu za plaćanje i D.Š., Samostalna savjetnica I za direktna plaćanja u Direkciji za stočarstvo ne mogu biti članovi Komisije kao lica koja rukuju imovinom koja je predmet popisa, kao ni njihovi neposredni rukovodioci kao ni lica koja vrše plaćanja i vode evidenciju imovine.

Shodno Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, u okviru Direkcije za savjetodavne poslove u oblasti biljne proizvodnje, formirane su kancelarije za savjetodavne poslove u Podgorici, na Cetinju, u Baru, u Ulcinju, u Herceg Novom, u Nikšiću, u Bijelom Polju, u Beranama i u Pljevljima. U okviru Direkcije za savjetodavne poslove u oblasti stočarstva formirane su kancelarije za savjetodavne poslove u opštinama kao i za biljnu proizvodnju izuzev na Cetinju, u Ulcinju i Herceg Novom.

Revizijom je utvrđeno da nijesu formirane popisne komisije za popis imovine po kancelarijama po opštinama za savjetodavne poslove u oblasti biljne proizvodnje i po kancelarijama po opštinama za savjetodavne poslove u oblasti stočarstva.

Rješenje o formiranju popisne komisije je doneseno na osnovu člana 8 Internog pravila o evidenciji državne imovine. Interno pravilo nije dato državnim revizorima na uvid, a nije ni dio Knjige procedura Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

Utvrđeno je da nije formirana Komisija za popis blagajne, računa kod banaka i obaveza. Takođe nijesu popisani računi kod banaka i obaveza.

Shodno članu 3 Pravilnika o razvrstavanju materijalne i nematerijalne imovine po grupama i metodama za utvrđivanje amortizacije budžetskih i vanbudžetskih korisnika („Sl.list RCG“, br. 32/03) obračun amortizacije materijalne i nematerijalne imovine vrši se na obrascu „AO“.

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede nije shodno navedenom članu izvršilo obračun amortizacije materijalne i nematerijalne imovine na obrascu „AO“.

Shodno članu 7 Uputstva o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini („Sl.list Crne Gore“, br.47/11) popis se vrši na Obrascu PL.

Komisija za popis nepokretne i pokretne imovine je pripremila Izvještaj o popisu pokretne i nepokretne imovine, popis blagajne, računa kod banaka i obaveza i usaglašavanje stvarnog stanja sa knjigovodstvenim stanjem, koji nije zaveden u Arhivi Ministarstva.

Nakon razmatranja izvještaja o popisu pokretne i nepokretne imovine sa stanjem na dan 31.12.2022. godine donesena je Odluka o usvajanju popisnog elaborata, koji nije zaveden u arhivi Ministarstva.

Komisija je utvrdila da je stanje u blagajni Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede na dan 31.12.2022. godine 0,00€.

Nalaz

Konstatuje se da nije izvršen popis sredstava na računima kod banaka, popis obaveza i nije usaglašeno stanje popisa sa knjigovodstvenom evidencijom jer se u računovodstvu ne vodi evidencija pokretne i nepokretne imovine već samo u excel-u postoji tabela osnovnih sredstava koja se koristi za unos podataka prilikom popisa i obračuna amortizacije.

Državnom revizoru tokom terenskog rada nije dato knjigovodstveno stanje osnovnih sredstava na osnovu kojih je Popisna komisija sravnila stanje utvrđeno popisom.

Preporuka

Potrebno je da se prilikom popisa izvrši popis sredstava na računima kod banaka, popis obaveza i usaglasi stanje popisa sa knjigovodstvenom evidencijom koju treba uspostaviti jer se u računovodstvu ne vodi evidencija pokretne i nepokretne imovine.

Popisna komisija dala je prijedlog za otpis osnovnih sredstava, nepokretnih i pokretnih stvari, sa sadašnjom vrijednošću u iznosu od 2.635,59€, koje čine osnovna sredstva sa stanjem na dan 31.12.2022. godine.

Na osnovu člana 44 i 48 Zakona o državnoj imovini, člana 14 Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u držanoj svojini kao i člana 8 Uputstva o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini, donesena je

Odluka o rashodovanju dijela osnovnih sredstava u iznosu od 2.635,59€, koja nije zavedena u arhivi Ministarstva.

Shodno članu 9 Uredbe o načinu vođenja pokretnih i nepokretnih stvari o popisu stvari u državnoj svojini („Sl. list Crne Gore“, br.13/10) nadležnom organu se dostavljaju podaci o pokretnim i nepokretnim stvarima na propisanim obrascima:

- Obrascu „ PS-1“ za pokretne stvari,
- Obrascu „ PS-2“ za pokretne stvari,
- Obrascu „ NS-1“ za nepokretne stvari,
- Obrascu „ NS-2“ za nepokretne stvari.

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede nije, shodno navedenom članu 9, dostavilo podatke o pokretnoj i nepokretnoj imovini, na propisanim obrascima organu nadležnom za poslove imovine, do kraja februara tekuće godine za prethodnu godinu.

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede dostavilo je Upravi za katastar i državnu imovinu dopis broj: 16-427/23-1061 od 01.03.2023. godine, kojim ih obavještavaju da su dostavili sljedeća dokumenta:

- Bela obrazac Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede;
- Izvještaj o popisu pokretne i nepokretne imovine, popis blagajne, računa kod banaka, obaveza i usaglašavanje stvarnog stanja sa knjigovodstvenim stanjem za 2022. godinu;
- Odluka o usvajanju popisnog elaborata;
- Odluka o rashodovanju/otpisu osnovnih sredstava;
- Tabelarni prikaz imovine;
- Zbirna Excel tabela inventara;
- Nabavljena roba u 2022. godini;
- Otpis inventara za 2022. godinu i
- Vozila i mašine na upravljanje i korišćenje Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

Stanje imovine Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede na dan 31.12.2022. godine

Institucija	Nabavna vrijednost	Ispravka vrijednosti	Sadašnja vrijednost
MPŠV	2.192.640,52	1.022.505,87	1.170.917,09
Vozila i mašine u vlasništvu MPŠV	1.726.288.16	793.146,68	888.406.00
Ukupno:	3.918.928,68	1.815.652,55	2.059.323.09

Za transportna sredstva, odnosno vozila i mašine u vlasništvu Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, nabavna vrijednost iznosi 1.726.288,16€, ispravka vrijednosti iznosi 793.146,68€, dok sadašnja vrijednost iznosi 888.406,00€.

Za ostala osnovna sredstva nabavna vrijednost iznosi 2.192.640,52€, ispravka vrijednosti iznosi 1.022.505,87€, dok sadašnja vrijednost iznosi 1.170.917,09€.

Popisna komisija je sravnjenjem stanja utvrđenog popisom sa knjigovodstvenim stanjem, konstatovala da su tokom 2022. godine nabavljena nova osnovna sredstva u iznosu od 32.465,39€.

Državni revizor je tokom terenskog rada dobio dokumentaciju za nabavku opreme u ukupnom iznosu od 37.442,90€, što ukazuje da prilikom popisa nijesu evidentirana sva novonabavljena sredstva. Obzirom da se ne vodi knjigovodstvena evidencija osnovnih sredstava, državni revizor se nije mogao uvjeriti u tačnost dobijenih podataka.

Popis službenih vozila ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede

Opis sredstva	Ulica i broj	Registarski broj tablica
A	Zaduženo	
Audi A6	Podgorica-Kabinet ministra	PG CG 026
OPEL ANTARA ENJOY, AWD D 2,2 MT6 s/s	Podgorica-Igor Nišavić	PG MN 508
Chevrolet CRUZ	Podgorica-Slobo Petrović, kurir	PG MN 705
Opel Antara 2,0 Diz.	Podgorica-Krsto Radenović, sekretar	PG MN 581
OPEL ANTARA ENJOY, AWD D 2,2 MT6 s/s	Podgorica-Salih Gjonbalaj, sekretar	PG MN 514
Dacia Duster Comfort Blue DCI 115 4x (bijela)	Kabinet ministra	PG CG N68
HUNDAI TUXON	Podgorica-Kabinet ministra	PG CG H79
OPEL ANTARA ENJOY, AWD D 2,2 MT6 s/s	Podgorica-Andrija Delić, sekretar	PG MN 493
Chevrolet CRUZ	Podgorica-Kabinet ministra	PG MN 699
NISSAN Pathfinder (donacija)	Podgorica, Milorad Ceković, vozač	PG MN 532
Odjeljenje za savjetodavne poslove u stočarstvu		
Dacia Duster Comfort Blue DCI 115 4x (bijela)	Podgorica	PG CG J01
Dacia Duster Comfort Blue DCI 115 4x (bijela)	Pljevlja-Milka Terzić	PG CG J03
Dacia Duster Comfort Blue DCI 115 4x (bijela)	Bijelo Polje-Momčilo Kuveljić	PG CG J02
Chevrolet AVEO 4 DR 1AK69G658	Podgorica-SSS Gojko Babović	PG MN 560
Chevrolet CAPTIVA 1Cf26M5G7, LT 2,0 Diz.	Podgorica-Služba za selekciju stoke	PG MN 559
Chevrolet CAPTIVA 1Cf26M5G7, LT 2,0 Diz.	Nikšić	PG MN 570
Chevrolet CAPTIVA 1Cf26M5G7, LT 2,0 Diz.	Berane-Ljilja Martić	PG MN 562
Chevrolet AVEO 4 DR 1AK69G658	Bar-SSS/Vitomir Zindović	PG MN 566
Odjeljenje za savjetodavne poslove u biljnoj proizvodnji		
Dacia Duster Comfort Blue DCI 115 4x (bijela)	Podgorica-SSBP/	PG CG H98
Dacia Duster Comfort Blue DCI 115 4x (bijela)	Podgorica-SSBP/Dragana Radunović	PG CG H99
Chevrolet AVEO 4 DR 1AK69G658	Podgorica-Savjetodavna služba u BP	PG MN 563
Dacia Duster Comfort Blue DCI 115 4x (bijela)	Berane-Ivona Jočić	PG CG H92
Chevrolet CAPTIVA 1Cf26M5G7, LT 2,0 Diz.	Nikšić-Savjetodavna služba u BP	PG MN 569
Dacia Duster Comfort Blue DCI 115 4x (bijela)	Berane-Ivona Jočić	PG CG H92
Chevrolet CAPTIVA 1Cf26M5G7, LT 2,0 Diz.	Bijelo Polje-Savjetodavna služba u BP	PG MN 568
Chevrolet AVEO 4 DR 1AK69G658	Bar-SSBP/Slavica Kontić	PG MN 572
Chevrolet CAPTIVA 1Cf26M5G7, LT 2,0 Diz.	Cetinje-SS BP-Danijela Zuber	PG MN 567
Chevrolet AVEO 4 DR 1AK69G658	Herceg Novi-Savjetodavna služba u BP	PG MN 571
Poljoprivredna inspekcija		
Opel MOKA	Podgorica-Ivan Knežević	PG CG F45
Škoda FABIA	Nikšić-poljoprivredna inspekcija	PG MN 287
Opel MOKA	Pljevlja-poljoprivredna inspekcija	PG CG F44
Toyota RAW 4	Bijelo Polje-poljoprivredna inspekcija	PG CG 902
FIAT Grande punto	Bar-poljoprivredna inspekcija/Zoran Dašić	PG MN 306
Opel MOKA	Bar-inspekcija za ribarstvo	PG CG F47
Opel MOKA	Plav-poljoprivredna inspekcija	PG CG F43
Opel MOKA	Herceg Novi-Miomir Žeko Tapušković	PG CG F56
Direktorat za plaćanja		
Chevrolet CAPTIVA	Podgorica-Marko Radonjić	PG MN 704
ISUZU D-max	Podgorica-Direktorat za plaćanja	PG CG H21
ISUZU D-max	Podgorica-Direktorat za plaćanja	PG CG H22
ISUZU D-max	Podgorica-Direktorat za plaćanja	PG CG H23
ISUZU D-max	Podgorica-Direktorat za plaćanja	PG CG H20
Golf IV (donacija)	Podgorica-Direktorat za plaćanja	PG CG 401
Dacia Duster Comfort Blue DCI 115 4x (bijela)	Direktorat za plaćanje/Terenska kontrola	MK CG 051
Direktorat za ribarstvo		
Chevrolet CRUZ	Podgorica-Katarina Burzanović (ribarstvo)	PG MN 698
Dacia Duster Comfort Blue DCI 115 4x (bijela)	Direktorat za ribarstvo/Igor Vujović	PG CG P16
Fiat PUNTO (donacija)	Direktorat za ribarstvo/Ivan Knežević	PG MN 286
Opel MOKA	Podgorica, Andrijana Rakocević, direktorat za ruralni raz	PG CG G57
Dacia Duster Comfort Blue DCI 115 4x (bijela)	Miroslav Cimbaljević, direktorat za poljoprivredu	PG CG H95
Dacia Duster Comfort Blue DCI 115 4x (bijela)	Darko Stijepović-Agro biznis centar Žabljak	
Chevrolet CRUZ	Podgorica-Željko Furtula, direktorat za vodoprivredu	PG MN 701
Ford everst xlt	Podgorica-Direktorat za šumarstvo	PG CG 911
Chevrolet CAPTIVA 1Cf26M5G7, LT 2,0 Diz.	Podgorica-Darko Stojanović (šumarstvo)	PG MN 561
Chevrolet CRUZ	Podgorica-Ranko Kankaraš (šumarstvo)	PG MN 697
Opel MOKA	Podgorica-Monteorganica/Jovan Nikolić	PG CG G42
Uprava za šume		
Opel MOKA	Uprava za šume - Plav	PG CG G34
Opel MOKA	Uprava za šume - Gusinje	PG CG G35
Opel MOKA	Uprava za šume - Pljevlja	PG CG G36
Opel MOKA	Uprava za šume - Pljevlja	PG CG G58
Opel MOKA	Uprava za šume - Pljevlja	PG CG G39
Opel MOKA	Uprava za šume - Pljevlja	PG CG G40
Opel MOKA	Uprava za šume - Pljevlja	PG CG G41
Opel MOKA	Uprava za šume - Pljevlja	PG CG G47
Opel MOKA	Uprava za šume - Pljevlja	PG CG G56
Opel MOKA	Uprava za šume - Berane	PG CG G37
Opel MOKA	Uprava za šume - Petnjica	PG CG G38
Opel MOKA	Uprava za šume - Nikšić	PG CG G45
Opel MOKA	Uprava za šume - Žabljak	PG CG G46
Opel MOKA	Uprava za šume - Kolašin	PG CG G48
Opel MOKA	Uprava za šume - Mojkovac	PG CG G49
Opel MOKA	Uprava za šume - Bijelo Polje	PG CG G50
Opel MOKA	Uprava za šume - Rožaje	PG CG G55
Opel MOKA	Uprava za šume - Rožaje	PG CG G61
Opel MOKA	Uprava za šume - Plužine	PG CG G59
Opel MOKA	Uprava za šume - Podgorica	PG CG G60
Kamion MERCEDES Altego 13.18 (mašinski prsten)	Nikšić (NK, ŠA, PŽ)	PG CG 579
Kamion MERCEDES Altego 13.18 (mašinski prsten)	Berane (BA, AN, PL, GS, RO, PT)	PG MN 681
Kamion MERCEDES Altego 13.18 (mašinski prsten)	Pljevlja (Pljevlja i Žabljak)	PG MN 680
Kamion MERCEDES Altego 13.18 (mašinski prsten)	Bijelo Polje (BP, KŠ i MK)	PG CG 678
UKUPNO: A		
B		
Mašine (mašinski prsteni)		
Kombinirka CAT 428	Nikšić (NK, ŠA, PŽ)	
Valjak vibracioni	Nikšić (NK, ŠA, PŽ)	
Grejder	Nikšić (NK, ŠA, PŽ)	
Kombinirka CAT 428	Berane (BA, AN, PL, GS, RO, PT)	PG AB 11
Valjak vibracioni	Berane (BA, AN, PL, GS, RO, PT)	
Grejder	Berane (BA, AN, PL, GS, RO, PT)	
Valjak vibracioni	Pljevlja (Pljevlja i Žabljak)	PG AB 21
Grejder	Pljevlja (Pljevlja i Žabljak)	PG AB 17
Kombinirka CAT 428	Žabljak (Pljevlja i Žabljak)	PG AB 13
Kombinirka CAT 428	Bijelo Polje (BP, KŠ i MK)	
Valjak vibracioni	Bijelo Polje (BP, KŠ i MK)	
Grejder	Bijelo Polje (BP, KŠ i MK)	

Dvadeset (20) vozila tipa „Opel moka“ koristi i održava Uprava za šume, a nalaze se u popisnim listama Ministarstva što će se u narednom periodu korigovati u skladu sa zahtjevom Uprave za šume.

Uprava za šume je uputila Zahtjev broj: 05-430/21-1428/1 dana 27. aprila 2021. godine, Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede u kojem navodi da je krajem 2018. godine dobila 20 vozila marke „Opel Moka“ od strane Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja.

Predmetna vozila Uprava za šume su evidentira kroz popis brojčano po broju registarskih oznaka i broju šasije, ali ne i vrijednosno jer su plaćena od strane Ministarstva. Shodno navedenom Uprava za šume predlaže da se pokrene zakonska procedura kojom se predmetna vozila daju na trajno korišćenje sa informacijama o nabavnoj vrijednosti što je uslov za pravilnu evidenciju osnovnih sredstava.

Mašine koje su evidentirane u tabeli pod B tj. 4 kombinirke CAT 428, 4 vibraciona valjka, 4 grejdera i 4 kamiona Altego 13.18 su dodijeljene opštinama kroz projekat IPA 2009 – Podrška mreži ruralnih puteva na sjeveru Crne Gore još 2011. godine.

Kako bi se efikasnije iskoristile mašine, osnovana su četiri Mašinska prstena na osnovu kojih su potpisani Sporazumi između Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i opština i to:

1. Sporazum o uspostavljanju Mašinskog prstena broj: 325/10-0206-1990/64 od 10.12.2010. godine, opštine Nikšić, Šavnik i Plužine;
2. Sporazum o uspostavljanju Mašinskog prstena broj: 325/10-0206-1990/65 od 10.12.2010. godine, opštine Berane, Andrijevica, Rožaje i Plav;
3. Sporazum o uspostavljanju Mašinskog prstena broj: 325/10-0206-1990/68 od 12.01.2011. godine, opštine Pljevlja i Žabljak i
4. Sporazum o uspostavljanju Mašinskog prstena broj: 325/10-0206-1990/50 od 10.11.2010. godine, opštine Bijelo Polje, Kolašin i Mojkovac.

Potpisan je Memorandum o razumijevanju između Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i Zajednice opština Crne Gore, postignuta je saglasnost opština na sjeveru Crne Gore o formiranju i zajedničkom radu na upravljanju i održavanju mašinskih prstenova potpisivanjem odgovarajućih sporazuma.

Finansijski sporazum propisuje da u periodu od 5 godina nema otuđenja mašina što zapravo znači da ostaju u vlasništvu Ministarstva. To znači da Ministarstvo treba da snosi troškove registracije i osiguranja, koje će poslije kroz formu Ugovora o zakupu između vlasnika - Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i zakupoprimca - opština, mašinski prsten prebaciti na opštine.

Novonabavljena sredstva

Uvidom u novonabavljena sredstva utvrđeno je sljedeće:

- Po predračunu "Dr Trade" doo - Podgorica broj: 10-780, zavodni broj: 10-402/22-15911/5 od 13.12.2022. godine, nabavljena je kancelarijska oprema u iznosu od 3.723,17€;
- Po predračunu "Dr Trade" doo - Podgorica broj: 10-781, zavodni broj: 10-402/22-15911/3 od 13.12.2022. godine nabavljena je kancelarijska oprema u iznosu od 3.490,12€;
- Po predračunu "Dr Trade" doo - Podgorica broj: 10-779, zavodni broj: 10-402/22-15911/1 od 13.12.2022. godine nabavljena je kancelarijska oprema u iznosu od 1.438,57€;
- Po računu "Dr Trade" doo - Podgorica broj: JB115XZ653/96/2023/OU422LF508, od 31.01.2023. godine i ponudi zavodni broj: 05-402/22-2819/7/1 od 23.12.2022. godine nabavljena je kancelarijska oprema u iznosu od 3.470,16€.

Nalaz

Plaćanje je izvršeno na osnovu ponude a račun je dostavljen tek 31.01.2023. godine, što nije u skladu sa propisima jer se plaćanje može vršiti na osnovu predračuna ili računa za godinu u kojoj su sredstva nabavljena.

Po ponudi "Dr Trade" doo – Podgorica, broj: 053 aG OD 22.03.2022. zavodni broj: 16-318/22-2813/1, nabavljena je kancelarijska oprema u iznosu od 1.287,20€. Faktura nije dostavljena na uvid. **Ovo plaćanje je izvršeno takođe na osnovu dostavljene ponude, a ne predračuna ili računa.**

Za sve ove nabavke nije se postupalo shodno načinu sprovođenja jednostavnih nabavki već je izvršeno plaćanje sa pozicije subvencije - konto 4181. Takođe, računi nijesu potpisani od lica koja su izvršila prijem robe, a račune ne prate otpremnice.

Preporuka

Potrebno je da se nabavka osnovnih sredstava vrši shodno Zakonu o budžetu tekuće godine, Pravilniku o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština („Sl. list Crne Gore", br.072/16,106/20 i 080/21), **Pravilniku o načinu sprovođenja jednostavnih nabavki** („Sl. list. Crne Gore", br. 051/21), **Internoj proceduri za plaćanje faktura br: 4-2/14-1 od 27.11.2014. godine, koju treba ažurirati.**

Subjekt revizije u međuvremenu postupio po preporukama državnih revizora pa ova preporuka neće biti sadržana u poglavlju **Nalazi i preporuke**.

Jedino je nabavka opreme u iznosu od 387,68€ predračun br. 10-327 "Dr Trade" doo – Podgorica, zavodni broj: 02-402/20-2819/4 od 14.06.2022. godine, plaćena sa pozicije 4415-Kancelarijska oprema, shodno Pravilniku o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština („Sl.list Crne Gore", br.072/16,106/20 i 080/21).

Aktuelnim planom nabavki MIDAS 2 projekta, odobrenim od strane Svjetske Banke 14.03.2022. godine, predviđena je nabavka IT serverske opreme za Direktorat za plaćanja – stavka broj: 1.2.1.5.2 Upgradestorage capacity – HDD for 3PAR and tapes for Tope Library (Unapređenje skladišnih kapaciteta – HDD za 3 Par i trake za obilježavanje. Sproveden je proces nabavke i Ugovor je potpisan 20.05.2022. godine, broj: 1-307/22-143/53 u iznosu od 23.646,00€, račun br. 266/2022 od 07.07.2022. godine.

Oprema je u skladu sa ugovorom isporučena 07.07.2022. godine. Isporuku je pratila sva potrebna dokumentacija (otpremnica, garantni list, zapisnik o kvantitativnoj primopredaji opreme).

UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE KOD POKRETNIH I NEPOKRETNIH STVARI

Nalaz

Nije donešeno Interno pravilo o evidenciji i popisu državne imovine Ministrstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

Preporuka

Potrebno je da subjekt revizije donese Interno pravilo o evidenciji i popisu državne imovine Ministrstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

Subjekt revizije u međuvremenu postupio po preporukama državnih revizora pa ova preporuka neće biti sadržana u poglavlju **Nalazi i preporuke**.

Nalaz

Nije donešeno rješenje o formiranju Popisne komisije do 31. decembra godine za koju se vrši popis.

Preporuka

Potrebno je da se rješenje o formiranju Komisije za popis nepokretne i pokretne imovine donese prije dana otpočinjanja popisa imovine i obaveza, najkasnije do 31. decembra za godinu za koju se vrši popis.

Nalaz

Nije formirana Komisija za popis blagajne, računa kod banaka i obaveza. Takođe, nije formirana komisija za popis imovine kancelarija za savjetodavne poslove u stočarstvu i savjetodavne poslove u biljnoj proizvodnji.

Preporuka

Potrebno je da se u subjektu revizije formira komisija za popis blagajne, računa kod banaka i obaveza i donesu rješenja članovima komisija. Takođe je potrebno da se formiraju komisije za popis imovine kancelarija za savjetodavne poslove u stočarstvu i savjetodavne poslove u biljnoj proizvodnji i donesu rješenja članovima komisija. Popisne komisije moraju imati najmanje tri člana.

Nalaz

Utvrđeno je da članovi popisne komisije obavljaju finansijske i računovodstvene poslove.

Preporuka

Shodno članu 5 Pravilnika o načinu i rokovima za vršenje popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem („Sl. list Crne Gore“, broj 34/09) **članovi Komisije ne rukuju imovinom, odnosno nijesu zadužena imovinom koja se popisuje, ne vode evidenciju imovine.**

Nalaz

U računovodstvu se ne vodi evidencija pokretne i nepokretne imovine već u tabeli u excel-u u elektronskoj formi. Nadležnom organu nijesu dostavljeni podaci o pokretnim i nepokretnim stvarima na propisanim obrascima do kraja februara tekuće godine za prethodnu godinu:

- Obrascu „ PS-1“ za pokretne stvari,
- Obrascu „ PS-2“ za pokretne stvari,
- Obrascu „ NS-1“ za nepokretne stvari,
- Obrascu „ NS-2“ za nepokretne stvari.

Preporuka

Potrebno je shodno članu 9 Uredbe o načinu vođenja pokretnih i nepokretnih stvari o popisu stvari u državnoj svojini („ Sl. list Crne Gore“, br.13/10) **nadležnom organu dostaviti podatke o pokretnim i nepokretnim stvarima na propisanim obrascima do kraja februara tekuće godine za prethodnu godinu.**

VI JAVNE NABAVKE

Plan javnih nabavki za 2022. godinu br. 19-426/22-360/1 od 20. januara 2022. godine je donešen u zakonskom roku uz saglasnost Ministarstva finansija. Procijenjena vrijednost javne nabavke iznosi 523.603,35 €, PDV iznosi 81.171,65 € (ukupna vrijednost plana je 604.775,00 €).
Izmjenom br. 1 na plan javnih nabavki za 2022. godinu br. 19-426/22-360/4 od 17. maja 2022. godine određena je procijenjena vrijednost nabavke u iznosu od 936.826,49 €; PDV iznosi 167.948,51 € (ukupna vrijednost plana je 1.104.775,00 €). Izmjena plana je izvršena uz saglasnost Ministarstva finansija.

Tabelarni prikaz: Planirane javne nabavke u 2022. godini

Predmet javne nabavke	Ukupna vrijednost (procijenjena + PDV)	Vrsta postupka	Broj postupaka nabavki	Izvor finansiranja
Robe	760.808,00	Otvoreni postupak	6	Budžet Crne Gore
		Jednostavne nabavke	2	
Usluge	343.967,00	Otvoreni postupak	4	
		Jednostavne nabavke	21	
∑	1.104.775,00			

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je dana 08.02.2023. godine sačinilo Statistički izvještaj o sprovedenim javnim nabavkama i zaključenim ugovorima o javnim nabavkama, kao i Izvještaj o sprovedenim nabavkama i zaključenim ugovorima/računima za jednostavne nabavke. Prikazano je da je u 2022. godini sprovedeno:

- 5 otvorenih postupaka čija je ukupna ugovorena vrijednost 720.517,60 € sa PDV-om,
- 7 jednostavnih nabavki pojedinačne vrijednosti od 5.000,00 € do 20.000,00 € čija je ukupna ugovorena vrijednost 69.106,93 € sa PDV-om, i
- 271 postupak jednostavnih nabavki pojedinačne vrijednosti ispod 5.000,00€ čija je ukupna ugovorena vrijednost 112.052,47 € sa PDV-om

Tabelarni prikaz sprovedenih postupaka nabavki u 2022. godini

Vrsta postupka javne nabavke	Procijenjena vrijednost	Ugovorena vrijednost	Broj postupaka
Otvoreni postupak	721.309,96	720.517,60	5
Jednostavne nabavke ≥ 5.000,00 €	70.661,16	69.106,93	7
Jednostavne nabavke < 5.000,00 €	/	112.052,47	271

Revizijom su obuhvaćeni sljedeći otvoreni postupci javnih nabavki:

Otvoreni postupak javne nabavke 50000 doza sjemena za vještačko osjemenjivanje krava i 12000 litara tečnog azota

Tenderska dokumentacija broj 05/22 za otvoreni postupak za nabavku 50000 doza sjemena za vještačko osjemenjivanje krava i 12000 litara tečnog azota je objavljena na Portalu javnih nabavki dana 27. jula 2022. godine.
Predmet javne nabavke, prema jedinstvenom rječniku javnih nabavki, je CPV 03111000 – Sjeme, CPV 24111700 – Azot.
Procijenjena vrijednost iznosi 205.607,48 € bez PDV-a.
U predmetnom postupku javne nabavke ponudu je dostavio jedan ponuđač.
Ugovor o nabavci je zaključen sa ponuđačem "Genostar Rinderbesamung GmbH" Bergland - Austrija. Ugovorena vrijednost iznosi 205.217,60 € bez PDV-a, a PDV iznosi 14.365,23 €.

Otvoreni postupak javne nabavke usluge – Izrada Strategije razvoja šumarstva

Tenderska dokumentacija broj 08/22 za otvoreni postupak za nabavku usluge Izrada Strategije razvoja šumarstva je objavljena na Portalu javnih nabavki dana 19. oktobra 2022. godine.
Predmet javne nabavke, prema jedinstvenom rječniku javnih nabavki, je CPV 71241000 - Studije izvodljivosti, savjetodavne usluge, analize.
Procijenjena vrijednost iznosi 33.057,85 € bez PDV-a.
Ugovor o nabavci je zaključen sa ponuđačima (konsultantima) koji su podnijeli zajedničku ponudu. Ugovorena vrijednost iznosi 33.007,00 € bez PDV-a. PDV: 6.931,47 €.

Nalaz

U pozivu za nadmetanje i odluci o izboru najpovoljnije ponude utvrđen je rok plaćanja 15 dana od dana ispostavljanja fakture.
Ugovorom za usluge izrade Strategije šumarstva br. 19-426/22-1221/5 od 16. decembra 2022. godine određena je isplata ugovorene cijene usluge u sljedećim rokovima: 50% ugovorene cijene u roku od 15 dana od dana potpisivanja ugovora i 50% ugovorene cijene nakon isporučivanja dokumenta od strane Izvršioca Naručiocu. U predmetnom slučaju ugovoreni rok plaćanja nije u skladu sa rokom koji je zahtijevan tenderskom dokumentacijom.

Preporuka

Ugovoreni rok plaćanja treba da bude u skladu sa rokom plaćanja koji je naveden u tenderskoj dokumentaciji, izabranoj ponudi i odluci o izboru najpovoljnije ponude shodno članu 149 Zakona o javnim nabavkama ("Sl. list CG", br. 74/19).

Otvoreni postupak javne nabavke plastenika

Tenderska dokumentacija broj 09/22 za otvoreni postupak za nabavku i distribuciju plastenika je objavljena na Portalu javnih nabavki dana 10. novembra 2022. godine.
Predmet javne nabavke, prema jedinstvenom rječniku javnih nabavki, je CPV 03000000 - Poljoprivredni proizvodi, proizvodi farmerstva, ribarstva, šumarstva i srodni proizvodi. Procijenjena vrijednost iznosi 413.223,14 € bez PDV-a.
Opis predmeta javne nabavke: Nabavka plastenika tunelskog tipa za proizvodnju povrća, što podrazumjeva nabavku kompozitnih lukova, najlona i kopči, odnosno opreme neophodne za uspostavljanje plastenika površine 50 metara kvadratnih. Predmet tendera je i distribucija plastenika u sve crnogorske opštine.
U predmetnom postupku javne nabavke ponudu je dostavio jedan ponuđač.
Ugovor o nabavci je zaključen sa ponuđačem "Zeleni vrtovi" DOO Podgorica. Ugovorena vrijednost iznosi 413.100,00 € bez PDV-a, a PDV iznosi 86.751,00 €.

Nalaz

U pozivu za nadmetanje i odluci o izboru najpovoljnije ponude je navedeno:
- Rok za izvršenje ugovora ne može biti veći od 60 dana od dana zaključivanja ugovora,
- Rok plaćanja je 15 dana od dana ispostavljanja fakture.

U Ugovoru za nabavku i distribuciju plastenika br. 19-426/22-1737/4 od 22. decembra 2022. godine ugovoren je rok za izvršenje ugovora 80 dana od potpisivanja ugovora kao i avansna isplata ugovorene cijene u iznosu od 499.851,00 € sa PDV-om nakon potpisivanja ugovora uz obavezu izvršioca da obezbjedi bankarsku garanciju za avansno plaćanje. U predmetnom slučaju zahtijevani uslovi, rok isporuke i način plaćanja nijesu u skladu sa ugovorenim uslovima.

Preporuka

Naručilac je u obavezi da zaključi ugovor o javnoj nabavci koji mora da bude u skladu sa uslovima utvrđenim tenderskom dokumentacijom, izabranom ponudom i odlukom o izboru najpovoljnije ponude shodno članu 149 Zakona o javnim nabavkama ("Sl. list CG", br. 74/19).

Jednostavne nabavke

Način sprovođenja jednostavnih nabavki propisan je Pravilnikom o načinu sprovođenja jednostavnih nabavki ("Sl. list CG", br. 061/20, 065/20, 071/20, 074/20, 102/20).
Procijenjena vrijednost predmeta jednostavne nabavke uključuje sve troškove bez uračunatog PDV-a.

Shodno Pravilniku o obrascima izvještaja u postupcima javnih nabavki, u Izvještaju o sprovedenim nabavkama i zaključenim ugovorima/računima za jednostavne nabavke vrijednost izvršene nabavke se iskazuje sa PDV-om.
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je u 2022. godini sprovelo 7 postupaka jednostavnih nabavki za nabavku roba i usluga čija je pojedinačna procijenjena vrijednost od 5.000,00 € do 20.000,00 €. Ukupno ugovorena vrijednost za ovu vrstu nabavki iznosi 69.106,93 €. Revizijom je obuhvaćeno 4 okončana postupka jednostavnih nabavki koje su shodno članu 4 stav 1 Pravilnika o načinu sprovođenja jednostavnih nabavki, objavljene na portalu javnih nabavki CeJN i to:

- Nabavka usluga registracije i tehničkog pregleda vozila
Predmet javne nabavke, prema jedinstvenom rječniku javnih nabavki, je CPV 71631200 - Usluge tehničkog pregleda automobila.
Procijenjena vrijednost iznosi 12.396,69 € bez PDV-a. Ponudu je dostavio jedan ponuđač.
Ugovor o pružanju usluga tehničkog pregleda i registracije vozila br. 19-426/22-1086/10 od 04. marta 2022. godine je zaključen sa konzorcijumom "Sava osiguranje" AD i "Alliance" DOO Podgorica. Ugovorena vrijednost iznosi 11.142,28 € bez PDV-a. PDV iznosi 3.470,88 €.

- Nabavka usluga rezervacija avio karata i hotelskog smještaja
Predmet javne nabavke, prema jedinstvenom rječniku javnih nabavki, je CPV 79997000 - Usluge poslovnih putovanja.
Procijenjena vrijednost iznosi 15.702,48 € bez PDV-a. Ponude su dostavili 5 ponuđača.
Ugovor za pružanje usluga rezervacije, kupovine i isporuke avio karata i hotelskog smještaja br. 19-426/22-1489/18 od 14. avgusta 2022. godine je zaključen sa ponuđačem "Gorbis" DOO. Ugovorena vrijednost iznosi 15.702,48 € bez PDV-a. Jedinična cijena usluga rezervacije iznosi 0,01 €.

- Nabavka usluga održavanja softverskog rješenja sistema za upravljanje dokumentima
Predmet javne nabavke, prema jedinstvenom rječniku javnih nabavki, je CPV 48000000 - Softverski paketi i informacioni sistemi.
Procijenjena vrijednost iznosi 9.090,91 € bez PDV-a. Ponudu je dostavio jedan ponuđač.
Ugovor o održavanju softverskog rješenja sistema za upravljanje dokumentima br. 19-426/22-4487/4 od 27. maja 2022. godine je zaključen sa konzorcijumom "Logate" DOO Podgorica. Ugovorena vrijednost iznosi 9.090,91 € bez PDV-a.

- Nabavka usluga - ICP program za praćenje zdrastvenog stanja šuma
Predmet javne nabavke, prema jedinstvenom rječniku javnih nabavki, je CPV 71241000 - Studije izvodljivosti, savjetodavne usluge, analize.
Procijenjena vrijednost iznosi 6.198,35 € bez PDV-a. Ponudu je dostavio jedan ponuđač.
Ugovor o pružanju konsultantskih usluga br. 19-426/22-1201/3 od 31. oktobra 2022 godine je zaključen sa mr. D.D. Ugovorena vrijednost iznosi 6.195,00 € bez PDV-a pri čemu PDV iznosi 1.300,95 €.

Prema Izvještaju o sprovedenim nabavkama i zaključenim ugovorima/računima za jednostavne nabavke, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je u 2022. godini sprovelo 271 postupaka jednostavnih nabavki čija je pojedinačna vrijednosti ispod 5.000,00 €, a ukupna ugovorena vrijednost 112.052,47 € sa PDV-om.

VII SUDSKI SPOROVI

Subjekt revizije je u skladu sa odredbama člana 65 Zakona o državnoj upravi („Službeni list Crne Gore“, broj 78/18 i 71/21) sačinio Izvještaj o radu i stanju u upravnim oblastima Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede za 2022. godinu koji između ostalog sadrži informacije o sudskim postupcima.

Inspekcija za ribarstvo koja je u sastavu Direktorata za ribarstvo je nadležnim sudovima za prekršaje podnijela 2 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka zbog nelegalnog ribolova.

U 2022. godini u toku je bio veći broj upravnih sporova. Tužbama pred Upravnim sudom su osporena rješenja Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede donijeta u prvostepenom postupku koja se odnose na: podršku izgradnji podzida i revitalizaciju stabala maslina, zabranu privremenog stavljanja u promet sira proizvedenog na poljoprivrednom gazdinstvu, naknadu štete za usmrćene životinje i za troškove zbrinjavanja, izvođenje radova (melioracija zemljišta i privođenje namjeni), dodjelu podrške za nabavku mehanizacije, dodjelu preferencijalnih kvota za uvoz proizvoda, investicije u plasteničku proizvodnju, ustupanje ribljeg fonda radi obavljanja sportsko - rekreativnog ribolova i dr.

Direkcija za šumarstvo je dostavila Zaštitniku imovinsko-pravnih interesa Crne Gore 11 izjašnjenja po sporovima koji se vode kod Privrednog suda, a tiču se tužbi za naknadu štete protiv države Crne Gore – Uprave za šume Pljevlja. U saradnji sa pravnom službom Ministarstva, Direkcija za šumarstvo je u drugostepenom postupku rješavala u 2022. godini ukupno 36 predmeta.Najviše predmeta odnosilo se na žalbe i tužbe na rješenja o utvrđivanju naknade za doznaku stabala za sječu, izradu izvođačkog projekta i izdavanje uvjerenja o porijeklu drvnih sortimenata, po kom pitanju su sve tužbe odbijene presudama Upravnog suda.

U sledećoj tabeli dat je prikaz sporova pred Privrednim sudom Crne Gore za koje je Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede dalo izjašnjenja u 2022. godini:

Tužilac	Tuženi	Br. Predmeta	Vrijednost spora
"Vektra Jakić" DOO Pljevlja	Crna Gora - Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede - Uprava za šume CG	P.br. 972/21	4.500.000,00 €
"Vektra Jakić" DOO Pljevlja	Crna Gora - Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede - Uprava za šume CG	P.br. 505/22	4.000.000,00 €
Država Crna Gora	"Vektra Jakić" DOO Pljevlja	P.br. 506/22-19	
"Vektra Jakić" DOO Pljevlja	Crna Gora - Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede - Uprava za šume CG	P.br. 923/21	
"19 Decembar" DOO Andrijevica	Država Crna Gora - Uprava za šume CG	P.br. 1209/18	130.000,00 €
"Bambis Stolarija" DOO Podgorica	Država Crna Gora - Uprava za šume CG	P.br. 116/19	2.406.050,00 €
"Bliškovo" DOO Bijelo Polje	Država Crna Gora - Uprava za šume CG	P.br. 1019/2021	
"Jela Comerc" DOO Rožaje	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede – Uprava za šume CG	P.br. 302/21	
"Njogo" DOO Bijelo Polje	Država Crna Gora – Uprava za šume CG	Poslovna oznaka Mal.br. 338/21	3.369,27 €
"Biotel" DOO Andrijevica	Država Crna Gore – Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	P.br. 482/22	120.000,00 €
"Wood" DOO Žabljak	Država Crna Gora – Uprava za šume CG	P.br. 800/20	

U tužbama koje su podnijeli tužioci “Bliškovo” DOO Bijelo Polje, “Jela Comerc” DOO Rožaje i “Wood” Žabljak navedeno je da će vrijednost spora biti određena nakon vještačenja. Privredni sud je donio rješenje kojim je spojio parnice u postupku P. br. 505/22 u kojoj je tužilac “Vektra Jakić” DOO Pljevlja i P. br. 506/22-19 utužila Crnu Goru radi naplate koncesione naknade.

VIII SREDSTVA NA RAČUNIMA I BLAGAJNI

Blagajna za 2021. godinu je papirna verzija koja je bila isključivo pomoćna evidencija koja nije potpisivana, a koja je proknjižena u Glavnoj knjizi. Zbog sajber napada došlo je do gubitka podataka. U 2021. godini bilo je 73 promjene Dnevnika blagajne, a 24.12.2021. godine je zaključena blagajna, saldo 0,00€.

Od 2022. godine ne postoji blagajna već se uplate vrše direktno na račune službenika. Knjiženja se vrše u Glavnoj knjizi.

Popisna Komisija utvrdila je da je stanje u blagajni Ministrstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede na dan 31.12.2022. godine 0,00€ kako slijedi:

- program 411012531 ---------0,00€,

- program 411012541---------0,00€,

- program 411012551---------0,00€,

- program 441012561---------0,00€,

- program 441013881---------0,00€,

- program 441013891---------0,00€,

- vanredni avans----------0,00€

Popisna komisija nije izvršila popis računa kod banaka i obaveza Ministrstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede na dan 31.12.2022. godine.

- Sva plaćanja Ministrstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede se vrše preko **računa Državnog trezora broj: 907-83001-19** preko SAP programa. Iz SAP programa se izvlači izvještaj po datumima plaćanja i po tom izvještaju se slaže dokumentacija i vrši knjiženje.

U 2021. godini su izvršena plaćanja u ukupnom iznosu od 32.276.790,70€;

U 2022. godini su izvršena plaćanja u ukupnom iznosu od 53.231.410,09€;

U 2023. godini su izvršena plaćanja u ukupnom iznosu od 58.368.324,17€;

U navedene iznose uključena su sredstva iz kredita i donacija.

Karton deponovanih potpisa o ovjeri potpisa i rukopisa za 2022. godinu za broj računa 907-0000000083001-19:

- **Broj računa: 535-0000000017202-77**

Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, uputilo je zahtjev, broj: 403-1638/17-1 dana 18.10.2017. godine, za otvaranje računa za uplatu depozita za potrebe sprovođenja tenderskih procedura od strane Komisije za valorizaciju poljoprivrednog zemljišta u državnoj svojini.

Ministarstvo finansija je, dopisom broj: 06-5278/2 od 26.10.2017. godine, odobrilo otvaranje računa kod Prve banke broj: 535-17202-77.

Okvirni Ugovor o otvaranju i vođenju transakcionog računa za nacionalna plaćanja 535-0000000017202-77 zaključen je između Prve banke i Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja broj: 14470 od 10.19.2017. godine.

Stanje na dan 31.12.2021. godine iznosilo je 1.983,19€;
Stanje na dan 01.01.2022. godine iznosilo je 1.983,19€;
Stanje na dan 31.12.2022. godine iznosilo je 1.983,39€.

Karton deponovanih potpisa o ovjeri potpisa i rukopisa je od 18.10.2017. godine za broj računa 535-17202-77:

3. M.S.
4. R.N.

- **Broj transakcionog računa za međunarodne platne transakcije: ME25510000000001380641 kod Crnogorske komercijalne banke**

Stavljen je na uvid Karton deponovanih potpisa o ovjeri potpisa i rukopisa od 22.03.2023. godine za broj računa ME25510000000001380641:

1. M.V.

Subjekt revizije je naknadno dostavio Ugovor o otvaranj transakcionog računa zaključen sa CKB pri čemu nije dostavio dokaz da je račun otvoren u skladu sa članom 10 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti i Uputstvom o radu državnog trezora. Na kartonu deponovanih potpisa je samo jedno lice dok Uputstvo o radu državnog trezora propisuje da su za raspolaganje sredstvima na državnom bankarskom računu potrebna najmanja dva potpisnika.Preporuka broj 49 i 50 biće preformulisane u jednu i glasiće:

Preporuka

Potrebno je ovlastiti najmanje dva nova lica za potpisivanje naloga obzirom da je Karton deponovanih potpisa od 18.10.2017. godine, kada je otvoren račun broj 535-17202-77 kod Prve banke, na ime prethodnih zaposlenih lica koja su bila ovlašćena za potpisivanje a bankarske otvoriti u skladu sa članom 10 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti („Sl. list Crne Gore“, broj 20/14...125/23) **i Uputstvom o radu državnog**

trezora („Sl. list Crne Gore“, broj 53/14...32/24) **koje takođe obavezuje da su za raspolaganje sredstvima na sredstvima na državnom bankarskom računu potrebna najmanje dva potpisnika.**

Preporuka

Potrebno je ovlastiti nova lica za potpisivanje naloga obzirom da je Karton deponovanih potpisa od 18.10.2017. godine, kada je otvoren račun broj 535-17202-77 kod Prve banke, na ime prethodnih zaposlenih lica koja su bila ovlašćena za potpisivanje.

Potrebno je dostaviti Ugovor zaključen između Crnogorske komercijalne banke i Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja za otvoreni račun ME25510000000001380641 shodno članu 10 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti na saglasnost Ministarstva finansija o otvaranju računa.

Subjekt revizije je naknadno dostavio Ugovor zaključen sa CKB pri čemu nije dostavio dokaz da je račun otvoren u skladu sa članom 10 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti i Uputstvom o radu državnog trezora. Na kartonu deponovanih potpisa je samo jedno lice dok Uputstvo o radu državnog trezora propisuje da su za raspolaganje sredstvima na državnom bankarskom računu potrebna najmanja dva potpisnika.Preporuka broj 49 i 50 biće preformulisane u jednu i glasiće:

Potrebno je ovlastiti najmanje dva nova lica za potpisivanje naloga obzirom da je Karton deponovanih potpisa od 18.10.2017. godine, kada je otvoren račun broj 535-17202-77 kod Prve banke, na ime prethodnih zaposlenih lica koja su bila ovlašćena za potpisivanje a bankarske otvoriti u skladu sa članom 10 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti („Sl. list Crne Gore“, broj 20/14...125/23) **i Uputstvom o radu državnog trezora** („Sl. list Crne Gore“, broj 53/14...32/24) **koje takođe obavezuje da su za raspolaganje sredstvima na sredstvima na državnom bankarskom računu potrebna najmanje dva potpisnika.**

IX KONCESIJE U OBLASTI VODOPRIVREDE I ŠUMARSTVA

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede na osnovu člana 47 Uredbe vrši poslove nadzora nad zakonitošću i cjelishodnošću rada organa uprave i zakonitošću upravnih akata i drugih upravnih aktivnosti sljedećih organa uprave:

- Upravom za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove,
- Upravom za gazdovanje šumama i lovištima i
- Upravom za vode.

Uprava za vode i Uprava za gazdovanje šumama i lovištima u skladu sa Zakonom o koncesijama ("Službeni list Crne Gore", br. 008/09 od 04.02.2009, 073/19 od 27.12.2019), Zakonom o šumama (Službeni list Crne Gore br. 74/10, 40/11 i 47/15); Zakonom o vodama ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 027/07 od 17.05.2007, "Službeni list Crne Gore", br. 073/10, 032/11,

047/11..., 084/18 od 26.12.2018); i drugim zakonima i podzakonskim aktima i odlukama Vlade kao koncedenta, vrše postupke davanja koncesija, obračune koncesione naknade i kontrole izvršenja ugovora o koncesijama.

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je uz finansijske izvještaje za 2022. godinu dostavilo DRI 13 ugovora o koncesijama u vodoprivredi sa privrednim društvima. Prije toga Uprava za gazdovanje šumama i lovištima je nakon izvršene revizije za 2021. godinu, DRI dostavila 15 aneksa ugovora o koncesijama na šume i izvršili provjeru postupanja Ministarstva poljoprivrede kada je u pitanju nadzor nad ovim upravama koje se staraju o koncesijama u oblasti vodoprivrede i šumarstva.

1. Koncesije u vodoprivredi

Koncedent-davalac koncesija u vodoprivredi je Vlada Crne Gore. Nadležnost je definisana članom 136 Zakona o vodama, gdje Vlada Crne Gore na prijedlog nadležnog organa uprave, uz prethodno mišljenje Ministarstva poljoprivrede, odlučuje o dodjeli i prestanku koncesije za izgradnju, održavanje i korišćenje vodnih objekata za koje vodne uslove izdaje nadležni organ uprave i korišćenje javnog vodnog dobra u skladu sa zakonom.

Predmet koncesija po dostavljenih 13 ugovora o koncesijama u vodoprivredi su korišćenje dijela voda sa izvorišta radi flaširanja, odnosno pakovanja ili dopremanja vode u komercijalne svrhe, korišćenja dijela voda za pogonske i tehnološke potrebe, ugovori po BOT aranžamu za korišćenja voda sa izvorišta za flaširanje u komercijalne svrhe, izdavanje vodnih dozvola. Ugovori su zaključeni na period od 25 do 30 godina, a zaključivani su u periodu od 2004. zaključno sa 2020. godinom.

Ugovorima sa koncesionarima je utvrđena **naknada za korišćenje vode** kao i **posebna naknada za prenošenje prava korišćenja voda**. Ugovorima su koncesionari obavezani da obezbijede bankarske garancije za izvršenje ugovorenih obaveza, prenos prava na koncesiju, pitanje eksploatacije.

Državni revizori su 01.03.2024. godine obavili razgovor u Direktoratu za vodoprivredu sa Ž.F., direktorom Direktorata i V.B., direktorkom Uprave za vode, na kojem su razmatrana pitanja koncesija u vodoprivredi i pitanja regulacije vodotoka.

Pravni okvir koji reguliše postupak dodjele koncesije u oblasti voda kao i finansiranje upravljanja vodama čine: Zakon o koncesijama (“Službeni list CG”, br. 8/09, 73/19 i 125/23), Zakon o vodama ("Sl.list RCG", br. 27/07, "Sl.list CG", br.73/10, 32/11, 47/11, 48/15, 52/16, 55/16, 2/17, 80/17 i 84/18), Zakon o finansiranju upravljanja vodama (“Službeni list CG”, br. 65/08, 74/10, 40/11 i 82/20), Uredba o bližem načinu sprovođenja postupka javnog nadmetanja u otvorenom i dvostepenom postupku davanja koncesije ("Službeni list CG", br. 67/09) i Odluka o visini i načinu obračunavanja vodnih naknada i kriterijumima i načinu utvrđivanja stepena zagađenosti voda („Službeni list CG“, br. 29/09, 39/19 i 96/20).

Stupanjem na snagu Zakona o vodama 2007. godine, koncesije na javnom vodnom dobru definisane su navedenim zakonom, a što je u skladu sa čl. 6 stav 1 i 2 Zakona o koncesijama, kojim je uređen način i postupak dobijanja koncesije za korišćenje prirodnih bogatstava. Svako korišćenje voda koje prelazi opštu upotrebu predstavlja posebnu upotrebu, za koju je potrebno steći vodno pravo, ukoliko zakonom nije drukčije određeno. **Vodno pravo stiče se vodnom dozvolom ili ugovorom o koncesiji.**

Uprava za vode je shodno Uredbi o načinu i organizaciji rada državne uprave ("Sl. list Crne Gore" br. 05/12, 25/12 i 61/12), na osnovu člana 20, bila organ u sastavu Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja do 31.12.2018. godine (Uredbom o načinu i organizaciji rada državne uprave, "Sl.list Crne Gore" br. 087/18 od 31.12.2018. godine), te je predmetne ugovore u skladu sa odlukama Vlade u tom periodu potpisivao ministar u ime koncedenta.

Ž.F. direktor Direktorata za vodoprivredu i V.B., direktorka Uprave za vode, su izjavili da se svi ugovori o koncesijama u oblasti voda sa pratećom tenderskom dokumentacijom nalaze u Upravi za vode i u nadležnosti su Uprave. **Obračun koncesione naknade i kontrolu izvršenja ugovora vrši Uprava za vode.** Naplatu, kamatu, zastarjelost i kontrolu plaćanja koncesionih naknada vrši organ nadležan za naplatu javnih prihoda, u skladu sa zakonom. Po važećoj zakonskoj regulativi 70% prihoda od vodnih koncesionih naknada pripada jedinici lokalne samouprave, dok 30% pripada budžetu Crne Gore.

Eksploatacija šljunka i pijeska iz riječnih korita

Odgovorna lica su izjavila da je „U aprilu 2017. godine donijeta odluka o zabrani dalje eksploatacije šljunka i pijeska iz riječnih korita. Moratorijum na eksploataciju rječnog materijala uveden je iz razloga jer je planska dokumentacija za regulaciju vodotoka istekla, stanje je bilo nezadovoljavajuće, te je podržan prijedlog tadašnjeg Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja da se obustavi dalja eksploatacija materijala iz vodotoka, te da se dalje procedure za dodjelu koncesija neće pokretati do stvaranja svih neophodnih pretpostavki za uvođenje reda u ovoj oblasti. Od uvođenja moratorijuma 2017. godine Uprava za vode nije izdala nijednu koncesiju za eksploataciju rječnog nanosa. Svi ugovori o koncesijama za eksploataciju rječnih nanosa odavno su istekli."

Državni revizori nijesu dobili na uvid odluku o zabrani dalje eksploatacije šljunka i pijeska iz riječnih korita. Direktor Direktorata za vodoprivredu, koji je skoro stupio na dužnost, je objasnio da nije uspio da pronađe tu odluku i da ista nije objavljena u Službenom listu Crne Gore.

Direktor Direktorata za vodoprivredu je izjavio da se „procedure za dodjelu novih koncesija neće pokretati do stvaranja svih neophodnih pretpostavki za uvođenje reda u ovoj oblasti. Ovo iz razloga što se vrlo brzo uvidjelo da ovaj sistem ne daje najbolje rezultate, pošto je veliki broj sitnih koncesionara imao za cilj da za što kraće vrijeme izvadi što veću količinu pijeska i šljunka, ne vodeći računa o prirodi i ekološkim standardima. To je bio razlog što su nadležni državni organi obustavili eksploataciju rječnih nanosa i preduzeli korake za trajno rješavanje regulacije rijeke Morače. Zato je donesena odluka da se za najugroženiju dionicu na potezu od ušća Sitnice do Ponara uradi projekat, čijom realizacijom bi se definisalo korito i obaloutvrda za velike i

srednje vode, spriječilo dalje urušavanje obala korita Morače, plavljenje okolnih poljoprivrednih površina i ugrožavanje objekata od interesa šire zajednice pa i Crne Gore. Na donjem toku rijeke Morače, od ušća rijeke Sitnice u Moraču do Ponara izvođeni su regulacioni radovi u skladu sa nevedenim projektom, koje je Uprava za vode privremeno obustavila. Razlog privremene obustave regulacije jeste upravo moguće ugrožavanje snabdijevanja vodom crnogorskog primorja. **Uprava za vode u samom procesu nelegalne eksploatacije nema zakonom propisane mehanizme djelovanja.**

Kada je u pitanju regulacija vodotoka, trenutno je na snazi jedino ugovor sa izvođačem radova "Bemax" doo Podgorica iz Podgorice, za implementaciju Glavnog projekta regulacije rijeke Morače na dionici od ušća Sitnice u Botunu do Ponara za Dionicu III. Ugovor je aneksiran 25.12.2019. godine, zaključno do 31.10.2022. godine. U Anexu u članu 1, stav 4 definisano je da ukoliko se ispostavi da postoji negativan uticaj radova na vodoizvorište „Bolje sestre" isti se odmah raskida na štetu izvršioca radova, čime je investitor utvrdio odredbe koje se tiču zaštite životne sredine. Kako je postojala realna potreba adekvatne zaštite izvorišta "Bolje sestre", a pad izdašnosti ovog izvorišta sa kojeg se snabdijeva Crnogorsko primorje bio je evidentan, to je Uprava za vode kao javnopravni organ izdala nalog za privremeno zaustavljanje

radova na regulaciji rijeke Morače, za Dionicu 3, kao i drugih radnji, sve do okončanja istraživanja o posledicama pada izdašnosti izvorišta i otkrivanja mjera i radnji koje su to poruzrokovale. Izvođač je svoje obaveze u ovom dijelu ispoštovao i obustavio predmetne radove, dana 05.12.2020. godine. Iz navedenog proizilazi da je od tog datuma do danas svaka mašina koja se nađe u vodotoku (i ne samo na Morači) van zakonskih normi i okvira."

Vlada je 06/06/2019. godine donijela Akcioni plan za suzbijanje nelegalne eksploatacije rječnih nanosa iz vodotoka za period 2019 – 2021. godine. Cilj donošenja Akcionog plana bio je suzbijanje neplanske i nelegalne eksploatacije šljunka i pijeska, devastacije prostora, zaštite životne sredine, kao i poboljšanja stanja rječnih tokova, tokom trajanja i nakon Moratorijuma na eksploataciju rječnih nanosa. Konstatovano je da je stanje na vodotocima alarmantno, a najuočljivije je na donjem toku rijeke Morače. Bez uključivanja policije i tužilaštva problem nelegalne eksploatacije je nemoguće riješiti.

U dijelu zaštite izvorišta "Bolje Sestre", Zakon o regionalnom vodosnabdijevanju Crnogorskog primorja ("Službeni list Crne Gore", br. 056/16 od 23.08.2016.) definiše da je privredno društvo koje upravlja sistemom regionalnog vodosnabdijevanja dužno da obezbjeđuje zaštitu izvorišta od zagađivanja i uspostavi i održava zone sanitarne zaštite izvorišta, u skladu sa propisima.

Od strane Regionalnog vodovoda urađen je Glavni projekat zona sanitarne zaštite, kojim je proširena II zona i utvrđena III zona sanitarne zaštite izvorišta "Bolje sestre".

Međutim, kako bi Uprava za vode utvrdila i donijela novo rješenje o zonama sanitarne šatite, a zbog složenosti projekta i nedostatka kadra geološke struke, formirala je Stručni tim u sastavu imenovanim na prijedlog predsjednika komisije, sa zadatkom da isti da stručno mišljenje na Glavni projekat o određivanju i održavanju zona i pojaseva sanitarne zaštite sa izvorišta "Bolje sestre". Od strane stručnog tima dostavljen je Izvještaj o Glavnom projektu sa stručnim nalazom i

zaključkom, gdje je Regionalni vodovod odnosno obrađivač projekta trebao da postupi po sugestijama i komentarima iz izvještaja, a sve u cilju konačnog definisanja III zone sanitarne zaštite izvorišta "Bolje sestre".
U međuvremenu od strane Regionalnog vodovoda dostavljen je Izvještaj o reviziji Glavnog projekta kojim revidenti potvrđuju da je projekat urađen u skladu sa zakonom."

Državni revizori konstatuju da su svi ugovori o koncesijama u oblasti voda sa pratećom tenderskom i drugom dokumentacijom u nadležnosti Uprave za vode, na osnovu člana 37 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave ("Službeni list Crne Gore", br. 049/22 od 06.05.2022, 052/22, 056/22, 082/22 , 110/22, 139/22 od 16.12.2022.). Obračun koncesione naknade i kontrolu izvršenja ugovora vrši nadležni organ za poslove upravljanja vodama-Uprava za vode. Shodno odredbama čl. 49 Zakona o koncesijama, Uprava za vode prati i kontroliše izvršavanje ugovorenih obaveza iz ugovora o koncesijama. Naplatu koncesione naknade vrše organi nadležni za naplatu javnih prihoda. **Svi ugovori o koncesijama za eksploataciju rječnih nanosa su istekli. Preduzimaju se adekvatne mjere za suzbijanje nelegalne eksploatacije materijala iz vodotoka. Obustavljena je eksploatacija rječnih nanosa i preduzeti su koraci za trajno rješavanje regulacije rijeke Morače u donjem toku i zaštiti vodoizvorište za Regionalni vodovod za Crnogorsko primorje.**

Obzirom da je za 2024. godinu predložena revizija Uprave za vode, tokom te revizije treba provjeriti pravilnost postupanja Uprave za vode, kada su u pitanju koncesije u vodoprivredi, koje su u nadležnosti Uprave za vode.

2. Koncesije u šumarstvu

Zakonom o koncesijama ("Službeni list Crne Gore", br. 008/09 od 04.02.2009, 073/19 od 27.12.2019.) i Zakonom o šumama („Službeni list Crne Gore", br . 74/10, 40/11 i 47/15) u poglavlju XI Način i uslovi za korišćenje šuma u državnoj svojini je regulisano davanje koncesija u šumarstvu.

U Upravi za gazdovanje šumama i lovištima Crne Gore izvršena je 2022. godine revizija godišnjeg finansijskog izvještaja za 2021. godinu. Nakon izvršene revizije, Uprava je DRI dostavila 15 aneksa ugovora o koncesijama na šume sa privrednim društvima, i to:

1. ANEX BROJ: 01-311/22-2631/1 od 29. decembra 2022. godine na ugovor o davanju prava na korišćenje šuma i izgradnju i održavanje šumskih saobraćajnica, BROJ 3058 OD 08.07.2008. godine zaključen sa DOO "Pelengić Trade" BIJELO POLJE;
2. ANEX BROJ: 01-311/22-2636/1 od 29. decembra 2022. godine na ugovor o davanju prava na korišćenje šuma i izgradnju i održavanje šumskih saobraćaja, BROJ 3054 od 08.07.2008. godine, zaključen sa DOO „Boj komerc" ANDRIJEVICA;
3. ANEX BROJ: 01-311/22-2636/2 od 29. decembra 2022. godine na ugovor o davanju prava na korišćenje šuma i izgradnju i održavanje šumskih saobraćajnica, BROJ 3053 od 08.07.2008. godine, zaključen sa „Boj komerc" ANDRIJEVICA;

4. ANEX BROJ: 01-311/22-2637/2 od 29. decembra 2022. godine na ugovor o davanju prava na korišćenje šuma i izgradnju i održavanje šumskih saobraćajnica, BROJ 3450 od 29.07.2008. godine, zaključen sa DOO ŠIK „Polimlje“ BERANE;
5. ANEX BROJ: 01-311/22-2637/3 od 29. decembra 2022. godine na ugovor o davanju prava na korišćenje šuma i izgradnju i održavanje šumskih saobraćajnica, BROJ 3448 od 29.07.2008. godine, zaključen sa DOO ŠIK „Polimlje“ BERANE;
6. ANEX BROJ: 01-311/22-2637/1 od 29. decembra 2022. godine na ugovor o davanju prava na korišćenje šuma i izgradnju i održavanje šumskih saobraćajnica, BROJ 3446 od 29.07.2008. godine, zaključen sa DOO ŠIK „Polimlje“ BERANE;
7. ANEX BROJ: 01-311/22-2634/1 od 29. decembra 2022. godine na ugovor o davanju prava na korišćenje šuma i izgradnju i održavanje šumskih saobraćajnica, BROJ 3052 od 08.07.2008. godine, zaključen sa DOO ŠIK „Lim“ BIJELO POLJE;
8. ANEX BROJ: 01-311/22-2634/2 od 29. decembra 2022. godine na ugovor o davanju prava na korišćenje šuma i izgradnju i održavanje šumskih saobraćajnica, BROJ 3051 od 08.07.2008. godine, zaključen sa DOO ŠIK „Lim“ BIJELO POLJE;
9. ANEX BROJ: 01-311/22-2634/3 od 29. decembra 2022. godine na ugovor o davanju prava na korišćenje šuma i izgradnju i održavanje šumskih saobraćajnica, BROJ 5676 od 11.11.2008. godine, zaključen sa DOO ŠIK „Lim“ BIJELO POLJE;
10. ANEX BROJ: 01-311/23-606/1 od 27.02.2023. godine na ugovor o korišćenju šuma u državnoj svojini prodajom drveta u dubećem stanju (sanitar), u 2021. godini zaključen sa DOO „Hasko company“ ROŽAJE;
11. ANEX BROJ: 01-311/23-927/2 od 7. marta 2023. godine na ugovor o davanju prava na korišćenje šuma i izgradnju i održavanje šumskih saobraćajnica, Broj 3054 od 08.07.2008. godine, zaključen sa DOO „Boj komerc“ ANDRIJEVICA;
12. ANEX BROJ: 01-311/23-927/1 od 7. marta 2023. godine na ugovor o davanju prava na korišćenje šuma i izgradnju i održavanje šumskih saobraćajnica, broj 3053 od 08.07.2008. godine, zaključen sa DOO „Boj komerc“ ANDRIJEVICA;
13. ANEX BROJ: 01-311/23-856/1 od 7. marta 2023. godine na ugovor o davanju prava na korišćenje šuma i izgradnju i održavanje šumskih saobraćajnica, broj 3051 od 08.07.2008. godine, zaključen sa DOO ŠIK „Lim“ BIJELO POLJE;
14. ANEX BROJ: 02/3-311/23-3151/1 od 18. septembra 2023. godine na ugovor o korišćenju šuma u državnoj svojini prodajom drveta u dubećem stanju u 2021. godini BROJ 01-311/22 UPI-457/2, ZAKLJUČEN SA DOO „Pelengić Trade“;
15. ANEX BROJ: 02/3-311/23-3014/1 od 06. septembra 2023. godine na ugovor o korišćenju šuma u državnoj svojini prodajom drveta u dubećem stanju u 2022. godini broj 01-311/22-441/1, zaključen sa DOO „Pelengić Trade.“

Nalaz

Konstatuje se da su aneksi ugovora potpisivani bez odluka Vlade, što je suprotno članu 9 Zakona o koncesijama ("Službeni list Crne Gore", br. 008/09 od 04.02.2009, 073/19 od 27.12.2019.) i članu 11 Ugovora o koncesijama.

DRI su iz Uprave za gazdovanje šumama i lovištima, bez propratnog akta, dostavljani na uvid navedeni aneksi ugovora, što je na arhivi DRI konstatovano.

Navedenim aneksima ugovora o koncesijama na šume za koji su zaključeni 2008. godine na period od 15 godina i istekli 2022. godine se obuhvataju nove šumske parcele i produžavaju rokovi važenja ugovora i omogućava koncesionarima nastavak eksploatacije šuma. Smatrajući da je to suprotno objavljenim informacijama da su višegodišnji ugovori o koncesijama na šume istekli 2022. godine i da nema više produženja rokova, **državni revizori su zatražili od ovlašćenih lica Ministarstva poljoprivrede da objasne pravni osnov i da li je Vlada odlukama davala saglasnost na anekse za produžavanje rokova važenja ugovora o koncesijama na šume kojima se omogućava nastavak eksploatacije šuma.**

Povodom toga državni revizori su obavili razgovor 13.02.2024 i 06.03.2024. godine u Direktoratu za šumarstvo, lovstvo i drvnu industriju sa Darkom Stojanovićem, direktorom Direktorata i ing. šumarstva R.K., gdje je razmatrano pitanje koncesija na šume i druga pitanja značajna za regulisanje šumarstva. Zaključak je bio da su ugovori na period od 15 godina istekli, da nije odobravan produžetak rokova važenja i da će provjeriti da li je za navedene anekse bilo kakve saglasnosti. Državni revizori su e-mailom 23.02.2024. godine poslali zahtjev da se u što kraćem roku za potrebe vršenja revizije obezbijedi na uvid dokumentacija u elektronskoj ili pisanoj formi i sažeto daju odgovori na postavljena pitanja, vezano za ove anekse na što je pravovremeno odgovoreno i priložena dokumentacija..

Zatraženo je i da se objasni razlog i zakonski osnov produženja aneksima važenja isteklih višegodišnjih ugovora o korišćenju šuma i nastavljanja eksploatacije. Odgovor ovlašćenih lica Ministarstva poljoprivrede upućen mejlom od 23.02.2024. godine je glasio:

"**Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede nije predlagalo Vladi produženje koncesionih ugovora za korišćenje šuma, koji su istekli tokom 2023. godine.**

Po tim pitanjima, Uprava za šume je tokom 2022. godine dostavila ovom ministarstvu prijedloge za zaduženje koncesionara drvnom masom za 2022. godinu Prilogom ugovora, za sledeće koncesionare:

DOO "Pelengić Trade" BIJELO POLJE za ugovore broj 3058 od 08.07.2008. godine;

DOO „Boj komerc" ANDRIJEVICA za ugovore broj 3053 i 3054 od 08.07.2008. godine;

DOO ŠIK „Polimlje" BERANE za ugovore broj 3450, 3448 i 3446 od 29.07.2008. godine;

DOO „ŠIK Lim" BIJELO POLJE za ugovore broj 3051 i 3052 od 08.07.2008. godine i broj 5676 od 11.11.2008. godine.

Prilozi ugovora za navedene koncesionare su dostavljeni Vladi, na davanje saglasnosti u skladu sa zaključnim ugovorom, nakon čega s**u zaključci dostavljeni Upravi za šume na realizaciju.**

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je povodom realizacije tih priloga ugovora, obzirom da su prilozi dati koncesionarima na realizaciju tek krajem godine (novembar i decembar mjesec 2022. godine), **sugerisalo Upravi za šume da se ti prilozi realizuju do isteka roka važenja koncesionih ugovora (jul mjesec 2023. godine).**

Dakle**, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede nije dozvolilo Upravi za šume zaključenje aneksa ugovora kojim bi koncesionari stekli pravo produženja roka važenja ugovora, niti ovo ministarstvo ima informacije da su nakon isteka roka važenja koncesionari koristili šume po osnovu tih ugovora**."

Državni revizori su pažljivo pregledali sve dostavljene koncesione ugovore u šumarstvu na 15 godina i konstatuju da su svi zaključeni 2008. godine na rok od 15 godina koji ističe 2022. godine, kako piše u članu 3, stav 1 u svakom ugovoru (ugovori imaju istu formu-tipski su), a ne jula mjeseca 2023. godine, kako navode u odgovoru iz Ministarstva poljoprivrede.

Ni za jedan navedeni aneks ugovora iz Ministarstva poljoprivrede nije DRI dostavljena odluka ili zaključak Vlade kojim se daje saglasnost Upravi za gazdovanje šumama i lovištima Crne Gore, da potpiše anekse**. U svakom od dostavljenih osnovnih ugovora na 15 godina u članu 11. stav 2 piše: „2) Izmjene Ugovora se vrše po proceduri njegovog donošenja" što nedvosmisleno znači da je za izmjene Ugovora potrebna odluka ili saglasnost Vlade, jer Vlada kao koncedent na osnovu sprovedenih javnih oglasa (član 20) i u skladu sa članom 9 Zakona o koncesijama, donosi odluke o davanju koncesija.**

Preporuka

Preporučuje se da Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede pojačanim nadzorom, zajedno sa inspektorima Odsjeka za inspekciju šumarstva, lovstva i zaštite bilja izvrši nadzor nad zakonitošću i pravilnošću rada Uprave za gazdovanje šumama i lovištima Crne Gore i preduzme mjere u skladu sa zakonom.

Rukovodilac Kolegijuma DRI

Zoran Jelić, senator DRI

X ZAKONSKA REGULATIVA

Kriterijumi za reviziju

Kriterijumi za finansijsku reviziju su:

-Zakon o budžetu Crne Gore za 2022. godinu ("Službeni list Crne Gore", br. Br. 144/21, 55/22 i 109/22 od 03.10.2022);
-Pravilnik o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština ("Službeni list Crne Gore", br. 072/16 od 18.11.2016, 106/20 od 02.11.2022, 080/21 od 23.07.2021);
-Pravilnik o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskh izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave ("Službeni list Crne Gore", br. 023/14 od 30.05.2014, 071/19 od 25.12.2019);
-Međunarodni računovodstveni standardi za javni sektor i odgovarajuća računovodstvena načela.

Kriterijume za reviziju pravilnosti čine:

-Zakon o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Sl. list Crne Gore", br. 20/14 od 25.04.2014, 56/14, 070/17, 004/18, 055/18, 066/19 od 06.12.2019 i 70/2, 145/21 od 31.12.2021);
-Zakon o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru ("Službeni list Crne Gore", br. 075/18 od 23.11.2018);
-Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 065/01, …, 004/07, "Službeni list Crne Gore", br. 086/09, 146/21)
-Zakon o državnoj imovini ("Sl. list Crne Gore", br. 21/09 od 20.03.2009, 40/11);
-Zakon o javnim nabavkama ("Službeni list Crne Gore", br. 074/19 od 30.12.2019);
-Zakon o državnim službenicima i namještenicima ("Službeni list Crne Gore", br. 002/18 od 10.01.2018, 034/19 od 21.06.2019, 008/2, 37/22 od 07.04.2022);
-Zakon o radu ("Službeni list Crne Gore", br. 074/19 od 30.12.2019, 008/21 od 26.01.2021, 059/21 od 04.06.2021, 068/2, 145/21);
-Zakon o koncesijama ("Službeni list Crne Gore", br. 008/09 od 04.02.2009, 073/19 od 27.12.2019);
-Zakon o obligacionim odnosima (Službeni list Crne Gore br .47/08, 04/11 i 22/17)
-Zakon o zaradama zaposlenih u javnom sektoru ("Službeni list Crne Gore", br. 016/16, ... 92/22);
-Zakon o doprinosima na obavezno socijalno osiguranje ("Službeni list Crne Gore", br. 013/07, …, 059/21);
-Zakon o državnoj upravi ("Službeni list Crne Gore", br. 078/18 od 04.12.2018, 52/22);
-Zakon o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru ("Službeni list Crne Gore", br. 075/18 od 23.11.2018);

- Uredba o organizaciji i načinu rada državne uprave ("Službeni list Crne Gore", br. 118/20, …, 085/21);
- Uredba o organizaciji i načinu rada državne uprave ("Službeni list Crne Gore", br 49/22 .... 139/22)
- Uredba o prodaji i davanju u zakup stvari u državnoj imovini ("Sl. list Crne Gore", br. 44/10 od 30.07.2010)
- Uredba o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini, ("Službeni list CG" broj 13/10);
- Uredba o uspostavljanju unutrašnje revizije u javnom sektoru ("Službeni list Crne Gore", br. 96/21 , 134/22);
- Uredba o naknadi troškova zaposlenih u javnom sektoru ("Službeni list Crne Gore", br. 040/16 od 30.06.2016, 028/18 od 27.04.2018, 108/20 od 06.11.2022)
- Pravilnik o evidenciji postupaka javnih nabavki ("Sl. list Crne Gore", br. 63/11)
- Pravilnik o obrascima evidencija u postupcima javnih nabavki ("Službeni list Crne Gore", br. 061/20);
- Pravilnik o razvrstavanju materijalne i nematerijalne imovine po grupama i metodama za utvrđivanje amortizacije budžetskih i vanbudžetskih korisnika ("Sl. list RCG", br. 32/03);
- Pravilnik o načinu ostvarivanja prava na privremenu spriječenost za rad i ostvarivanja prava na naknadu zarade za vrijeme privremene spriječenosti za rad ("Službeni list Crne Gore", br. 106/20 od 02.11.2022)
- Pravilnik o načinu uspostavljanja i sprovođenja upravljanja i kontrola u javnom sektoru ("Službeni list Crne Gore", br. 071/19 od 25.12.2019);
- Pravilnik o metodologiji sagledavanja kvaliteta rada unutrašnje revizije u javnom sektoru ("Službeni list Crne Gore", br. 001/20 od 03.01.2022);
- Uputstvo o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini ("Sl. list Crne Gore", br. 47/11 od 23.09.2011);
- Uputstvo o radu Državnog trezora ("Sl. list Crne Gore", br. 053/14, ..., 96/21);
- Uputstvo o sadržaju izvještaja i načinu izvještavanja o sistemu finansijskog upravljanja i kontrola ("Službeni list Crne Gore", br. 036/15 od 10.07.2015).